WERKEN VAN DE NEDERLANDSCHE RIJKSCOMMISSIE VOOR GRAADMETING EN WATERPASSING.

II.

UITKOMSTEN DER RIJKSWATERPASSING

ontworpen en aangevangen

door

L. COHEN STUART

voortgezet en voltooid door

H. G. VAN DE SANDE BAKHUYZEN

en

G. VAN DIESEN

1875–1885.

's Gravenhage,
MARTINUS NIJHOFF.
1888.

WERKEN VAN DE NEDERLANDSCHE RIJKSCOMMISSIE VOOR GRAADMETING EN WATERPASSING.

II.

UITKOMSTEN DER RIJKSWATERPASSING

ontworpen en aangevangen

door

L. COHEN STUART

voortgezet en voltooid door

H. G. VAN DE SANDE BAKHUYZEN

en

G. VAN DIESEN

1875–1885.

's Gravenhage,
MARTINUS NIJHOFF.
1888.

GEDRUKT BIJ JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

VOORBERICHT.

In het jaar 1874 besloot de Nederlandsche Regeering, naar aanleiding van een verzoek van den Generaal Baeyer, Chef van het Pruissische Geodetische Instituut, eene zoo nauwkeurig mogelijke waterpassing te doen volbrengen tusschen Amsterdam en de merken van het Geodetische Instituut te Salzbergen; kort daarop werd het besluit genomen deze waterpassing voort te zetten tot aan de Duitsche grenzen bij Nieuwe Schans en Denekamp.

De heer Dr. L. Cohen Stuart, Directeur der Polytechnische school, aan wien de uitvoering van dezen arbeid was opgedragen, wees bij de uitwerking van de hiervoor noodige plannen op het hooge wetenschappelijke en practische belang van de voortzetting der waterpassing in de andere deelen van ons land; hij deed daaromtrent aan den Minister van Binnenlandsche Zaken de noodige voorstellen, en verzocht hem zijne denkbeelden aan den Inspecteur van den Waterstaat in algemeenen dienst en aan den Minister van Oorlog te willen onderwerpen. Beiden bleken het gevoelen van den heer Cohen Stuart geheel te deelen, en na een overleg met dien Inspecteur en met den Generaal-Majoor, Kommandant der Genie in de 3e stelling te Amsterdam, daartoe door den Minister van Oorlog aangewezen, kon het plan van de waterpassing in overeenstemming met beide autoriteiten door Cohen Stuart worden vastgesteld.

Het hoofddoel hiervan was, in alle deelen van ons land een voldoend aantal nauwkeurig bepaalde hoogtemerken te verkrijgen, die voor eene algemeene herziening van de hoogten van de vroeger gewaterpaste merken, peilschalen en peilmerksteenen als betrouwbare uitgangspunten zouden kunnen dienen. Door deze ontworpen rijkswaterpassing moest dus het primaire net voor de hoogtemeting van ons land worden geleverd, waaraan later door secundaire waterpassingen, op eenvoudiger schaal ingericht, de overige punten konden worden aangesloten.

Om dit doel te bereiken moest, bij de vaststelling van het net, de plaats der merken zoodanig worden gekozen, dat hunne hoogte ten opzichte van het aangeno-

nomen vergelijkingsvlak met de grootste nauwkeurigheid kon worden bepaald, dat hun onveranderlijke stand zoo goed mogelijk was verzekerd, en dat zij weinig gevaar liepen van verloren te gaan; de eisch om bovendien de merken overal zoo te plaatsen, dat men er de hoogte van andere verkenmerken gemakkelijk uit zou kunnen afleiden, moest, al kon hieraan eenig gewicht niet ontzegd worden, toch bij de eerstgenoemde eischen achterstaan.

Deze overwegingen leidden er toe:

1° de waterpassingen te volbrengen langs de straatwegen, waar de waarnemingen door den vasteren bodem en de gedeeltelijke beschutting tegen zon en wind nauwkeuriger konden worden volbracht dan elders;

2° de hoogtemerken zoo mogelijk te plaatsen in openbare min of meer monumentale gebouwen, die goeden waarborg opleverden voor een onveranderlijken stand en er verder aan toe te voegen andere merken, verklikkers, die verandering van den stand der merken door verbouwing, herstelling van het muurwerk enz. zouden verraden.

Als regel werd aangenomen deze merken te stellen op afstanden van gemiddeld 5 à 6 kilometers; langs vele lijnen was het dan nog moeielijk geschikte gebouwen te vinden, en zeker zou dit bezwaar zeer groot zijn geweest als men de merken op kleineren afstand had willen plaatsen. Dit was trouwens niet noodzakelijk, want het is van weinig belang of de secundaire waterpassing tot aansluiting van andere merken enkele kilometers korter of langer is.

Naast de lijnen ter verbinding van de merken te Amsterdam met die van de Duitsche waterpassing te Salzbergen, Denekamp en Nieuwe Schans, was door Cohen Stuart, in overleg met den Inspecteur van den Waterstaat in algemeenen dienst, een net van andere lijnen vastgesteld voor de waterpassingen in de overige deelen van ons land. Bij de uitvoering zijn daaraan kleine wijzigingen aangebracht en nog eenige lijnen toegevoegd, zoodat thans, met enkele uitzonderingen, geen punt in ons land is aan te wijzen dat meer dan 25 kilometers van een merk der waterpassing verwijderd is. Die uitzonderingen betreffen een klein gedeelte van Gelderland bij Lichtenvoorde en Winterswijk, een klein deel van Overijssel in de omstreken van Hardenberg, een gedeelte van Drenthe ten oosten van Coevorden, het zoogenoemde Bourtanger moeras, een klein deel van Schouwen bij Brouwershaven en de westelijke punt van Overflakkee.

Het zou onraadzaam geweest zijn de waterpassingen over een grooter aantal lijnen uit te breiden; het wetenschappelijke doel, aansluiting aan de waterpassingen der naburige staten, en het bepalen van de hoogten van een aantal vaste punten, waaruit later betrouwbare gevolgtrekkingen aangaande het rijzen of dalen van onzen bodem zouden zijn af te leiden, zou er niet door bevorderd zijn; de herziening van de hoogten der bestaande merken, vaak »herziening van het A.P." genoemd, zou er door vertraagd zijn, en de kosten zouden onnoodig zijn opgevoerd, daar bij de waterpassingen tot aansluiting aan de merken van het aangenomen net eene eenvoudigere handelwijze kon worden gebezigd dan bij de hoofdwaterpassingen was gevolgd.

Ofschoon bij het overleg met den Inspecteur van den Waterstaat in algemeenen dienst de wenschen van dezen zich bepaalden tot het verkrijgen van een aantal nauwkeurige hoogte-aanwijzigingen, onafhankelijk van de reeds bestaande peilmerken, en dus besloten werd dat het bepalen van de hoogte der nieuwe merken het hoofddoel zou zijn van den arbeid, heeft Dr. Cohen Stuart, en na hem de Rijkscommissie, ten einde te gemoet te komen aan de voorgenomen »herziening van het A.P." ook de reeds bestaande merken en peilschalen in de waterpassing opgenomen, waar dit zonder veel tijdverlies mogelijk was. Vooraf had men zich daartoe in betrekking gesteld met de autoriteiten, die de opgaven konden doen van de merken, welke daarvoor het meest in aanmerking kwamen.

Van een aantal van 410 punten, opgenomen in de tweede afdeeling der uitkomsten, is op die wijze de hoogte bepaald.

Eindelijk zijn op verzoek van de Pruissische Landesaufnahme, behalve in de reeds genoemde punten nog in eenige andere, aansluitingen aan de Duitsche waterpassingen tot stand gebracht, en is, in overleg met het Bureau Cartographique militaire van België een aantal punten bij de grenzen en in België zelve in onze waterpassingen opgenomen, ten einde eene goede verbinding van het peil van Amsterdam met dat van Ostende te verkrijgen.

Ten einde de nauwkeurigheid der uitkomsten zooveel mogelijk te verzekeren, zijn door Cohen Stuart de samenstelling der te gebruiken instrumenten en de te volgen handelwijze met de meeste zorg voorbereid en vastgesteld; de waarnemingen, gedurende drie jaren onder zijne leiding en gedeeltelijk door hem zelven volbracht, toonen overtuigend aan hoe uitnemend hij dit gedaan heeft.

Nadat Cohen Stuart in 1878, te midden zijner werkzaamheden voor de waterpassing, plotseling door den dood aan de wetenschap was ontrukt, werd op voorstel van de Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, bij Koninklijk besluit van 20 Februari 1879 N°. 3, eene vaste commissie benoemd, aan welke de verschillende werkzaamheden voor de Europeesche graadmeting, en daaronder ook de voortzetting van de Rijkswaterpassing, werden opgedragen. De hiervoor noodige terrein-werkzaamheden werden in 1879 door die commissie hervat en in 1885 ten einde gebracht; gedurende dit geheele tijdvak werden de door Cohen Stuart ontworpen instrumenten onveranderd gebruikt en de door hem voorgestelde handelwijze gevolgd.

Eene korte beschrijving van beide volgt hier ter beoordeeling van de nauwkeurigheid der waarnemingen. [1])

Waterpas-instrument.

Dit instrument bestaat uit een kijker, waarop het niveau stevig is bevestigd; in het brandpunt van het objectief zijn drie horizontale en twee verticale spinragdraden

---

[1]) Men vindt eene uitvoerige beschrijving in de Notulen van de vergadering van het Kon. Instituut van Ingenieurs van 13 Februari 1877.

aangebracht. De kijker rust met ronde tappen in vorken, waarin hij kan worden omgelegd. De aflezing van het niveau geschiedt met een spiegel; ten einde de daarbij mogelijke fout, ten gevolge van een onjuisten stand van het oog, te vermijden, is op het dekglas eene verdeeling aangebracht, geheel gelijk aan die op de niveaubuis. Bij de aflezingen stelt men het oog zoo, dat de overeenkomstige deelstrepen op niveaubuis en dekglas bij het einde van de bel elkander bedekken.

Baken.

De baken zijn van hout vervaardigd en door eene zorgvuldige behandeling tegen den invloed van vocht gevrijwaard; zij zijn wit geverfd en de zwarte deelstrepen, een m.M. dik, staan op een onderlingen afstand van één c.M. Het uiteinde van de baak is voorzien van eene glad gepolijste stalen plaat, waarmede zij bij de waarnemingen rust op den glad gepolijsten ronden stalen kop, welke boven op de houten of ijzeren piketten is geschroefd. De piketten werden met zware houten hamers in den grond geslagen.

De gewone afstand van instrument tot baak was 62,5 Meter; alleen bij buitengewoon gunstig weder werd die afstand vergroot tot 80, enkele malen tot 100 Meters, en bij ongunstige weersgesteldheid, of tengevolge van den toestand van het terrein, somtijds verkort.

De merken, voor de Rijkswaterpassing gesteld, zijn bijna alle voorzien van een zuiver uitgedraaid cilindrisch of conisch gat, waarvan de as horizontaal is; bij het bepalen van de hoogte dier merken werd in dat gat eene goed sluitende cilindrische of conische stift gestoken en aan het uiteinde van de stift, dat buiten het merk uitstak, eene schaal opgehangen, waarop even als op de gewone baken werd ingesteld. Bij de overige merken werd gewoonlijk tegen het muurvlak een houten blok bevestigd, waarin eene schroef met gepolijsten ronden stalen kop hooger en lager kon gesteld worden; men zorgde dat het merk in hetzelfde horizontale vlak lag met den bovenkant van dien kop, en plaatste op dezen hetzij de gewone baak, hetzij eene kleinere zoogenaamde hulpbaak, waarvan de aflezing op de gewone wijze geschiedde.

Wijze van waarneming en herleiding.

Bij de waarnemingen werd de middeldraad in den kijker, bij zooveel mogelijk horizontale richtlijn, gesteld midden tusschen twee opvolgende centimeterstrepen; gelijktijdig las men het niveau af. Deze waarneming werd tweemaal herhaald, door in te stellen eerst op een punt van de baak dat een centimeter hooger, daarna op een punt dat een centimeter lager dan het eerstvermelde centimetermidden was gelegen.

Ten einde bij de waarnemingen zoo min mogelijk bevooroordeeld te zijn en zich te hoeden voor fouten en vergissingen, richtte een persoon den kijker op de baak en noemde het centimetermidden op, waarop hij had ingesteld, las een tweede gegelijktijdig hardop den stand van de luchtbel af, en teekende een derde een en ander op daarvoor ingerichte staatjes op. Nadat dit geschied was, las hij, die eerst den stand van de luchtbel had afgelezen, eveneens de baak af bij inspelende luchtbel, waardoor eene zeer goede controle op de eerste aflezingen van baak en niveau verkregen werd.

Men trachtte door doelmatige voorschriften aangaande de plaatsen van insteller en van bel-aflezer, en omtrent de volgorde der waarnemingen zooveel mogelijk de oploopende fouten te ontgaan, welke door eene verandering in den stand van instrument en baken konden worden teweeggebracht, en verder eene mogelijke standvastige fout bij het instellen van den spinragdraad midden tusschen twee strepen, ten gevolge van ongelijke verlichting van voor- en achterbaak, te vermijden, door om den anderen slag de instelling te volbrengen met een prisma voor het oculair, welk prisma door totale reflexie het beeld van de baak het onderste boven keerde.

Dagelijks voor den aanvang der waarnemingen werd de fout van het instrument onderzocht, en zoo deze eene bepaalde grens overschreed, werd het instrument gerectificeerd; met behulp van eene stalen vergelijkingsstaaf werd eveneens dagelijks de verandering in de lengte der baken bepaald.

Streng is vastgehouden aan het beginsel om waarnemingen en berekeningen van elkander te scheiden. Met tusschentijden van ongeveer 14 dagen werden de waarnemingsstaatjes door de waterpassers ter herleiding opgezonden, aanvankelijk naar Delft, na 1879 naar de sterrenwacht te Leiden, waar al de berekeningen in duplo volbracht werden. Op het terrein verrichtte men alleen eenige eenvoudige controle-berekeningen om mogelijke fouten in de aflezing van het niveau te ontgaan.

Elk traject werd tweemaal gewaterpast, eens in de eene, daarna in de tegengestelde richting, door verschillende ploegen met verschillende instrumenten. Bleek het bij de herleiding dat de uitkomsten van beide waarnemingsreeksen verschillen vertoonden, die het vermoeden van vergissingen of van standvastig oploopende fouten deed ontstaan, dan werden beide waterpassingen herhaald. Eene enkele maal in de eerste jaren is bij niet voldoend sluitende uitkomsten de waterpassing in slechts ééne richting herhaald.

Beschrijving der merken.

Als hoogtemerken der Rijkswaterpassing zijn zes verschillende soorten gebruikt:

a. Hoofdmerken.
b. Groote kruisbouten.
c. Pijpbouten.
d. Kleine vierkante kruisbouten.
e. Kleine ronde kruisbouten.
f. Bronzen knopbouten.

a. De hoofdmerken bestaan uit een bronzen bout, beschermd door eene daarvoor geplaatste bronzen plaat. De bouten, vierkant van doorsnede, 20 bij 20 m.M. en 90 of 150 m.M. lang, zijn tot op eene diepte van ongeveer 50 m.M. volgens de lengteas uitgeboord, de middellijn van het boutgat bedraagt 5,5 m.M. Bij de bouten, welke in de jaren 1875, 1876 en 1877 zijn gesteld, is het gat cilindrisch, bij die uit latere jaren is het flauw conisch. De platen zijn rechthoekig, 200 m.M. lang, 120 m.M. hoog, op het voorvlak voorzien van eene groef, lang 130 m.M., breed 5 m.M., in het midden met eene ronde opening van 13 m.M. middellijn.

De bouten en platen zijn zoodanig in het muurwerk aangebracht en met cement vastgegoten, dat de as van het boutgat horizontaal is, dat het middelpunt der opening, die zich in de plaat bevindt, gelegen is in de as van het boutgat en dat de lengteas van de groef in de plaat ligt in het horizontale vlak door de as van het boutgat.

b. De groote kruisbouten zijn bronzen bouten van 130 m.M. lengte met vierkanten kop, 20 m.M. in het vierkant, welke volgens de lengteas flauw conisch uitgeboord zijn. Op den voorkant van den kop en evenwijdig aan de zijkanten zijn door het middelpunt der opening twee groeven loodrecht op elkander aangebracht. De bouten zijn zoodanig in het muurwerk bevestigd, dat eene dier groeven horizontaal is.

In de jaren 1875 en 1876 zijn in enkele gevallen gebruikt niet uitgeboorde bronzen kruisbouten met vierkanten kop, 24 m.M. in het vierkant, voorzien van twee groeven loodrecht op elkander.

c. De pijpbouten zijn bronzen boutjes van 90 m.M. lengte, aan het voorvlak 20 m.M. in het vierkant, zonder groeven, volgens de lengteas flauw conisch uitgeboord. De bouten zijn van hakkels voorzien om ze te beter in het cement te doen vasthouden.

d. De kleine vierkante kruisbouten zijn bronzen hakkelboutjes van 80 m.M. lengte en aan den kop 10 m.M. in het vierkant. Op den kop bevinden zich, evenwijdig aan de zijkanten, twee groeven loodrecht op elkander.

e. De kleine ronde kruisbouten zijn bronzen hakkelboutjes van 60 m.M. lengte, voorzien van een ronden kop van 10 m.M. middellijn. Op de voorvlakte van den kop bevinden zich twee groeven loodrecht op elkander.

f. De bronzen knopbouten bestaan uit een halfbolvormigen bronzen knop van 25 m.M. middellijn, welke door middel van eene bronzen dook van 50 m.M. lengte in dekzerk of metselwerk is vastgegoten. In 1875 en 1876 heeft men enkele malen gebruik gemaakt van bronzen hakkelbouten met afgeplatten ronden kop 28 m.M. in middellijn.

De merken *a*, *b*, *c* en *f* zijn met cement vastgezet, de boutjes *d* en *e* zijn eenvoudig in het hout- of metselwerk geslagen. De conische gaten in de bouten *a*, *b* en *c* zijn allen onderling gelijk.

Vergelijkingsvlak.

Het vergelijkingsvlak, ten opzichte van hetwelk de hoogten bepaald zijn, is het A.P. hetgeen bij al de waterpassingen in de vorige eeuw en ook bij de bekende waterpassingen van Kraijenhoff als vergelijkingsvlak heeft gediend. De stand van dit vlak, op weinig na overeenstemmende met den gemiddelden vloedstand van het IJ voor Amsterdam, toen dit nog in vrije gemeenschap met de Zuiderzee was, wordt aangenomen op 9 voet 5 duim Amsterdamsche maat beneden de groeven in de dijkspeilsteenen, die in de Kolksluis, de Nieuwe Brugsluis en eenige andere sluizen te Amsterdam zijn ingemetseld. Tijdens de Rijkswaterpassing in 1875 waren nog vijf zulke steenen aanwezig, en wel in de Oude Haarlemmersluis, de Nieuwe Brugsluis, de Kolksluis, de Kraansluis en de West-Indische sluis, dragende tot opschrift: »Zeedijks

hooghte zijnde negen voet 5 duim boven stads Peyl"; het A.P. van de Rijkswaterpassing werd derhalve aangenomen 9 voet 5 duim (Amsterdamsche maat) of 2,67689 M. beneden het gemiddelde der groeven in die vijf steenen.

Uitkomsten.

De voorloopige uitkomsten voor de hoogten der gewone merken in elk traject zijn uitgegeven in 10 stukken, dragende de titels: »Uitkomsten van de in .... uitgevoerde nauwkeurigheids-waterpassing". De hoogten van nulpunten van peilschalen, van vroeger geplaatste verkenmerken en van eenige buitengewone merken der Rijkswaterpassing zijn uitgegeven in 9 stukken, dragende tot opschriften: »Peilschalen en verkenmerken in de lijn .... opgenomen in de nauwkeurigheids-waterpassing van ...."

Deze uitkomsten zijn echter niet als einduitkomsten te beschouwen, daar de hoogteverschillen van een aantal merken door waterpassingen in achtereenvolgende jaren meer dan eenmaal langs verschillende wegen bepaald zijn, zoodat, om de meest waarschijnlijke waarde voor die hoogteverschillen te verkrijgen, het geheele net der waterpassingen volgens de leerwijze der kleinste vierkanten moest worden vereffend.

Voordat hiertoe kon worden overgegaan, was het noodig te weten op welke wijze de middelbare fout in het waargenomen hoogteverschil van twee merken afhangt van hunnen afstand. Indien de fouten, die men bij de bepaling van het hoogteverschil te vreezen heeft, alleen een toevallig karakter hebben, zal hare middelbare waarde evenredig zijn met den vierkantswortel uit dien afstand; is er daarentegen eene oorzaak, die steeds fouten in denzelfden zin doet begaan, dan is haar invloed op de hoogteverschillen evenredig met dien afstand zelven.

Eene vergelijking van de uitkomsten voor de hoogteverschillen van dezelfde merken, uit de heen- en teruggaande waterpassing afgeleid, deed zien dat er van fouten van een eenigszins standvastig karakter niets was te bespeuren, en dat de middelbare fout in de waargenomene hoogteverschillen evenredig is met den vierkantswortel uit den afstand der merken.

Bij het gemiddelde van twee waterpassingen in tegengestelde richting zou de middelbare waarde der te vreezen fout volgens dit onderzoek ongeveer 0,75 m.M. per kilometer bedragen. Dit stemt goed overeen met de uitkomst, welke wij afleiden uit de sluitingsfouten der veelhoeken; volgens deze zou de middelbare waarde der te vreezen fout 0,70 m.M. per kilometer zijn.

Eene invloed van de grootte van het hoogteverschil op de daarin te vreezen fout, b. v. door eene onjuiste lengte der baken, komt bij deze waterpassingen niet voor, daar de hoogten der merken in ons land gering zijn, en de lengten der baken gedurende de waarnemingen elken dag nauwkeurig werden vergeleken.

Op grond van een en ander mag men besluiten, dat de middelbare fout van het hoogteverschil van twee merken alleen evenredig is met den vierkantswortel uit hun afstand, en hiervan uitgaande is het geheele net volgens de methode der kleinste

vierkanten vereffend, en is de meest waarschijnlijke waarde voor de hoogten der merken ten opzichte van A.P. bepaald.

Uit deze vereffening volgt voor de middelbare fout per kilometer 0,75 m.M., evenals vroeger was gevonden, een bewijs te meer voor de juistheid van de onderstelling, welke aan de vereffening is ten grondslag gelegd.

Ten einde een overzicht te verkrijgen van de nauwkeurigheid, met welke de hoogten in de verschillende deelen van ons land bepaald zijn, volgt hier eene opgave van de middelbare fouten der eindhoogten van een aantal punten; in de eerste plaats van die punten, waarvan de hoogten bij de vereffening van het net onmiddellijk zijn berekend; in de tweede plaats van al de begin- en eindpunten van de zijtakken, en eindelijk van de merken op ons gebied, welke aan de grenzen zijn gelegen. Gemakkelijk kan men dan bij benadering de middelbare fouten van de tusschen liggende punten vinden. In de tweede kolom van de tabel is aangegeven het nummer, waaronder het bedoelde merk in de 1e Afd. van de lijst der hoogtemerken voorkomt.

Gemeente, waarin zich het merk bevindt.	Nummer van het merk, (1e Afd.).	Middelb. fout in millimeters.
Amsterdam	7	0,00
Amersfoort	21	3,66
Deventer	39	5,16
Oldenzaal	46	7,75
Denekamp	48	8,20
Zwolle	57	5,68
Meppel	63	6,33
Assen	74	7,76
Winschoten	85	8,46
Nieuwe Schans	88	8,93
Losser	91	8,04
Salzbergen	97	8,77
Arnhem	109	4,90
Nijmegen	119	5,19
Venlo	129	6,61
Roermond	137	6,65
Pey (Echt)	139	7,23
Utrecht	155	3,55
Culenborg	159	4,32
's Hertogenbosch	169	4,99
Vught	170	5,07
Best	172	5,45

Gemeente, waarin zich het merk bevindt.	Nummer van het merk, (1e Afd.).	Middelb. fout in millimeters.
Maarheeze	178	6,33
Zwijndrecht	197	4,94
Breda	213	5,48
Woensdrecht	222	7,36
Kruiningen	227	8,18
Hanswert (Kruiningen)	228	8,26
Middelburg	238	9,40
Vlissingen	241	9,68
Westkapelle	246	9,91
Zevenaar	263	5,65
Elten	264	5,93
Pannerden	265	6,29
Herwen en Aerdt	266	6,03
Tolkamer (Herwen en Aerdt)	268	6,23
Dammerbruch	269	6,80
Maeseyck	272	7,65
Eijsden	274	8,83
Visé	275	8,91
Budel	277	6,60
Strijbeek	279	6,02
Putten	281	7,88
Tilburg	286	5,31
Punt tusschen Rosmalen (293) en Heesch (295).		5,23
Nuland	294	5,30
Haarlem	307	3,14
Oegstgeest	314	4,34
Katwijk	319	4,86
Rijswijk	328	4,84
Overschie	332	4,96
's Gravezande	347	5,39
Hoek van Holland ('s Gravezande)	348	5,67
Velsen	359	3,92
IJmuiden (Velsen)	361	4,25
Alkmaar	369	5.26
De Zijpe	374	5,84
Petten	376	5,98

Gemeente, waarin zich het merk bevindt.	Nummer van het merk, (1e Afd.).	Middelb. fout in millimeters.
Helder	383	6,97
Enkhuizen	395	7,27
Nijkerk	404	4,36
Nijkerk (Peilschaal)	405	4,62
Tol 13 bij Wezep (Oldebroek)	420	5,69
Huis de Noorden (Ambt—Vollenhove)	433	6,33
Lemmer (Lemsterland)	443	7,54
Leeuwarden	457	8,24
Stavoren	465	8,71
Harlingen	471	9,09
Tol 6 bij Buitenpost (Achtkarspelen)	478	8,28
Grijpskerk	480	8,25
Groningen	486	8,07
Holwerd (West Dongeradeel)	494	9,26
Zoutkamp (Ulrum)	497	8,68
Scheemda	504	8,46
Delfzijl	511	9,48
Statenzijl (Beerta)	512	9,14
Kruysweg (Lillo)	521	8,17
Lillo	523	8,25
Liefkenshoek	526	8,29
Sluiskil (Ter Neuzen)	534	9,55
Schoondijke	538	10,44
Oostburg	539	10,59
Sluis	540	10,83
Heyst	550	11,24
Ter Neuzen	561	9,76
Breskens	564	10,57
Sluis aan de Wielingen (Cadzand)	566	10,87

Verklaring der lijsten, bevattende de omschrijving en de hoogten der verkenmerken.

In de thans uitgegeven lijsten vindt men, gerangschikt naar de verschillende trajecten, de hoogten der merken ten opzichte van het bovengenoemde A.P., zooals zij uit de berekening van het geheele net als de meest waarschijnlijke zijn verkregen.

Als eenheid van lengte is aangenomen de Mètre des Archives, waarvan de lengte, op eene voor ons doel onmerkbare grootheid na, met die van onze lengtestandaard overeenstemt.

Even als in de vroeger uitgegevene stukken zijn de merken in twee afdeelingen verdeeld:

in de eerste afdeeling zijn opgenomen: de gewone hoogtemerken, die ten behoeve van de Rijkswaterpassing zijn gesteld, namelijk de hoofdmerken, de groote en kleine kruisbouten en de pijpbouten, waaraan zijn toegevoegd eenige oude verkenmerken te Amsterdam, die ter bepaling van het Amsterdamsche peil hebben gediend, en eenige Nederlandsche, Duitsche en Belgische verkenmerken, die voor de aansluiting aan de waterpassingen der naburige Rijken noodig waren;

in de tweede afdeeling: de nulpunten van peilschalen, verder de peilmerksteenen en bouten, gesteld voor andere waterpassingen, en eindelijk eenige knopbouten, gesteld voor de Rijkswaterpassing, welke niet in de 1e afdeeling zijn opgenomen, daar hun stand minder goed verzekerd scheen dan die van de overige merken, welke in de 1e afdeeling waren opgenomen.

In die lijsten bevat de 1e kolom het rangnummer, in beide afdeelingen met 1 aanvangende, de 2e kolom de gemeente en het bouwwerk, waarin het merk is geplaatst, de 3e kolom de omschrijving van het merk in het bouwwerk door opgave van afstanden in horizontale en verticale richting tot kennelijke vlakken, lijnen of punten. Bij deze beschrijving is ondersteld, dat de waarnemer staat tegenover, en met het aangezicht gekeerd naar het muurvlak, waarin het merk is aangebracht. Ten einde van vele merken, vooral van de merken in de 2e afd., die in sluis- en brugmuren zijn gelegen, de ligging nog duidelijker aan te geven, is hun stand ook ten opzichte van de hemelstreken aangeduid. Waar meer opgaven voorhanden waren dan strikt noodig was om de ligging der merken te bepalen, zijn ook deze medegedeeld, daar zij allicht van belang kunnen zijn om bij de verandering der bouwwerken het merk terug te vinden.

De 4e kolom bevat de omschrijving van het merk zelf; voor de beteekenis van de woorden hoofdmerk, groote en kleine kruisbouten, pijpbouten en knopbouten, hierbij gebruikt, verwijzen wij naar de boven pag. 7 en volg. gegevene verklaring. Bij de merken in de 1e afdeeling bevat die 4e kolom ook de plaats der twee merken, die in dezelfde verticale lijn met het eigenlijke merk (gewoonlijk één er boven, één er beneden) als verklikkers dienst doen, ten einde, zooals is medegedeeld, verandering van den stand der merken door verbouwing, herstelling van het muurwerk enz. te verraden.

Die verklikkers ontbreken bij de merken der Rijkswaterpassing in België, verder in die gevallen, waarin het merk werd beschouwd als van minder gewicht of voornamelijk van tijdelijk belang te zijn, b. v. bij rivierovergangen. Bij enkele merken zijn een der verklikkers of beide niet in ééne verticale lijn met het eigenlijk merk geplaatst, maar vaak op een vrij aanzienlijken afstand in horizontale richting daarvan verwijderd. In die gevallen zijn de verklikkers als zelfstandige merken in de lijst opgenomen.

De 4e kolom in de 2e afd. bevat ook de opgaven der geschriften, waarin de hoogtemerken vermeld zijn.

De 5^{e} kolom in de beide afdeelingen bevat de hoogten der merken in meters boven A.P., zooals die uit de vereffening van het net zijn berekend. Voor de merken in de 1^{e} afdeeling hebben deze hoogten betrekking op het midden van de horizontale groef in de plaat der hoofdmerken, op het snijpunt van de assen der groeven in de kruisbouten, op het midden van het cirkelvormige gat in den kop der pijpbouten en op het hoogste punt van de knopbouten.

Voor de merken in de 2^{e} afdeeling hebben, indien geene nadere aanwijzing is gegeven, de hoogten van de knopbouten betrekking op het hoogste punt, de hoogten van de peilmerksteenen, op het midden van de horizontale groef, op het bovenvlak van het tafeltje of op het bovenvlak van de uitstekende nok, de hoogten van de vierkante bouten op het midden van den kop (gewoonlijk het midden van eene horizontale groef), en de hoogten van de peilschalen, op de assen der deelstrepen. Indien een ander vlak of eene andere lijn als merk is aangenomen, is dit bij de omschrijving van het merk aangeduid.

Indien de afmetingen van de vierkante koppen der bouten bekend waren, zijn zij in de 4^{e} kolom opgegeven, opdat men uit de hoogte van het midden of van het bovenvlak, in de 5^{e} kolom medegedeeld, ook de hoogte van het bovenvlak of van het midden van den kop zou kunnen afleiden.

De 6^{e} kolom in de 2^{e} afdeeling bevat de hoogte der merken, zooals die vroeger is aangenomen, ontleend aan de geschriften, waarin die merken zijn omschreven of aan de opschriften, die er op voorkomen. In een paar gevallen zijn de hoogten medegedeeld, die bepaald zijn door waterpassingen, welke niet zijn uitgegeven, doch evenwel een officieel karakter hebben, en waarvan de uitkomsten berusten op het bureau van den algemeenen dienst van den Waterstaat.

De 7^{e} kolom in de 2^{e} afdeeling bevat het verschil tusschen de hoogten, die uit de Rijkswaterpassing zijn afgeleid (kolom 5), en de tot nu aangenomene hoogten (kolom 6). Het teeken is positief, zoo de vroeger aangenomene hoogte van het merk met betrekking tot het A.P. grooter was dan die, welke het merk volgens de Rijkswaterpassing bezit. Wilde men de merken, met behoud van het vroegere tot nu toe aangenomene hoogtecijfer, laten beantwoorden aan de uitkomsten der Rijkswaterpassing, dan moeten die merken, bij welke het verschil in de 7^{e} kolom positief is, hooger gesteld worden en wel zooveel als dit verschil bedraagt; is het verschil negatief, dan moet men de merken, met behoud van hun vroeger hoogtecijfer, doen zakken.

De omschrijvingen der merken, vooral die der 1^{e} afdeeling, welke voor de Rijkswaterpassing zijn gesteld, hebben wij getracht zoo volledig mogelijk te geven; veel hebben wij daarbij te danken aan de ingenieurs van het Rijk en van de Provincie, welke ons velerlei inlichtingen hebben verstrekt.

Waar hier of daar nog iets aan de omschrijving ontbreekt, zijn het, zoover wij kunnen nagaan, kleinigheden, die alleen waren aan te vullen door een onderzoek op

de plaats zelve, dat, dikwijls vrij lastig, niet in overeenstemming was met het geringe belang der zaak.

Teekeningen van de merken zijn aan de tabellen niet toegevoegd; zij zijn echter van bijna al de merken uit de 1e afdeeling, en van een groot deel der merken uit de 2e afdeeling in het archief der Rijkswaterpassing voorhanden, waar zij kunnen worden geraadpleegd. Achter de lijsten der merken zijn gevoegd alphabetische registers van de gewaterpaste lijnen en van de gemeenten, waar de merken zijn geplaatst, met opgave van de bladzijden waar zij voorkomen; tevens is aan de lijsten toegevoegd eene kaart, bevattende de lijnen, waar langs de waterpassing is volbracht, met opgave van de plaats der merken.

Bij de onzekerheid aangaande de wijze, waarop de plaatsnamen moeten worden gespeld, is in de lijsten de spelling gevolgd, welke op de groote topographische kaart van Nederland op eene schaal van $\frac{1}{50000}$ voorkomt; de hierbijgaande kaart vertoont enkele afwijkingen van deze spelling.

Door den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, is aan de betrokken besturen eene aanbeveling gericht, ten einde te waken voor het onveranderd behoud van de merken op de plaats waar zij gesteld zijn.

Wegens het groote belang vinde eene herhaling dier aanbeveling hier eene plaats, opdat het werk, dat veel zorg en geld gekost heeft, niet verloren ga.

Leiden,
's Gravenhage, } Februari 1888

De leden der Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing, belast met de uitvoering der waterpassing,

H. G. van de Sande Bakhuyzen,
G. van Diesen.

EERSTE AFDEELING.

HOOGTEN

VAN

OUDE VERKENMERKEN IN AMSTERDAM,

HOOFDMERKEN, GROOTE EN KLEINE KRUISBOUTEN EN PIJPBOUTEN GESTELD VOOR DE RIJKS WATERPASSING,

EENIGE NEDERLANDSCHE, DUITSCHE EN BELGISCHE VERKENMERKEN AAN DE GRENZEN,

OPGENOMEN IN DE JAREN

1875—1885.

I.

AMSTERDAM. 1876.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
1	**AMSTERDAM.** Oude Haarlemmer-sluis.		Midden van de groef in den marmeren steen met het opschrift: „Zeedijkshooghte, zijnde negen voet vijf duym boven Stadts-peyl".	**2,680** [1]
2	**AMSTERDAM.** Nieuwe Brugsluis.	Noordelijke hoek van den middenpijler.	Midden van de groef in den marmeren steen met het opschrift: „Zeedijkshooghte, zijnde negen voet vijf duym boven Stadts-peyl".	**2,673**
3	**AMSTERDAM.** Kolksluis.	Noordelijke hoek van den zuidoostelijken rechtstandsmuur.	Midden van de groef in den marmeren steen met het opschrift: „Zeedijkshooghte, zijnde negen voet vijf duym boven Stadts-peyl".	**2,676**
4	**AMSTERDAM.** Kraansluis.	Noordelijke hoek van den zuidoostelijken rechtstandsmuur.	Midden van de groef in den marmeren steen met het opschrift: „Zeedijkshooghte, zijnde negen voet vijf duym boven Stadts-peyl".	**2,681**
5	**AMSTERDAM.** West-Indischesluis.	Noordelijke hoek van den zuidoostelijken rechtstandsmuur.	Midden van de groef in den marmeren steen met het opschrift: „Zeedijkshooghte, zijnde negen voet vijf duym boven Stadts-peyl".	**2,674**
6	**AMSTERDAM.** St. Anthonie-waag.	Noordoostelijke toren, 1,14 M. rechts van de deuropening, waarboven het jaartal 1617 staat, in den tweeden band van gehouwen steen boven den grond, ongeveer 2,60 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 386 millimeters er boven, een 553 millimeters er onder.	**5,157**
7	**AMSTERDAM.** Muiderpoort.	Buitenzijde, in de hardsteenen blokken aan de linkerzijde van den ingang, 0,21 M. van den rechterhoek, ongeveer 2,50 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 488 millimeters er boven, een 468 millimeters er onder.	**4,904**
8	**AMSTERDAM.** Kolksluis.	Noordelijke hoek van den zuidoostelijken rechtstandsmuur.	Midden van de groef in een steen, 2,72 M. onder het midden van de groef in den steen met het opschrift: „Zeedijkshooghte, zijnde negen voet vijf duym boven Stadts-peyl". Nulpeil van Kraijenhoff. (Zie Kraijenhoff. Hydrogr. Waarnem. bladz. 143).	**— 0,040**

[1] Dit merk is door het afbreken van de sluis in 1880 verdwenen.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
9	**AMSTERDAM.** Amstelsluis.	Frontmuur van den westelijken koker der groote Amstelsluis.	Midden van de groef in een steen. Nulpeil van Kraijenhoff. (Zie Kraijenhoff. Hydrogr. Waarnem. blz. 143).	— 0,025
10	**AMSTERDAM.** St. Anthonie-waag.	Noordoostelijke toren, 1,14 M. rechts van de deuropening, waarboven het jaartal 1617 staat, in den eersten band van gehouwen steen boven den grond, 1,54 M. onder het merk vermeld onder N°. 6.	KOPEREN HAKKELBOUT gesteld door Dr. F. J. Stamkart in 1861; midden van de horizontale groef. (Zie Verslagen en Meded. der Kon. Akad. van Wetensch. 17° deel, blz. 276).	3,622
11	**AMSTERDAM.** St. Anthonie-waag.	Noordoostelijke toren, 1,14 M. rechts van de deuropening, waarboven het jaartal 1617 staat, 2,03 M. onder het merk vermeld onder N°. 6.	KOPEREN HAKKELBOUT gesteld door Dr. F. J. Stamkart in 1861; midden van de horizontale groef. (Zie Verslagen en Meded. der Kon. Akad. van Wetensch. 17° deel, blz. 276).	3,124
12	**AMSTERDAM.** Oude kerk.	Noordoostelijke hoek van de kerk, bij den ingang van de Enge kerksteeg komende van de Oudezijds-voorburgwal, in de hardsteenen, ongeveer 0,85 M. boven beganen grond.	KOPEREN HAKKELBOUT gesteld door Dr. F. J. Stamkart in 1861; midden van de horizontale groef. (Zie Verslagen en Meded. der Kon. Akad. van Wetensch. 17° deel, blz. 277).	2,120 [1])

II.

AMSTERDAM—DEVENTER. 1875—1876.

7	**AMSTERDAM.** Muiderpoort.	Buitenzijde, in de hardsteenen blokken aan de linkerzijde van den ingang, 0,21 M. van den rechterhoek, ongeveer 2,50 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 488 millimeters er boven, een 468 millimeters er onder.	4,904 (Zie traject I.)
13	**DIEMEN.** Tolgaarderswoning bij de Vinkebrug.	Zuidwestelijke gevel, tusschen de beide ramen, 1,19 M. van het linker raam, 1,41 M. van het rechter raam, 0,62 M. boven den raamdorpel.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 471 millimeters er boven, een 463 millimeters er onder.	2,500
14	**MUIDEN.** Protestantsche kerk.	Linker pilaster, of pijler tusschen het hoofdportaal en het schip der kerk, aan de buitenzijde des pilasters, 0,86 M. van den linkerkant, 1,20 M. boven het basement, 2,26 M. boven den vloer.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 484 millimeters er boven, een 479 millimeters er onder.	3,740 [2])

[1]) In 1885 was dit merk verdwenen.
[2]) Het merk is van buiten zichtbaar als de deuren openstaan.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
15	**MUIDEN.** Watermolen van den Noordpolder.	Steenen voet, rechts van den ingang, 0,51 M. van den linkerhoek, 0,11 M. onder den bovenkant van het steenen onderstuk, ongeveer 0,23 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT (niet uitgeboord) en een kleine ronde kruisbout, 195 millimeters er onder.	**0,501**
16	**MUIDEN.** Watermolen van den Zuidpolder.	Steenen voet, links van den waterloop, 0,41 M. van den rechterkant, 0,42 M. van den linkerkant van den voet, 0.13 M. onder den bovenkant van den gemetselden voet.	GROOTE KRUISBOUT (niet uitgeboord) en twee kleine ronde kruisbouten, een 66 millimeters er onder, een 150 millimeters er onder.	**0,281**
17	**MUIDEN.** Tolgaarderswoning bij de Hakkelaarsbrug.	Zuidelijke gevel, tusschen den muurhoek en het raam ter linkerzijde van de deur, ongeveer 1,00 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT (niet uitgeboord) en twee kleine ronde kruisbouten, een 263 millimeters er boven, een 304 millimeters er onder.	**1,255** [1])
18	**NAARDEN.** Raadhuis.	Noordelijke gevel, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterkant af, 0,75 M. van de linker raamopening, 0,77 M. van de rechter raamopening, ongeveer 2,86 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 479 millimeters er boven, een 472 millimeters er onder.	**4,999**
19	**LAREN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, 2,55 M. van den rechterhoek, 2.52 M. van den links gelegen kerkmuur, 1,80 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 492 millimeters er boven, een 500 millimeters er onder.	**8,312**
20	**BAARN.** Paleis te Soestdijk.	Zuidoostelijk paviljoen, ongeveer midden onder het raam aan de noordoostzijde, ongeveer 1,57 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 480 millimeters er onder, een 957 millimeters er onder.	**5,043** [2])
21	**AMERSFOORT.** Groote toren.	Westzijde, 6,02 M. van het rechter contrefort, 5,19 M. van het linker contrefort, in het basement, ongeveer 1,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 426 millimeters er boven, een 487 millimeters er onder.	**4,099**
22	**AMERSFOORT.** Koppelpoort.	Noordelijke toren, westzijde, 0,81 M. van den linkerkant, 0,58 M. van den rechterkant van het muurvlak, ongeveer 2,06 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 358 millimeters er boven, een 277 millimeters er onder.	**4,650** [3])

[1]) Door het afbreken van de tolgaarderswoning in 1882 is het merk verdwenen.
[2]) Dit merk is in 1886 verwijderd.
[3]) Het merk is in 1886 gesteld ter vervanging van een bout der militaire genie in het wachthuis bij de Koppelpoort, hetgeen in dat jaar is afgebroken.

Volg. nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
23	**HOEVELAKEN.** Raadhuis.	Noordelijke of voorgevel, rechts van het rechter raam, 0,35 M. van den hoek van den muur, 0,04 M. boven de lijst der borstwering.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	4,511
24	**BARNEVELD.** Tolgaarderswoning nabij Terschuur.	Noordelijke gevel, ongeveer in het midden, 3,91 M. van den hoek van den voorgevel, ongeveer 2,25 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 462 millimeters er boven, een 451 millimeters er onder.	8,532
25	**BARNEVELD.** Tolgaarderswoning bij Voorthuizen, tusschen de kilometerpalen 12 en 13.	Noordelijke of rechter zijgevel, 0,31 M. rechts van het raamkozijn in de benedenverdieping, 1,19 M. boven den onderkant van het raamkozijn, in de 44^e^ voeg boven beganen grond.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	15,468
26	**BARNEVELD.** Tolgaarderswoning bij Voorthuizen, tusschen de kilometerpalen 12 en 13.	Noordelijke of rechter zijgevel, tusschen het raam en den linkerhoek van den gevel, 0,15 M. van dien linkerhoek, 1,10 M. boven den onderkant van het raamkozijn, in de 42^e^ voeg boven beganen grond.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	15,385
27	**BARNEVELD.** Protestantsche kerk te Voorthuizen.	Oostelijke gevel, 1,07 M. van het linker contrefort, ongeveer 2,20 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 482 millimeters er boven, een 416 millimeters er onder.	16,795
28	**APELDOORN.** Tolgaarderswoning te Oud-Milligen.	Oostelijke gevel, 2,50 M. van den linkerhoek, ongeveer 2,20 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 465 millimeters er boven, een 467 millimeters er onder.	36,418
29	**APELDOORN.** Telegraafkantoor in het kamp te Nieuw-Milligen.	Zuidelijke gevel, 2,00 M. van het linker raam, 2,30 M. van het rechter raam, ongeveer 1,60 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT (niet uitgeboord) en twee kleine ronde kruisbouten, een 404 millimeters er boven, een 494 millimeters er onder.	31,077
30	**APELDOORN.** School van Z. M. Willem III en H. M. Koningin Emma der Nederlanden.	Zuidoostelijke zijgevel, rechts van den ingang, 1,11 M. links van den rechterhoek van den muur, 1,46 M. boven de lijst der borstwering.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	21,415
31	**APELDOORN.** School van Z. M. Willem III en H. M. Koningin Emma der Nederlanden.	Zuidoostelijke zijgevel, links van den ingang, 1,14 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,46 M. boven de lijst der borstwering.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	21,428

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
32	**APELDOORN.** Tolgaarderswoning in het Soerensche bosch.	Zuidwestelijke gevel, 1,50 M. van den rechterhoek, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 470 millimeters er boven, een 420 millimeters er onder.	**89.920**
33	**APELDOORN.** Raadhuis.	Noordwestelijke gevel, 1,10 M. van den linkerhoek, in het vlak tusschen de beide wendelbanden, ongeveer 2,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 428 millimeters er boven, een 485 millimeters er onder.	**19,435**
34	**APELDOORN.** Tolgaarderswoning ten oosten van de kom der gemeente, nabij kilometerpaal 41.	Westelijke zijgevel, rechts van het rechter raam, 0,35 M. van den hoek des gevels, 0,95 M. boven het plint.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	**13,643**
35	**APELDOORN.** Tolgaarderswoning ten oosten van de kom der gemeente, nabij kilometerpaal 41.	Westelijke zijgevel, rechts van het rechter raam, 0,24 M. van den hoek des gevels, 0,66 M boven het plint.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	**13,339**
36	**VOORST.** Herberg „de Zwaan" bij Teuge.	Oostelijke gevel, tusschen het tweede en derde raam van den linkerhoek des gevels, 0,69 M. van het linker raamkozijn, 0,74 M. links van het rechter raamkozijn, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	**7,681**
37	**VOORST.** Herberg „de Zwaan" bij Teuge.	Zuidelijke gevel, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterhoek, 1,09 M. links van het rechter raamkozijn, 1,04 M. rechts van het linker raamkozijn, 3,49 M. links van den rechterhoek des gevels, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	**7,408**
38	**VOORST.** Tolgaarderswoning bij Teuge.	Noordwestelijke gevel, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterkant, 0,92 M. van het rechter raam, ongeveer 2,08 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 479 millimeters er boven, een 460 millimeters er onder.	**7,086**
39	**DEVENTER.** Toren van de Protestantsche groote kerk.	Zuidzijde van het contrefort aan den westelijken kant van den toren, 1,46 M. van den linkerkant van het contrefort, ongeveer 2,44 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 475 millimeters er boven, een 475 millimeters er onder.	**10,185**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
		III. DEVENTER—DENEKAMP. 1876.		
39	**DEVENTER.** Toren van de Protestantsche groote kerk.	Zuidzijde van het contrefort aan den westelijken kant van den toren, 1,46 M. van den linkerkant van het contrefort, ongeveer 2,44 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 475 millimeters er boven, een 475 millimeters er onder.	**10,185** (Zie traject II).
40	**DIEPENVEEN.** Tolgaarderswoning bij tol No. 2; tusschen Colmeschate en Bathmen.	Westelijke gevel, tusschen de ramen, 0,98 M. van het linker raam, ongeveer 2,26 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 475 millimeters er boven, een 473 millimeters er onder.	**10,034**
41	**HOLTEN.** Protestantsche kerk.	Oostelijke gevel, links van den ingang, 0.83 M. links van den deurpilaster, 1,55 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 461 millimeters er boven, een 441 millimeters er onder.	**20,937**
42	**MARKELO.** Protestantsche kerk.	Noordelijke gevel, 1,19 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,44 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 468 millimeters er boven, een 459 millimeters er onder.	**19,446**
43	**GOOR.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, rechts van den ingang, 0,79 M. van den rechterhoek, 1,34 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 489 millimeters er boven, een 428 millimeters er onder.	**15,041**
44	**STAD DELDEN.** Protestantsche kerk te Delden.	Zuidoostelijke gevel, onder het blinde raam, 0,64 M. links van het rechter contrefort, 1,44 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 398 millimeters er boven, een 477 millimeters er onder.	**22,397**
45	**HENGELO.** Protestantsche kerk.	Midden onder het raam rechts van den ingang, 1,64 M. van den rechter hoekpilaster, 2,04 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 450 millimeters er onder, een 921 millimeters er onder.	**19,679**
46	**OLDENZAAL.** Toren van de Katholieke kerk.	Noordzijde, midden in de rechter nis, 1,95 M. van den linker pilaster, 1,75 M. van den rechter pilaster, ongeveer 2,35 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK, met pijpbout en drie kleine ronde kruisbouten; de pijpbout ligt 614 millimeters onder het hoofdmerk, de eerste ronde kruisbout 394 millimeters boven het hoofdmerk, de tweede 383 millimeters er onder, de derde 381 millimeters onder den pijp bout.	**49,022** [1])

[1]) Daar na het uitboren van het hoofdmerk de stalen stift niet meer zuiver in het gat van den bout paste, werden de pijpbout en een derde kruisbout aangebracht; de opgegeven hoogte geldt voor het hoofdmerk.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
47	**DENEKAMP.** Toren van de Katholieke kerk.	Zuidzijde, 1,39 M. van den linkerhoek, 2,02 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 502 millimeters er boven, een 434 millimeters er onder.	**27,957**
48	**DENEKAMP.** Eindzuil der Nederlandsche waterpassing, aan de linkerzijde van den weg van Denekamp naar Nordhorn, tegenover den grenspaal.	In het bovenvlak.	KNOPBOUT hoogste punt van den knop.	**24,898**
49	**DENEKAMP.** Eindzuil der Nederlandsche waterpassing, aan de linkerzijde van den weg van Denekamp naar Nordhorn, tegenover den grenspaal.	In het voorvlak.	KNOPBOUT hoogste punt van den knop.	**24,130**
50	**FRENSDORFERHAAR.** (Pruissen). Granietzuil van de Königl. Preuss. Landesaufnahme, aan de rechterzijde van den weg van Denekamp naar Nordhorn, bij de brug aan de grens. De pijler draagt tot opschrift: „Königlich Preussisches Nivellement 1856".	In het bovenvlak.	IJZEREN KNOPBOUT hoogste punt van den knopbout, gemerkt 5013, beschreven in Nivellements der trigonometrischen Abteilung der Landesaufnahme, IVer Band. Berlin. 1880. Pag. 89 en 150.	**24,028**

IV.

DEVENTER—NIEUWE SCHANS. 1876.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
39	**DEVENTER.** Toren van de Protestantsche groote kerk.	Zuidzijde van het contrefort aan den westelijken kant van den toren, 1,46 M. van den linkerkant van het contrefort, ongeveer 2,44 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 475 millimeters er boven, een 475 millimeters er onder.	**10,185** (Zie traject II).
51	**DIEPENVEEN.** Dijkstoel van Salland, 1e Rot.	Westelijke gevel, onder het linker raam, 2,25 M. van den linkerhoek, ongeveer 1,68 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en een ijzeren kruisbout 667 millimeters er onder.	**8,253**
52	**OLST.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 5,32 M. links van den inspringenden hoek der kerk, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 446 millimeters er boven, een 464 millimeters er onder.	**6,873**
53	**WIJHE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 1,55 M. links van de deuropening, ongeveer 2,05 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 430 millimeters er boven, een 352 millimeters er onder.	**9,133**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
54	**WIJHE.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 5, nabij Herxen.	Voorgevel, 0,60 M. van den linkerhoek, onder een ijzeren bout gemerkt [illegible], ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 399 millimeters er boven, een 412 millimeters er onder.	**4,152**
55	**ZWOLLERKERSPEL.** Protestantsche kerk te Windesheim.	Noordelijke gevel, tusschen het tweede en derde raam links van den ingang, 2,18 M. rechts van het derde raam, 1,27 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 450 millimeters er boven, een 426 millimeters er onder.	**4,574**
56	**ZWOLLERKERSPEL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, nabij Ittersum.	Gevel aan den weg, tusschen deur en raam, 0,78 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 435 millimeters er boven, een 455 millimeters er onder.	**3,818**
57	**ZWOLLE.** Toren van de Katholieke Onze Lieve Vrouwe kerk.	Westzijde, 2,58 M. links van de deuropening, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 461 millimeters er boven, een 436 millimeters er onder.	**5,296**
58	**ZWOLLE.** Sassepoort.	Zuidwestelijke toren, links van den ingang, 1,34 M. rechts van den hoek van het belendende huis, ongeveer 2,36 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 431 millimeters er boven, een 379 millimeters er onder.	**5,021**
59	**ZWOLLE.** Hoogere burgerschool.	Voorgevel, midden in het penant tusschen het vierde en vijfde raam rechts van den ingang, 0,81 M. boven den wendelband.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 456 millimeters er boven, een 470 millimeters er onder.	**4,147**
60	**ZWOLLERKERSPEL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 7, nabij de Berkummerbrug bij Berkum.	Gevel aan den weg, tusschen deur en raam, 0,63 M. van den linkerhoek des gevels, 0,75 M. van de raamopening, ongeveer 1,93 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 396 millimeters er boven, een 365 millimeters er onder.	**5,238**
61	**NIEUW LEUZEN.** Sluiswachterswoning aan de Lichtmis.	Gevel aan den weg, 1,08 M. links van de tweede raamopening, 1,05 M. van de derde raamopening links van de deur, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 481 millimeters er boven, een 444 millimeters er onder.	**3,913**
62	**STAPHORST.** Toren van de Protestantsche kerk te Rouveen.	Westzijde, links van den ingang, 0,95 M. van den linkerhoek, 1,17 M. van den kant der nis waarin de deur geplaatst is, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 422 millimeters er boven, een 445 millimeters er onder.	**3,578**
63	**MEPPEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 5,10 M. van den linkerhoek, 5,28 M. van den rechterhoek, ongeveer 2,20 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 428 millimeters er boven, een 376 millimeters er onder.	**3,917**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
64	**MEPPEL.** Toren van de Katholieke kerk.	Zuidoostzijde, links van den ingang, in het contrefort, 0,52 M. van den linkerhoek, ongeveer 1,95 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 416 millimeters er boven, een 491 millimeters er onder.	**3,487**
65	**RUINERWOLD.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 8.	Gevel aan den weg, tusschen raam en deur, 0,63 M. links van het raam, 0,67 M. rechts van de deur, ongeveer 1,68 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 315 millimeters er boven, een 341 millimeters er onder.	**4,170**
66	**RUINEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Oostzijde, links van den ingang, 1,17 M. van den linkerhoek, 1,38 M. boven den sokkel.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 357 millimeters er boven, een 344 millimeters er onder.	**11,681**
67	**RUINEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, tusschen Ruinen en Eursinge.	Gevel aan den weg, links van het linker raam, 0,27 M. van den hoek van den muur, 0,28 M. links van het raam, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 385 millimeters er boven, een 414 millimeters er onder.	**10,368**
68	**RUINEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 5, tusschen Nuil en Spier.	Gevel aan den weg, links van het linker raam, 0,27 M. van den hoek van den muur, 0,28 M. links van het raam, ongeveer 1,92 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 398 millimeters er boven, een 410 millimeters er onder.	**16,287**
69	**BEILEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, tusschen Spier en Beilen.	Gevel aan den weg, links van het tweede raam van de deur af, 0,27 M. van het raam, 0,28 M. rechts van den hoek van den muur, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 407 millimeters er boven, een 405 millimeters er onder.	**15,126**
70	**BEILEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,95 M. van den linkerhoek, 0,85 M. links van de nis, waarin zich de deur bevindt, 0,90 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 457 millimeters er boven, een 478 millimeters er onder.	**15,891**
71	**BEILEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, aan het Oranjekanaal.	Gevel aan den weg, zuidoostzijde, 0,61 M. links van het eerste raam, 0,62 M. van het tweede raam van de deur af, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 346 millimeters er boven, een 352 millimeters er onder.	**17,036**
72	**ASSEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1 aan den weg van Assen naar Beilen.	Oostelijke gevel aan den weg, 0,58 M. links van het eerste raam, 0,63 M. van het tweede raam van de deur af, ongeveer 1,84 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 344 millimeters er boven, een 359 millimeters er onder.	**11,709**
73	**ASSEN.** Hoogere burgerschool.	Oostelijke- of voorgevel, in den pilaster tusschen het eerste en tweede raam rechts van den ingang, 0,51 M. van den rechterkant, 0,40 M. van den linkerkant van den pilaster, 1,36 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 388 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**12,933**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
74	**ASSEN.** Raadhuis.	Noordelijke- of voorgevel, 1,37 M. van de eerste raamopening, 1,33 M. van de tweede raamopening van den rechterhoek des gevels, ongeveer 2,15 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 382 millimeters er boven, een 409 millimeters er onder.	**13,800**
75	**ROLDE.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, nabij Duurse.	Zuidelijke gevel aan den weg, rechts van het tweede raam van de deur af, 0,35 M. van het raam, 0,33 M. van den hoek van den muur, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 436 millimeters er boven, een 460 millimeters er onder.	**10,231**
76	**ROLDE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 1,40 M. van den rechterhoek, 1,92 M. rechts van de deur, 1,74 M. boven het plint, ongeveer 2,30 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 399 millimeters er boven, een 383 millimeters er onder.	**18,939**
77	**GIETEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, aan het einde der keistraat door het dorp Gieten, op den weg naar Assen.	Noordelijke gevel aan den weg, 0,40 M. links van he tweede raam van de deur af, 0,51 M. rechts van den hoek van den muur, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 347 millimeters er boven, een 342 millimeters er onder.	**20,707**
78	**GIETEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, 2,31 M. links van den rechterhoek, 2,40 M. rechts van het contrefort, ongeveer 2.00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 393 millimeters er boven, een 403 millimeters er onder.	**20,400**
79	**GIETEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, aan den kunstweg van Gieten naar de Hilte nabij Zandvoort.	Noordelijke gevel aan den weg, 0,44 M. links van het tweede raam van de deur af, 0,47 M. rechts van den hoek van den muur, ongeveer 2,04 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 438 millimeters er boven, een 347 millimeters er onder.	**5,667**
80	**WILDERVANK.** Protestantsche kerk.	Noordoostzijde van het uitstek van den oostelijken gevel, rechts van het monument voor Wildervank, 1,59 M. rechts van het linker contrefort, 0,85 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 556 millimeters er boven, een 325 millimeters er onder.	**5,816**
81	**VEENDAM.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van de deur, 1,00 M. rechts van den hoek van den muur, 1,36 M. links van de deur, ongeveer 1,96 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 419 millimeters er boven, een 410 millimeters er onder.	**4,891**
82	**MUNTENDAM.** Tol nabij Meeden aan den driesprong bij Zuidwena.	Oostelijke- of voorgevel, tusschen de ramen links van den ingang, 0,70 M. van het rechter raam, 0,68 M. van het linker raam, ongeveer 2,03 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 354 millimeters er boven, een 372 millimeters er onder.	**4,282**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
83	**MEEDEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 3,42 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 0,41 M. boven den schuinen kant van het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 363 millimeters er boven, een 225 millimeters er onder.	**3,742** [1]
84	**SCHEEMDA.** Toren van de Protestantsche kerk te Westerlee.	Noordzijde, 0,69 M. links van de deur, 0,38 M. links van den deurpilaster, 0,35 M. rechts van den hoek van den kerkmuur, ongeveer 2,04 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 434 millimeters er boven, een 427 millimeters er onder.	**4,401**
85	**WINSCHOTEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 0,27 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,89 M. boven het plint, ongeveer 2,20 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 398 millimeters er boven, een 406 millimeters er onder.	**5,398**
86	**BELLINGWOLDE.** Schutsluis te de Bult (Bulsterverlaat).	Westelijk sluishoofd, in het midden van den noordwestelijken slagstijl, breed 0,68 M. 0,52 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 407 millimeters er boven, een 589 millimeters er onder.	**1,423**
87	**NIEUWE SCHANS.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke gevel, 0,64 M. van den rechterhoek, 0,67 M. rechts van de raamopening, ongeveer 2,33 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 389 millimeters er boven, een 401 millimeters er onder.	**3,557**
88	**NIEUWE SCHANS.** Eindzuil der Nederlandsche waterpassing, aan de rechterzijde van den weg tusschen Nieuwe Schans en Leer.	Bovenvlak.	KNOPBOUT hoogste punt van den bout.	**3,147**
89	**NIEUWE SCHANS.** Eindzuil der Nederlandsche waterpassing, aan de rechterzijde van den weg tusschen Nieuwe Schans en Leer.	Voorvlak.	KNOPBOUT hoogste punt van den bout.	**2,379**
90	**NIEUWE SCHANS.** Granietzuil van de Königl. Preuss. Landesaufnahme, aan de linkerzijde van den weg tusschen Nieuwe Schans en Leer, naast de brug aan de grens tegenover het douanekantoor. De pijler draagt tot opschrift: „Königlich Preussisches Nivellement 1875".	Bovenvlak.	IJZEREN KNOPBOUT hoogste punt van den bout, gemerkt N°. 1856, beschreven in Nivellements der trigonometrischen Abteilung der Landesaufnahme, IVer Band. Berlin. 1880. Pag. 91 en 150.	**2,774**

[1] In 1887 was de pijpbout, vermoedelijk door eene herstelling van den toren, verdwenen, de kleine ronde kruisbouten waren echter nog op hunne plaatsen en kunnen als hoogtemerken dienst doen.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

V.

OLDENZAAL—SALZBERGEN. 1877.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
46	**OLDENZAAL.** Toren van de Katholieke kerk.	Noordzijde, midden in de rechter nis, 1,95 M. van den linker pilaster, 1,75 M. van den rechter pilaster, ongeveer 2,35 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK, met pijpbout en drie kleine ronde kruisbouten; de pijpbout ligt 614 millimeters onder het hoofdmerk, de eerste ronde kruisbout 394 millimeters boven het hoofdmerk, de tweede 383 millimeters er onder, de derde 381 millimeters onder den pijpbout.	**49,022** [1]) (Zie traject III).
91	**LOSSER.** Grenspaal gemerkt N. N°. 17, op de grens van Nederland en Pruissen, rechts van de spoorbaan van Oldenzaal naar Bentheim.	Aan de zijde van, en onder het opschrift op den paal.	KLEINE RONDE KRUISBOUT.	**33,389**
92	**GILDEHAUS.** (Pruissen) Spoorwegwachtershuisje N°. 38, op de spoorbaan van Oldenzaal naar Bentheim.	Noordoostzijde, in den linker pilaster, ongeveer in het midden, 1,60 M. boven het plint, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 410 millimeters er boven, een 438 millimeters er onder.	**33,798**
93	**GILDEHAUS.** (Pruissen) Stationsgebouw aan de spoorbaan van Oldenzaal naar Salzbergen.	Westelijke gevel, ongeveer midden tusschen de ramen, ongeveer 1,90 M. boven het perron.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 489 millimeters er boven, een 453 millimeters er onder.	**47,758**
94	**BENTHEIM.** (Pruissen) Waterstation, reservoirtoren.	Spoorwegzijde, in den pilaster links van het raam, 0,14 M. van den linkerkant, 0,12 M. van den rechterkant des pilasters, 1,35 M boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT, met een kleine vierkante kruisbout, 415 millimeters er boven, en een kleine ronde kruisbout 473 millimeters er onder.	**55,985**
95	**BENTHEIM.** (Pruissen) Magazijntje van het waterstation, rechts van den reservoirtoren.	Spoorwegzijde, rechter gedeelte van den dorpel der groote deur.	KRUIS in den dorpel; hoogtemerk van het Kön. Preuss. Geod. Inst.	**54,616**

[1]) Daar na het uitboren van het hoofdmerk de stalen stift niet meer zuiver in het gat van den bout paste, werden de pijpbout en een derde kruisbout aangebracht; de opgegeven hoogte geldt voor het hoofdmerk.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
96	**BENTHEIM.** (Pruissen) Granietpijler van de Königl. Preuss. Landesaufnahme, op den weg van Nordhorn naar Burgsteinfurt, 300 M. voorbij station Bentheim.	Zijkant van de granietzuil.	IJZEREN KNOPBOUT hoogste punt van den knop des bouts, gemerkt N°. 5021, beschreven in „Nivellements der trigonometrischen Abteilung der Landesaufnahme. IVer Band. Berlin. 1880. Pag. 77."	**58,004**
97	**SALZBERGEN.** (Pruissen) Spoorwegstationsgebouw.	Linker vleugelgebouw, zuidoostelijke gevel, midden in den linker hoekpilaster, ongeveer 1,57 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 469 millimeters er boven, een 457 millimeters er onder.	**38,123**
98	**SALZBERGEN.** (Pruissen) Spoorwegstationsgebouw.	Noordwestelijke gevel.	Hoogtemerk N°. 350, van het Kön. Preuss. Geod. Institut, bestaande uit een geel koperen bout met een daarvoor gestelde rechthoekige gietijzeren plaat, beschreven in „Das Präcisions-Nivellement, ausgeführt von dem Geodätischen Institute. Erster Band. Berlin. 1876. Pag. 82."	**38,008** [1])
99	**SALZBERGEN.** (Pruissen) Spoorwegstationsgebouw.	Perron aan den noordwestelijken gevel.	Hoogtemerk van het Kön. Preuss. Geodät. Institut, bestaande uit een kruis onder het hoogtemerk N°. 98.	**36,406**

VI.

AMERSFOORT—MAASTRICHT. 1877.

21	**AMERSFOORT.** Groote toren.	Westzijde, 6,02 M. van het rechter contrefort, 5,19 M. van het linker contrefort, in het basement, ongeveer 1,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 426 millimeters er boven, een 487 millimeters er onder.	**4,099** (Zie traject II).
100	**LEUSDEN.** Protestantsche kerk te Leusbroek.	Westelijke gevel, rechts van het raam aan de rechterzijde van den ingang, 0,53 M. van de raamopening, 0,39 M. van den hoekpilaster, 1,44 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 548 millimeters er boven, een 567 millimeters er onder.	**4,503**
101	**WOUDENBERG.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,40 M. van den linkerhoek van den toren, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 532 millimeters er boven, een 474 millimeters er onder.	**5,400**

[1]) Bij de waterpassing in 1877 was de ijzeren plaat los.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
102	**SCHERPENZEEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, links van den ingang, 1,30 M. van den linkerhoek des torens, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 372 millimeters er boven, een 377 millimeters er onder.	**8,207**
103	**RENSWOUDE.** Protestantsche kerk.	Midden onder het raam, rechts van den hoofdingang, 1,50 M. rechts van den uitbouw, 1,49 M. links van het contrefort, 0,65 M. boven de plintlijst.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 492 millimeters er boven, een 515 millimeters er onder.	**10,580**
104	**EDE.** Tolgaarderswoning bij de Klomp.	Noordelijke gevel, tusschen raam en deur, 0,63 M. rechts van de raamopening, 0,63 M. links van de deuropening, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 431 millimeters er boven, een 445 millimeters er onder.	**9,959**
105	**EDE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordwestzijde, links van den ingang, 1,60 M. van den linkerhoek des torens, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 448 millimeters er boven, een 476 millimeters er onder.	**24,142**
106	**EDE.** Tolgaarderswoning bij de Ginkel.	Westelijke gevel, links van het linker raam, 0,63 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 410 millimeters er boven, een 414 millimeters er onder.	**25,038**
107	**EDE.** Tolgaarderswoning bij de Papendal.	Zuidwestelijke gevel, links van het raam, 0,50 M. van den linkerhoek des gevels, 0,50 M. links van het raamkozijn, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 403 millimeters er boven, een 456 millimeters er onder.	**34,407**
108	**ANRHEM.** Tolgaarderswoning bij Lichtenbeek.	Voorgevel, links van het raam, 0,49 M rechts van den hoek van den muur, 0,56 M. links van het raam, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**69,997**
109	**ARNHEM.** Toren van de Protestantsche groote St. Eusebius kerk. (De toren is gemeente-eigendom.)	Westzijde, rechts van den ingang, 0,79 M. links van het contrefort, 0,83 M. rechts van den hoek van het muurvlak, 1,04 M. boven de sokkellijst, ongeveer 2,65 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 278 millimeters er boven, een 490 millimeters er onder.	**16,227**
110	**ARNHEM.** Zuidelijke toren van de Katholieke St. Walburgis kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,35 M. van de deuromlijsting, 0,35 M. van het contrefort, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 330 millimeters er boven, een 330 millimeters er onder.	**14,884** [1]

[1] Dit merk is in het voorjaar van 1886 verloren gegaan en in September 1886 vervangen door N°. 111.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
111	**ARNHEM.** Katholieke St. Walburgis kerk.	Westelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,85 M. van de deuropening, 0,34 M. rechts van het contrefort, 1,57 M. boven den deurdorpel.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 147 millimeters er boven, een 206 millimeters er onder.	**13,328**
112	**ARNHEM.** Huis in 1877 bewoond door den heer Verwaaijen, in 1887 behoorende aan den heer Henri Robbers te Arnhem, aan de Nieuwe kraan N°. 9, Sectie P. N°. 831.	Voorgevel, links van de linker deur, 0,75 M. van den linkerhoek van den gevel, 1,76 M. boven het plint.	PIJPBOUT.	**15,548**
113	**ELST.** Logement in 1877 en 1887 bewoond door den heer Kortenhoef te Elden, Sectie A. N°. 217.	Zuidelijke gevel, 0,60 M. links van den rechterhoek, 1,29 M. boven het portland cementen plint, ongeveer 1,78 M. boven de stoep voor den oostelijken gevel.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 395 millimeters er boven, een 417 millimeters er onder.	**15,256**
114	**ELST.** Toren van de Protestantsche kerk te Elden.	Westzijde, links van den ingang, 0,98 M. van den linkerhoek, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 371 millimeters er boven, een 375 millimeters er onder.	**13,219**
115	**ELST.** Toren van de Protestantsche kerk te Elst.	Zuidzijde, in het midden, 5,00 M. van de wederzijdsche pilasters, 1,04 M. boven de sokkellijst, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 539 millimeters er boven, een 452 millimeters er onder.	**13,208**
116	**ELST.** Toren van de Protestantsche kerk te Lent.	Westzijde, in den pilaster aan de linkerzijde van den ingang, 0,49 M. van den linkerkant, 0,38 M. van den rechterkant van den pilaster, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 354 millimeters er boven, een 411 millimeters er onder.	**12,721** [1])
117	**ELST.** Logement in 1877 en 1887 bewoond door den heer Wildebeest, aan het veer te Lent, Sectie B. N°. 283.	Voorgevel, links van de deur, 0,38 M. links van de deuromlijsting, 0,39 M. rechts van de raamomlijsting, ongeveer 1,69 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 394 millimeters er boven, een 378 millimeters er onder.	**14,258**
118	**NIJMEGEN.** Koffie- en veerhuis, in 1877 bewoond door den heer Arts, in 1887 behoorende aan den heer J. H. Vermeulen, Sectie C. N°. 2989.	Voorgevel, tusschen de ramen, 0,27 M. links van de rechter raamomlijsting, 0,28 M. rechts van de linker raamomlijsting, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**14,201**

[1]) Dit merk is ten gevolge van het aanbrengen van eene klamplaag over de buitenmuren der kerk in 1886 onzichtbaar geworden doch in 1887 weder blootgelegd; van de groote kruisbout is de kop afgeslagen, de hoogte van het middelpunt der ronde opening is in de laatste kolom opgegeven; ook de beide pijpbouten kunnen als merken gebruikt worden.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
119	**NIJMEGEN.** Raadhuis.	Voorgevel, rechts van de groote poort, 0,64 M. rechts van den pilaster der poort, 0,60 M. links van den stijl van het kleine vierkante raamkozijn, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 390 millimeters er onder.	**32,382**
120	**NIJMEGEN.** Groote Protestantsche kerk.	Zuidoostelijk muurvlak, onder het raam tegenover de Kerkhofpoort, 1,82 M. van den linker hoekpilaster, 1,11 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 403 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**30,848**
121	**HEUMEN.** Toren der Katholieke kerk te Malden.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,45 M. van het deurkozijn, 0,41 M. van den rechter hoekpilaster, 0,83 M. boven het plint van het contrefort, ongeveer 1,73 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 400 millimeters er boven, een 290 millimeters er onder.	**13,441**
122	**MOOK en MIDDELAAR.** Toren der Katholieke kerk te Mook.	Zuidwestzijde, links van den ingang, 0,97 M. van den linkerhoek des torens, 0,88 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 368 millimeters er boven, een 349 millimeters er onder.	**14,969**
123	**GENNEP.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,31 M. rechts van het contrefort, 0,29 M. van de deuromlijsting, 1,18 M. boven het plint, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 405 millimeters er boven, een 474 millimeters er onder.	**14,316**
124	**BERGEN.** Toren der Katholieke kerk te Heijen.	Westzijde, links van den ingang, 0,82 M. rechts van den hoek van den muur, 0,85 M. links van de deuromlijsting, ongeveer 2,01 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 438 millimeters er boven, een 497 millimeters er onder.	**16,124**
125	**BERGEN.** Toren der Katholieke kerk te Afferden.	Westzijde, links van den ingang, 1,16 M. rechts van den hoek van den muur, ongeveer 1,95 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 378 millimeters er boven, een 352 millimeters er onder.	**17,642**
126	**BERGEN.** Kasteel te Well.	Zuidoostelijke gevel, rechts van den ingang, 0,49 M. rechts van den deurstijl, 0,60 M. links van den hoek van den muur, 1,32 M. boven het bovenvlak der borstwering, ongeveer 2,02 M. boven het bruggedek.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 288 millimeters er boven, een 369 millimeters er onder.	**16,766**
127	**ARCEN en VELDEN.** Toren der Katholieke kerk te Arcen.	Westzijde, links van den ingang, 0,93 M. rechts van den hoek van den muur, 0,98 M. links van de deuropening, ongeveer 2,19 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 353 millimeters er boven, een 361 millimeters er onder.	**20,194**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
128	**ARCEN en VELDEN.** Toren der Katholieke kerk te Velden.	Westzijde, links van den ingang, 0,56 M. rechts van het contrefort, 0,50 M. links van den deurstijl, 0,63 M. boven de lijst, 1,89 M. boven het bovenvlak van de bovenste trede.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 308 millimeters er onder.	**25,225**
129	**VENLO.** Toren der Katholieke St. Martini kerk.	Westzijde, in den draagmuur aan de linkerzijde, op de trap naar de gaanderij, 1,40 M. rechts van de aantrede van de bovenste hardsteenen trede, 0,94 M. boven de derde trede.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 342 millimeters er boven, een 367 millimeters er onder.	**21,178** [1])
130	**VENLO.** Raadhuis.	Oostelijke gevel, rechts van den ingang, 0,73 M. rechts van de deuromlijsting, 0,78 M. links van de raamomlijsting, 1,20 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 390 millimeters er boven, een 394 millimeters er onder.	**21,315** [2])
131	**VENLO.** Spoorwegstation.	Zijde van het perron, oostelijke gevel, in het paneel links van de zevende deur gerekend van den noordelijken hoek, 0,59 M. links van die deur, 1,94 M. boven het perron.	PIJPBOUT.	**23,243**
132	**VENLO.** Spoorwegstation.	Zijde van het perron, oostelijke gevel, in het midden van het tweede onderpaneel, gerekend van den zuidelijken hoek, 0,59 M. boven het perron.	Hoogtemerk N°. 383 van het Kön. Preuss. Geod. Institut, bestaande uit een geel koperen bout, met een daarvoor gestelde rechthoekige gietijzeren plaat, beschreven in „Das Präcisions-Nivellement, ausgeführt von dem Geodätischen Institute. Erster Band. Berlin. 1876. Pag. 87".	**21,882**
133	**TEGELEN.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,60 M. rechts van den hoek van den muur, 0,51 M. boven het plint of de sokkellijst, ongeveer 1,69 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 281 millimeters er boven, een 294 millimeters er onder.	**21,518**
134	**BELFELD.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,62 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 0,52 M. links van de deuromlijsting, 0,65 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 331 millimeters er boven, een 323 millimeters er onder.	**20,218**

[1]) Vóór de restauratie van den toren in 1881—82 was de muur, waarin zich het merk bevindt, buitenmuur.
[2]) Deze bout is bij de restauratie van het raadhuis verwijderd.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
135	**BEESEL.** Logement te Reuver, in 1877 bewoond door van der Velden, in 1887 eigendom van en bewoond door den notaris F. W. Vogels, Sectie E. N°. 1186.	Noordelijke gevel, links van den ingang, 0,64 M. van de deuropening, 1,69 M. boven het gemetselde plint.	PIJPBOUT.	26,714
136	**SWALMEN.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,45 M. van de deuromlijsting, 1,05 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 322 millimeters er boven, een 326 millimeters er onder.	24,520
137	**ROERMOND.** Raadhuis.	Voorgevel, in den pilaster tusschen het derde en vierde raam, links van den hoofdingang, 0,42 M. van elk der zijkanten van den pilaster, 1,78 M. boven het plint, 0,88 M. boven den wendelband, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 391 millimeters er boven, een 731 millimeters er boven.	27,011
138	**ROERMOND.** Toren der Kathedraal.	Noordwestzijde, midden onder het blinde raam, 5,19 M. van den linkerhoek, 5,33 M. van den rechterhoek van den muur, 0,97 M. boven het plint, ongeveer 2,09 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 295 millimeters er boven, een 307 millimeters er onder.	28,668
139	**ECHT.** Katholieke kerk te Pey.	Noordelijke zijbeuk, noordelijke gevel, onder het tweede raam van den rechterkant, 2,02 M. van het linker contrefort, 2,00 M. van het rechter contrefort, 1,04 M. boven het plint, ongeveer 1,84 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 273 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	32,720
140	**SITTARD.** Toren der groote Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,26 M. rechts van het contrefort, 1,63 M. boven het plint, ongeveer 2,27 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 578 millimeters er boven, een 412 millimeters er onder.	47,485
141	**SITTARD.** Raadhuis.	Noordwestelijke- of voorgevel, 0,34 M. links van den rechterhoek des gevels, 1,11 M. boven het plint, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 403 millimeters er boven, een 402 millimeters er onder.	45,919

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
142	**BEEK.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, 1,50 M. van den linkerhoek, 1,27 M. boven het plint, ongeveer 2,07 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 400 millimeters er boven, een 511 millimeters er onder.	**81,210**
143	**MEERSSEN.** Huis bij de Weertsche brug over de Geul, in 1877 en 1887 bewoond door J. Lemmens, Sectie B. N°. 2767.	Zuidelijke gevel, 0,85 M. links van de deuropening, ongeveer 1,25 M. boven beganen grond.	KLEINE VIERKANTE KRUISBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 357 millimeters er boven, een 340 millimeters er onder.	**49,199**
144	**MAASTRICHT.** Toren der Katholieke St. Martens kerk te Wijk.	Oostzijde van het noordelijke of rechter contrefort, 0,75 M. van den rechterhoek, 0,75 M. van den linkerhoek van het contrefort, 1,08 M. boven het plint, ongeveer 1,88 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 325 millimeters er boven, een 275 millimeters er onder.	**49,649**
145	**MAASTRICHT.** Raadhuis.	Westelijke- of voorgevel, tusschen de twee linker ramen der onderverdieping, 0,96 M. rechts van de linker raamopening, 0,92 M. van de rechter raamopening, 1,94 M. boven den sokkel.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 519 millimeters er boven, een 477 millimeters er onder.	**51,260**
146	**MAASTRICHT.** Toren der Protestantsche St. Jan's kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,31 M. links van het contrefort, 0,93 M. boven het plint, ongeveer 2,15 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 349 millimeters er boven, een 356 millimeters er onder.	**56,738**
147	**MAASTRICHT.** Brug over de Maas voor gewoon verkeer.	Eerste pijler van de westzijde, in den ronden voorsprong aan de noordzijde, 3,15 M. van den frontmuur aan de rechterzijde, 3,18 M. van den frontmuur aan de linkerzijde, beide langs de ronding gemeten, 1,59 M. boven het plint, 2,49 M. onder den deksteen.	GROOTE KRUISBOUT en een kleine vierkante kruisbout, 473 millimeters er onder.	**45,144**
148	**MAASTRICHT.** Hoofdsluis der Zuid Willemsvaart.	Oostelijk buitensluishoofd, noordelijke muur, tusschen de buitendeurkas en de schotbalksponning, 0,97 M. van laatstgenoemde, boven de rijkspeilschaal, 0,74 M. onder den bovenkant der dekzerk.	GROOTE KRUISBOUT	**47,256**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

VII.

AMSTERDAM—ROERMOND. 1879.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
7	**AMSTERDAM.** Muiderpoort.	Buitenzijde, in de hardsteenen blokken aan de linkerzijde van den ingang, 0,21 M. van den rechterhoek, ongeveer 2,50 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 488 millimeters er boven, een 468 millimeters er onder.	**4,904** (Zie traject I).
149	**OUDER-AMSTEL.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Duivendrecht.	Noordwestelijke gevel, in het midden van den rechter pilaster, 0,38 M. van beide kanten, 1,30 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 352 millimeters er boven. een 300 millimeters er onder.	**0,685**
150	**ABCOUDE-PROOSTDIJ.** Toren van de Protestantsche kerk te Abcoude.	Westzijde, 1,05 M. links van den pilaster ter linkerzijde van de deur, 1,14 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 279 millimeters er boven, een 313 millimeters er onder.	**2,594**
151	**ABCOUDE-BAAMBRUGGE.** Protestantsche kerk te Baambrugge.	Voorgevel, 2,10 M. links van de deuropening, 1,25 M. van de deuromlijsting, 1,50 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 363 millimeters er boven, een 381 millimeters er onder.	**1,938**
152	**LOENEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, 1,16 M. van den rechterhoek, 1,05 M. boven den sokkel.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 508 millimeters er boven, een 515 millimeters er onder.	**3,494**
153	**BREUKELEN-NIJRODE.** Toren van de Protestantsche kerk te Breukelen.	Zuidzijde, in den sokkel, 0,78 M. van den linkerhoek, 1,60 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 273 millimeters er onder, een 504 millimeters er onder.	**2,922**
154	**MAARSSEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,67 M. van de deuromlijsting, 0,62 M. links van den pilaster, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 329 millimeters er onder.	**3,703**
155	**UTRECHT.** Domtoren.	Oostzijde, in den pilaster aan den linkerkant van het blinde raam aan de linkerzijde van den doorgang, 0,47 M. van den linkerkant, 0,45 M. van den rechterkant des pilasters, ongeveer 1,96 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 395 millimeters er boven, een 395 millimeters er onder.	**7,613**
156	**UTRECHT.** Raadhuis.	Voorgevel, vooruitspringend gedeelte, rechter- of zuidoostzijde, in het plint, 0,78 M. van den linkerhoek, 0,77 M. van den rechterhoek, 0,24 M. boven de bovenste traptrede.	GROOTE KRUISBOUT.	**6,441**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
157	**HOUTEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,98 M. van de omlijsting der deur, 0,99 M. van het contrefort, 0,56 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 557 millimeters er boven, een 545 millimeters er onder.	**6,468**
158	**SCHALKWIJK.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,22 M. van de deuromlijsting, 0,21 M. links van het contrefort, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 313 millimeters er boven, een 370 millimeters er onder.	**4,555**
159	**CULENBORG.** Raadhuis.	Noordoostelijke zijgevel, links van het linker raam, 0,27 M. rechts van den hoekpilaster, 1,31 M. boven den ondersten band van gehouwen steen, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 313 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**7,683**
160	**GELDERMALSEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 1,48 M. rechts van het linker contrefort, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 391 millimeters er boven, een 400 millimeters er onder.	**7,651**
161	**WAARDENBURG.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, in den pilaster links van den ingang, 0,35 M. van de beide kanten des pilasters, 1,08 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 411 millimeters er boven, een 388 millimeters er onder.	**7,655**
162	**ZALT-BOMMEL.** Huisje voor de rijkspeilschaal.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,30 M. van den pilaster en van het deurkozijn, ongeveer 1,41 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 337 millimeters er boven, een 294 millimeters er onder.	**9,759**
163	**ZALT-BOMMEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, in de nis, 0,30 M. van den rechterkant, 0,30 M. van den linkerkant en 1,09 M. boven den onderkant der nis, ongeveer 2,28 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 538 millimeters er boven, een 445 millimeters er onder.	**8,138**
164	**ZALT-BOMMEL.** Raadhuis.	Westelijke zijgevel, rechts van het rechter raam, 0,46 M. van den hoek van den muur, ongeveer 2,07 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 404 millimeters er onder.	**8,378**
165	**HEDEL.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, tusschen het raam en het contrefort links van den ingang, 0,20 M. links van het contrefort, 0,35 M. van de raamommetseling, 1,59 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 390 millimeters er boven, een 367 millimeters er onder.	**7,630**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
166	**HEDEL.** Huisje voor de rijks-peilschaal op de brug over de Maas.	Voorgevel, 0,45 M. rechts van de deuropening, 0,55 M. van den hoek van den muur, 1,63 M. boven den band of de uitmetseling.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 236 millimeters er boven, een 241 millimeters er onder.	**8,774**
167	**'s HERTOGENBOSCH.** Gemeente-school te Orthen.	Voorgevel, een weinig onder het penant tusschen het eerste en tweede raam van den rechterhoek, 4,04 M. van dien hoek, 1,55 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 338 millimeters er boven, een 359 millimeters er onder.	**8,137**
168	**'s HERTOGENBOSCH.** Raadhuis.	Voorgevel, boven het penant tusschen het tweede en derde raam der onderverdieping van den linkerkant, 0,48 M. van beide raamopeningen, ongeveer 1,29 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 482 millimeters er boven, een 964 millimeters er boven.	**8,500**
169	**'s HERTOGENBOSCH.** Katholieke St. Jans kerk.	Noordzijde, onder het derde raam van den rechterhoek, 2,00 M. van het linker contrefort, 2,43 M. van het rechter contrefort, 1,16 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 454 millimeters er boven, een 457 millimeters er onder.	**8,536**
170	**VUGHT.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 1,40 M. links van de deuropening, 1,00 M. rechts van het contrefort, 1,11 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 460 millimeters er boven, een 420 millimeters er onder.	**7,978**
171	**BOXTEL.** Toren der Katholieke kerk.	Noordzijde, 3,36 M. van het rechter contrefort, 2,18 M. van het linker contrefort, 1,14 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 398 millimeters er boven, een 399 millimeters er onder.	**10,982**
172	**BEST.** Woonhuis van burgemeester Van de Ven, Sectie E. N°. 1887.	Voorgevel, 1,00 M. links van het deurkozijn, 1,00 M. rechts van het raamkozijn, 1,63 M. boven het plint, of 1,22 M. boven den onderkant der ramen, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 300 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**16,586**
173	**EINDHOVEN.** Raadhuis.	Voorgevel, in den linker hoekpilaster, 0,38 M. van de beide kanten des pilasters, 1,13 M. boven den sokkel.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 342 millimeters er boven, een 352 millimeters er onder.	**19,991**
174	**EINDHOVEN.** Rechter toren der Katholieke St. Catharijne kerk.	Voorgevel, in het eerste contrefort van den rechterkant, 0,84 M. van den rechterhoek, 0,89 M. van den linkerhoek, 1,12 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 518 millimeters er boven, een 528 millimeters er onder.	**19,847**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
175	**GELDROP.** Raadhuis.	Voorgevel, links van den ingang, 0,37 M. van den hoek van den voorsprong, 0,37 M. van het deurkozijn, 1,54 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 345 millimeters er boven, een 353 millimeters er onder.	**21,303**
176	**HEEZE.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, 0,57 M. links van de deuropening, 0,57 M. van den kant des pilasters, 1,44 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 370 millimeters er boven, een 398 millimeters er onder.	**24,759**
177	**LEENDE.** Katholieke kerk.	Koorzijde, tegenover het poortje in den omheiningsmuur, in het contrefort links van het middelveld, 0,43 M. van den rechterkant, 0,42 M. van den linkerkant van het contrefort, 0,71 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 384 millimeters er boven, een 152 millimeters er onder.	**29,381**
178	**MAARHEEZE.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, in het plint, 1,07 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,07 M. van de deuropening, 0,38 M. onder den bovenkant van het plint, ongeveer 1,40 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 274 millimeters er boven, een 258 millimeters er onder.	**31,418**
179	**WEERT.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,40 M. rechts van het contrefort, 0,75 M. van de deuromlijsting, 0,80 M. boven het sokkellijstje.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 465 millimeters er boven, een 479 millimeters er onder.	**36,778**
180	**BAEXEM.** Toren der Katholieke kerk.	Noordzijde, 1,24 M. van den rechterhoek van den muur, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 392 millimeters er boven, een 413 millimeters er onder.	**32,633**
137	**ROERMOND.** Raadhuis.	Voorgevel, in den pilaster tusschen het derde en vierde raam links van den hoofdingang, 0,42 M. van elk der zijkanten van den pilaster, 1,78 M. boven het plint, 0,88 M. boven den wendelband, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 391 millimeters er boven, een 731 millimeters er onder.	**27,011** (Zie traject VI).

VIII.

CULENBORG—GORINCHEM. 1879.

159	**CULENBORG.** Raadhuis.	Noordoostelijke zijgevel, links van het linker raam, 0,27 M. rechts van den hoekpilaster, 1,31 M. boven den ondersten band van gehouwen steen, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 313 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**7,683** (Zie traject VII).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
181	**EVERDINGEN.** Bomvrije toren van het fort.	Zuidwestzijde, tegenover den ingang van het fort, tusschen het tweede en derde schietgat (in de onderste rij) van den rechterkant, 1,28 M. van het tweede schietgat (dat juist ligt in het verlengde van den westelijken frontmuur der contre-escarpe-galerij), 0,78 M. boven den onderkant der schietgaten, ongeveer 2,16 M. boven begane grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 328 millimeters er boven, een 330 millimeters er onder.	**5,929**
182	**SCHOONREWOERD.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, 1,46 M. van den rechterhoek, 0,96 M. van het gebouwtje aan de linkerzijde, ongeveer 1,85 M. boven het toegangspad naar dat gebouwtje, in de voeg tusschen de 23e en 24e laag metselwerk boven den dorpel van den toreningang.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 393 millimeters er boven, een 409 millimeters er onder.	**5,013**
183	**LEERDAM.** Dordtsche huis, aan den Diefdijk.	Voorgevel, tusschen de deur en het raam aan de linkerzijde, 0,39 M. links van den pilaster aan de linkerzijde van de deur, 1,90 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 267 millimeters er boven, een 272 millimeters er onder.	**8,122**
184	**LEERDAM.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidelijk zijvlak van het zuidelijke contrefort, 0,86 M. van den toren, ongeveer 2,05 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 356 millimeters er boven, een 331 millimeters er onder.	**4,926**
185	**KEDICHEM.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 0,50 M. van den linkerhoek, 0,46 M. van het rechter contrefort, ongeveer 5,32 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 325 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**7,791**
186	**ARKEL.** Protestantsche kerk.	Noordoostelijk muurvlak, 0,97 M. links van het raam, 0,96 M. rechts van den pilaster, 1,15 M. boven het sokkellijstje.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 524 millimeters er boven, een 536 millimeters er onder.	**8,051**
187	**GORINCHEM.** Raadhuis.	Voorgevel, in den rechter vleugel, 0,83 M. rechts van het voorspringende gedeelte van den gevel, 0,83 M. links van het raamkozijn, 1,73 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 257 millimeters er boven, een 247 millimeters er onder.	**4,495**
188	**GORINCHEM.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,93 M. links van het contrefort, 1,34 M. boven de tweede traptrede.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 354 millimeters er boven, een 306 millimeters er onder.	**3,744**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

IX.

GORINCHEM—WESTKAPELLE. 1880—1881.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
188	**GORINCHEM.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,93 M. links van het contrefort, 1,34 M. boven de tweede traptrede.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 354 millimeters er boven, een 306 millimeters er onder.	**3,744** (Zie traject VIII).
189	**GORINCHEM.** Huisje voor de rijkspeilschaal	Voorgevel, in den pilaster links van den ingang, 0,16 M. van de beide kanten, 1,50 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 329 millimeters er boven, een 334 millimeters er onder.	**8,129**
190	**SCHELLUINEN.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, links van den ingang, 0,92 M. van den stijl van het deurkozijn, ongeveer 1,69 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 201 millimeters er boven, een 275 millimeters er onder.	**3,695**
191	**HARDINXVELD.** Raadhuis.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,64 M. van den stijl van het deurkozijn, 1,76 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 231 millimeters er boven, een 227 millimeters er onder.	**7,221**
192	**HARDINXVELD.** Toren van de Protestantsche kerk aan de grens van Giessendam.	Zuidzijde, 0,43 M. van den linkerhoek van den muur, 1,49 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 339 millimeters er boven, een 349 millimeters er onder.	**5,880**
193	**SLIEDRECHT.** Protestantsche kerk.	Zuidzijde, beneden en een weinig links van het middelraam, 0,64 M. van den linkerhoek van den muur, 3,39 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 293 millimeters er boven, een 311 millimeters er onder.	**5,919** [1])
194	**SLIEDRECHT.** Protestantsche kerk.	Zuidzijde, links van het groote raam, dat zich links van de in 1887 gebouwde consistoriekamer bevindt, 0,35 M. links van de raamomlijsting, 0,34 M. rechts van het linker contrefort, 3,34 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 204 millimeters er onder, een 507 millimeters er onder.	**5,897** [2])

[1]) Door den aanbouw van eene nieuwe consistoriekamer in 1887 tegen den muur, waarin zich het merk bevond, is dit verloren gegaan.
[2]) Dit merk is in 1887 gesteld ter vervanging van het voorgaande.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
195	**PAPENDRECHT.** Pastorie van de Protestantsche kerk.	Voorgevel, tusschen de beide ramen rechts van de deur, 0,52 M. van het linker raamkozijn, 0,55 M. van het rechter raamkozijn, 2,88 M. boven de stoep.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 191 millimeters er boven, een 208 millimeters er onder.	**5,620**
196	**PAPENDRECHT.** Woning bij het stoomgemaal van den polder Papendrecht.	Rechts van den ingang, in den hoekpilaster, 0,17 M. van den hoek van den muur, 0,50 M. van de deuropening, 0,10 M. boven den bovenkant van het kalf van de deur, ongeveer 2,27 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**6,001**
197	**ZWIJNDRECHT.** Protestantsche kerk.	Zuidzijde, beneden en links van het tweede raam van den linkerkant, 1,73 M. links van het tegen de kerk staande gebouwtje, 1,77 M. rechts van het contrefort, 0,82 M. boven het plint, ongeveer 1,78 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 307 millimeters er boven, een 301 millimeters er onder.	**2,136**
198	**DORDRECHT.** Raadhuis.	Voorgevel, in de borstwering, onder het penant tusschen de ramen links van den ingang, 4,08 M. rechts van het basement van den linker hoekpilaster, 1,21 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 341 millimeters er boven, een 334 millimeters er onder.	**5,145**
199	**DORDRECHT.** Protestantsche kerk.	Tusschen de oostelijke en zuidoostelijke kapel tegen het koor der kerk, 0,23 M. links van het tweede contrefort aan de linkerzijde van den ingang in den noordoostelijken muur, 0,27 M. rechts van den hoek van den muur ter linkerzijde van genoemd contrefort, 1,16 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 209 millimeters er boven, een 200 millimeters er onder.	**4,778**
200	**DUBBELDAM.** Heerenhuis op de buitenplaats Amstelwijk.	Voorgevel, voorspringend gedeelte, links van het linker raam, 0,45 M. van den linkerhoek van den muur, 1,16 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 293 millimeters er boven, een 390 millimeters er onder.	**1,877** [1]
201	**DUBBELDAM.** Gemeente-school N°. 2.	Westelijke- of voorgevel, tusschen het eerste en tweede raam links van de deur, 0,33 M. van beide raamopeningen, 1,05 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 325 millimeters er boven, een 411 millimeters er onder.	**2,105**

[1] Door het afbreken van het heerenhuis is het merk verdwenen.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
202	**DUBBELDAM.** Huisje voor de rijkspeilschaal te Willemsdorp.	Oostelijke zijgevel, 0,47 M. rechts van de raamopening, 0,32 M. van den hoekpilaster, 1,34 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 355 millimeters er boven, een 428 millimeters er onder.	**5,096**
203	**DUBBELDAM.** Veerhuis Waterloo te Willemsdorp.	Zuidoostelijke- of voorgevel, tusschen het eerste en tweede raam rechts van den hoofdingang, 0,53 M. van de rechter raamopening, 0,56 M. van de linker raamopening, 0,86 M. boven den steen met inschrift: M. P. de K. CEzn. 18$\frac{16}{5}$76.	GROOTE KRUISBOUT.	**5,232**
204	**DUBBELDAM.** Spoorwegbrug bij Willemsdorp, over het Hollandsch Diep.	Noordelijke gevel van het westelijke huisje aan de noordzijde der brug, 1,51 M. van den linkerhoek des gevels, 1,06 M. boven de omlijsting ter hoogte van het bruggedek.	GROOTE KRUISBOUT.	**7,633**
205	**DUBBELDAM.** Spoorwegbrug bij Willemsdorp, over het Hollandsch Diep.	Noordelijke gevel van het oostelijke huisje aan de noordzijde der brug, 1,50 M. van den rechterhoek des gevels, 1,03 M. boven de omlijsting ter hoogte van het bruggedek.	PIJPBOUT.	**7,612**
206	**HOOGE en LAGE ZWALUWE.** Spoorwegbrug bij Moerdijk, over het Hollandsch Diep.	Zuidelijke gevel van het westelijke huisje aan de zuidzijde der brug, 1,51 M. van den rechterhoek des gevels, 1,07 M. boven de omlijsting ter hoogte van het bruggedek.	GROOTE KRUISBOUT.	**7,654**
207	**HOOGE en LAGE ZWALUWE.** Spoorwegbrug bij Moerdijk, over het Hollandsch Diep.	Zuidelijke gevel van het oostelijke huisje aan de zuidzijde der brug, 1,50 M. van den linkerhoek des gevels, 1,04 M. boven de omlijsting ter hoogte van het bruggedek.	PIJPBOUT.	**7,632**
208	**HOOGE en LAGE ZWALUWE.** Woning van den rijkshavenmeester te Moerdijk, Sectie A. N°. 818.	Noordwestelijke- of voorgevel, tusschen de ramen links van de deur, 0,33 M. van het linker raam, 1,86 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 341 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**4,211**
209	**KLUNDERT.** Protestantsche kerk te Moerdijk.	Noordelijke- of voorgevel, rechts van den hoofdingang, 0,30 M. van de raamopening, ongeveer 2,21 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 285 millimeters er boven, een 394 millimeters er onder.	**2,719**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
210	**ZEVENBERGEN.** Gewezen openbare school te Zevenbergsche Hoek.	Voorgevel, tusschen het eerste en tweede raam rechts van de linker deur, 0,98 M. links van het tweede raam, ongeveer 1,89 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 323 millimeters er boven, een 358 millimeters er onder.	**3,601**
211	**TERHEIJDEN.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,73 M. van de deuromlijsting, ongeveer 2,14 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 302 millimeters er boven, een 331 millimeters er onder.	**4,282**
212	**BREDA.** Raadhuis.	Voorgevel, tusschen de ramen links van den ingang, 0,50 M. rechts van de eerste raamopening, 0,51 M. van de tweede raamopening, 1,06 M. boven de sokkellijst.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 321 millimeters er boven, een 394 millimeters er onder.	**7,122**
213	**BREDA.** Toren van de Protestantsche kerk.	Contrefort, links van den ingang, vlak gedeelte, 0,85 M. van den linkerhoek van het vlak, 1,03 M. boven de sokkellijst.	HOOFDMERK en een pijpbout 435 millimeters er onder.	**6,341**
214	**PRINSENHAGE.** Toren der Katholieke kerk.	Voorzijde, in het contrefort links van den ingang, 0,62 M. van den rechterhoek, 0,64 M. van den linkerhoek van het contrefort, 1.44 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 298 millimeters er boven, een 393 millimeters er onder.	**7,621**
215	**ETTEN en LEUR.** Toren van de Protestantsche kerk te Etten.	Zuidelijke zijgevel, tusschen het oostelijke contrefort en het trappentorentje, 1,63 M. van het contrefort, 1,78 M. van het trappentorentje, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 338 millimeters er boven, een 359 millimeters er onder.	**11,662**
216	**HOEVEN en St. MARTENSPOLDER.** Herberg, in 1880 bewoond door W. Sepp, staande aan het kruispunt der wegen van Oudenbosch naar Rucphen, en van Rosendaal naar Etten, Sectie F. N°. 548.	Voorgevel, onder het middelraam van den stal; de loodlijn door het merk is 0,58 M. van den linkerkant der raamopening en 0,56 M. van den rechterkant der raamopening verwijderd, het merk ligt ongeveer 1,61 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 329 millimeters er boven, een 446 millimeters er onder.	**10,986**
217	**ROSENDAAL en NISPEN.** Katholieke kerk te Rosendaal.	Voorgevel, rechts van den hoofdingang, 2,17 M. van den rechterhoek, 1,05 M. boven het plint, ongeveer 2,25 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en een pijpbout 410 millimeters er onder.	**6,517**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
218	**ROSENDAAL en NISPEN.** Raadhuis te Rosendaal.	Noordelijke zijgevel, tusschen het raam en de linker deur, 1,42 M. links van de raamopening, 0,89 M. van de deuropening, 0,54 M. boven het plint, ongeveer 1,54 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**5,670**
219	**WOUW.** Toren der Katholieke kerk.	Rechts van den ingang, 1,35 M. links van het rechter contrefort, 1,75 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 300 millimeters er boven, een 392 millimeters er onder.	**9,415**
220	**BERGEN OP ZOOM.** Raadhuis.	Voorgevel, juist midden onder het penant, breed 0,58 M., tusschen het eerste en tweede raam rechts van den ingang, 0,56 M. beneden de raamopeningen, ongeveer 1,93 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 322 millimeters er boven, een 338 millimeters er onder.	**10,376**
221	**BERGEN OP ZOOM.** Toren van de Protestantsche kerk.	Links van den ingang, waar de lijst overgaat in den vlakken muur, 0,11 M. rechts van den hoek van den muur, 0,59 M. links van de deuropening, 0,96 M. boven het basement, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 365 millimeters er boven, een 433 millimeters er onder.	**11,526**
222	**WOENSDRECHT.** Toren op het kerkhof.	Zuidzijde, 1,23 M. rechts van het linker contrefort, 1,05 M. van het rechter contrefort, 1,22 M. boven de voeg ter hoogte van het basement van het linker contrefort.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 517 millimeters er boven, een 403 millimeters er onder.	**13,557**
223	**RILLAND-BATH.** Protestantsche kerk te Bath.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,84 M. links van den hoek van den muur, 1,60 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 327 millimeters er boven, een 398 millimeters er onder.	**3,989**
224	**RILLAND-BATH.** Douanenhuisje te Bath.	Oostelijke zijgevel, boven het penant tusschen de kelderramen; de loodlijn door het merk is 1,04 M. van het rechter raamkozijn en 1,20 M. van het linker raamkozijn verwijderd, het merk is 0,31 M. boven den bovenkant dier kozijnen geplaatst.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 329 millimeters er boven, een 421 millimeters er onder.	**5,247**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
225	**RILLAND-BATH.** School te Rilland.	Voorgevel, rechts van het rechter raam, 0,43 M. rechts van de raamomlijsting, 0,32 M. links van den pilaster, 1,46 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 284 millimeters er boven, een 355 millimeters er onder.	3,691
226	**KRABBENDIJKE.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke zijgevel, 0,68 M. links van den rechterhoek, 1,44 M. rechts van het rechter raam, ongeveer 1,94 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 293 millimeters er boven, een 354 millimeters er onder.	3,784
227	**KRUININGEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Rechts van den ingang, 0,66 M. rechts van de deuromlijsting, 0,99 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 347 millimeters er boven, een 456 millimeters er onder.	4,140
228	**KRUININGEN.** Groote schutsluis te Hanswert.	Binnensluishoofd, oostelijke deurkas der ebdeuren, 1,59 M. van den noordelijken hoek, 0,66 M. onder den bovenkant der dekzerk.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 307 millimeters er boven, een 433 millimeters er onder.	2,115
229	**SCHORE.** Draaibrug over het kanaal van Zuid-Beveland.	Oostelijk landhoofd, zuidelijke vleugel, 1,33 M. rechts van het eerste hardsteenen kussenblok, van den rechterkant, in het landhoofd, 1,25 M. onder den bovenkant der dekzerk.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 293 millimeters er boven, een 353 millimeters er onder.	3,502
230	**SCHORE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidelijke zijgevel, links van den ingang, 0,88 M. van den linkerhoek van den muur, 0,79 M. links van den tegen den toren staanden muur, ongeveer 2,22 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en een pijpbout, 287 millimeters er boven.	3,985
231	**SCHORE.** Woning, in 1880 bewoond door W. van Rijn, Sectie D. N°. 1003.	Oostelijke zijgevel, 3,18 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,97 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	3,302
232	**KAPPELLE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Rechts van den ingang, 0,80 M. van de deuromlijsting, 0,86 M. links van het contrefort, 1,59 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 305 millimeters er boven, een 375 millimeters er onder.	4,167
233	**KLOETINGE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidelijke zijgevel, 3,19 M. rechts van het linker contrefort, 2,60 M. van het rechter contrefort, 1,02 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 530 millimeters er boven, een 488 millimeters er onder.	5,364

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
234	**GOES.** Raadhuis.	Voorgevel, links van den ingang, 0,85 M. rechts van den hoek van het oude gedeelte des gevels, 1,58 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 419 millimeters er boven, een 441 millimeters er onder.	**3,713**
235	**'s HEER ARENDSKERKE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, tusschen de contreforten, 2,30 M. van beide verwijderd, 1,25 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 366 millimeters er boven, een 373 millimeters er onder.	**4,271**
236	**'s HEER ARENDSKERKE.** Hofstede, in 1881 bewoond door de weduwe M. Vermeer, aan de noordzijde van den straatweg van Goes naar Arnemuiden, tusschen de kilometerpalen 5 en 6, Wijk F. 35, Sectie F. N°. 290.	Oostelijke zijgevel, 5,08 M. van den linkerhoek van den muur, ongeveer 1,97 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 306 millimeters er boven, een 389 millimeters er onder.	**3,676**
237	**ARNEMUIDEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Links van den ingang, 0,40 M. rechts van den hoek van den muur, 0,39 M. links van de deuromlijsting, 1,04 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 299 millimeters er boven, een 366 millimeters er onder.	**4,839**
238	**MIDDELBURG.** Raadhuis.	Voorgevel, tusschen het tweede en derde raam rechts van den hoofdingang, 0,51 M. rechts van de omlijsting van het tweede raam, 0,49 M. links van de omlijsting van het derde raam, 1,56 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 327 millimeters er boven, een 433 millimeters er onder.	**6,552**
239	**MIDDELBURG.** Groote toren (lange Jan).	Zuidwestzijde, 1,77 M. rechts van het linker contrefort, 1,63 M. links van het rechter contrefort, 1,05 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 325 millimeters er boven, een 521 millimeters er onder.	**6,853**
240	**OOST- en WEST-SOUBURG.** Brugwachterswoning aan de Souburgsche brug.	Noordelijke zijgevel, 2,15 M. links van den rechter pilaster, 1,04 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 384 millimeters er boven, een 465 millimeters er onder.	**5,473**
241	**VLISSINGEN.** Sluismeesterswoning.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,32 M. links van het raam, 1,05 M. boven de sokkellijst.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 510 millimeters er boven, een 489 millimeters er onder.	**7,333**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
242	**VLISSINGEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Rechts van den ingang, 0,22 M. links van het contrefort, ongeveer 2,13 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 314 millimeters er boven, een 364 millimeters er onder.	**4,780**
243	**KOUDEKERKE.** Protestantsche kerk.	Oostelijke- of achtergevel, 1,26 M. links van het brandspuithuisje, 1,58 M. rechts van den hoek des gevels, ongeveer 1,89 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 307 millimeters er boven, een 363 millimeters er onder.	**4,769**
244	**BIGGEKERKE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Rechts van den ingang, 0,24 M. links van het contrefort, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 351 millimeters er boven, een 355 millimeters er onder.	**3,913**
245	**ZOUTELANDE.** Toren van de Protantsche kerk.	Links van den ingang, 0,24 M. rechts van het contrefort, 1,02 M. boven de sokkellijst.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 514 millimeters er boven, een 496 millimeters er onder.	**5,371**
246	**WESTKAPELLE.** Vuurtoren.	Voorzijde, links van den ingang, 0,51 M. rechts van het linker contrefort, 1,33 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 341 millimeters er boven, een 362 millimeters er onder.	**3,744**
247	**WESTKAPELLE.** Huis van Walcheren, bij den dijk, in 1881 bewoond door Bourdrer.	Oostelijke zijgevel, 1,38 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, 1,04 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 293 millimeters er boven, een 303 millimeters er onder.	**5,421**
		X.		
		ARNHEM—DEVENTER. 1880.		
109	**ARNHEM.** Toren van de Protestantsche groote St. Eusebius kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,79 M. links van het contrefort, 0,83 M. rechts van den hoek van het muurvlak, 1,04 M. boven de sokkellijst, ongeveer 2,65 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 278 millimeters er onder, een 490 millimeters er onder.	**16,227** (Zie traject VI).
248	**RHEDEN.** Kasteel Biljoen te Velp.	Westelijke- of voorgevel, links en een weinig boven den linker benedeningang, 0,57 M. rechts van den linkerhoek van den voorsprong des gevels, 2,05 M. boven het plint, 3,06 M. boven de stoep of het bordes van de trap.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 288 millimeters er boven, een 166 millimeters er onder.	**15,662**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
249	**RHEDEN.** Huis genaamd „Velperend" te Word Rheden, Sectie B. N°. 351.	Noordelijke- of voorgevel, links van den hoofdingang, juist in het midden van den geblokten pilaster, breed 0,57 M., in het zesde blok boven het plint, 1,25 M. boven het plint.	PIJPBOUT.	**19,553**
250	**RHEDEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidwestzijde, links van den ingang, 1,20 M. rechts van den linkerhoek des torens, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 327 millimeters er boven, een 325 millimeters er onder.	**16,615**
251	**RHEDEN.** Protestantsche kerk te Dieren.	Zuidoostelijke gevel, links van den toren, midden onder het blinde raam, 1,83 M. rechts van den pilaster, 1,72 M. links van het vooruitspringend middelgedeelte, 1,24 M. boven het plint, 0,49 M. onder den dorpel der nis, ongeveer 1,88 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 223 millimeters er boven, een 227 millimeters er onder.	**16,185**
252	**RHEDEN.** Opzichterswoning bij de schutsluis van het Apeldoornsche kanaal te Dieren.	Westelijke gevel, 0,37 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,70 M. links van de eerste raamopening van den linkerhoek, 1,35 M. boven het plint, ongeveer 1,77 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**16,418**
253	**BRUMMEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,33 M. rechts van den linkerhoek, 1,70 M. links van de deuromlijsting, 0,80 M. boven het plint, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 363 millimeters er boven, een 287 millimeters er onder.	**12,000**
254	**ZUTPHEN.** Logement de Wijnberg, in 1880 bewoond door M. Jansen, Sectie E. N°. 1517.	Oostelijke- of voorgevel, 0,29 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 2,02 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**11,004**
255	**ZUTPHEN.** Wijnhuistoren.	Voorzijde, rechts van den ingang, 0,34 M. links van den rechterhoek van den muur, 1,59 M. boven het plint, ongeveer 2,05 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 428 millimeters er boven, een 416 millimeters er onder.	**13,719**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
256	**ZUTPHEN.** Toren der groote kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,70 M. links van de deuromlijsting, 2,04 M. rechts van den pilaster, 1,49 M. boven het plint, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 282 millimeters er boven, een 277 millimeters er onder.	**11,833**
257	**GORSSEL.** Tolgaarderswoning bij de Eefsche beek.	Noordoostelijke gevel, 0,50 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,63 M. van het raamkozijn, ongeveer 1,76 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 378 millimeters er boven, een 283 millimeters er onder.	**10,417**
258	**GORSSEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 0,87 M. links van den ingang, 0,80 M. rechts van het linker contrefort, 1,44 M. boven het plint, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 385 millimeters er boven, een 376 millimeters er onder.	**10,267**
259	**DEVENTER.** Bergkerk.	Zuidzijde, links van den ingang in den rechter toren, 0,88 M. van de deuromlijsting, ongeveer 2,02 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 311 millimeters er boven, een 378 millimeters er onder.	**16,545**
39	**DEVENTER.** Toren van de Protestantsche groote kerk.	Zuidzijde van het contrefort aan den westelijken kant van den toren, 1,46 M. van den linkerkant van het contrefort, ongeveer 2,44 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 475 millimeters er boven, een 475 millimeters er onder.	**10,185** (Zie traject II).

XI.

ARNHEM—ELTEN. 1880.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
110	**ARNHEM.** Zuidelijke toren der Katholieke St. Walburgis kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 0,35 M. van de deuromlijsting, 0,35 M. van het contrefort, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 330 millimeters er boven, een 330 millimeters er onder.	**14,884** [1]) (Zie traject VI).
260	**WESTERVOORT.** Woning, in 1880 bewoond door Breunnissen, bij de schipbrug over den IJssel, Sectie A. N°. 1046.	Zuidoostelijke gevel, 0,53 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**15,420**

[1]) Dit merk is in het voorjaar van 1886 verloren gegaan en vervangen door N° 111.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
261	**WESTERVOORT.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 1,11 M. links van de deuropening, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 291 millimeters er boven, een 215 millimeters er onder.	**13,212**
262	**DUIVEN.** Toren van de Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,87 M. links van het deurkozijn, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 329 millimeters er boven, een 327 millimeters er onder.	**13,930**
263	**ZEVENAAR.** Katholieke kerk.	Noordelijke gevel, onder het tweede raam van den rechterhoek, 1,96 M. links van het rechter contrefort, 0,53 M. beneden de lijst onder de ramen, ongeveer 1,68 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 277 millimeters er boven, een 288 millimeters er onder.	**13,990**
264	**ELTEN.** Granietpijler van de Kön. Preuss. Landesaufnahme, aan de Nederlandsch-Pruissische grens, op den weg van Elten naar Wesel, 40 meter van den Pruissischen pijler gemerkt 109,2.	Zijkant van den granietpijler.	IJZEREN KNOPBOUT hoogste punt van den knop des bouts gemerkt 5870, beschreven in „Nivellements der trigonometrischen Abtheilung der Landesaufnahme. Ver Band. Berlin. 1883." Pag. 100.	**15,077**
265	**PANNERDEN.** Openbare school.	Zuidwestelijke gevel, 0,59 M. links van het linker raam, 0,52 M. rechts van den hoekpilaster, 0,96 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 232 millimeters er boven, een 240 millimeters er onder.	**14,744**
266	**HERWEN en AERDT.** Katholieke kerk te Herwen.	Noordelijke- of voorgevel, in het penant tusschen het linker raam en den toren, 0,51 M. rechts van de raamopening, 0,55 M. van den toren, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 233 millimeters er boven, een 243 millimeters er onder.	**15,557**
267	**HERWEN en AERDT.** Protestantsche kerk te Lobith.	Zuidoostelijke- of voorgevel, midden onder het raam links van den ingang, 3,20 M. links van de deuropening, 2,79 M. van de rollaag op den tuinmuur, 1,20 M. boven het plint, ongeveer 1,83 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 321 millimeters er boven, een 268 millimeters er onder.	**17,231**
268	**HERWEN en AERDT.** Politiehuis te Tolkamer.	Zuidoostelijke gevel, rechts van het raam, 0,67 M. links van den rechterhoek des gevels, 1,52 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 340 millimeters er boven, een 318 millimeters er onder.	**18,012**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
	XII. VENLO—PRUISS. EINDZUIL BIJ DAMMERBRUCH. 1880.			
129	**VENLO.** Toren der Katholieke St. Martini kerk.	Westzijde, in den draagmuur aan de linkerzijde, op de trap naar de gaanderij, 1,40 M. rechts van de aantrede van de bovenste hardsteenen trede, 0,94 M. boven de derde trede.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 342 millimeters er boven, een 367 millimeters er onder.	**21,178** [1] (Zie traject VI).
269	**DAMMERBRUCH.** Granietpijler van de Kön. Preuss. Landesaufnahme, aan de Nederlandsch-Pruissische grens, op den weg van Dammerbruch naar Straelen, 35 M. vóór den Pruissischen steen gemerkt 434.	Zijkant van den granietpijler.	IJZEREN KNOPBOUT hoogste punt van den knop des bouts gemerkt 5873, beschreven in „Nivellements der trigonometrischen Abtheilung der Landesaufnahme. Ver Band. Berlin. 1883." Pag. 100.	**20,952**
	XIII. PEY—MAESEYCK. 1881.			
139	**ECHT.** Katholieke kerk te Pey.	Noordelijke zijbeuk, noordelijke gevel, onder het tweede raam van den rechterkant, 2,02 M. van het linker contrefort, 2,00 M. van het rechter contrefort, 1,04 M. boven het plint, ongeveer 1,84 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 273 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	**32,720** (Zie traject VI).
270	**ROOSTEREN.** Gebouw van in- en uitgaande rechten.	Voorgevel, links van den ingang, 0,47 M. rechts van het raamkozijn, 0,47 M. van het deurkozijn, ongeveer 1,79 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 309 millimeters er boven, een 438 millimeters er onder.	**32,420**
271	**MAESEYCK.** Raadhuis in 1872 herbouwd.	Dorpel der hoofddeur, middelste gedeelte.	BOVENVLAK DES DORPELS. Belgisch hoogtemerk.	**31,645** [2]

[1] Vóór de restauratie van den toren in 1881—82 was de muur, waarin zich het merk bevindt, buitenmuur.

[2] Het bovenvlak van den dorpel van het raadhuis te Maeseyck, voorkomende onder N°. 2550 in „Nivellement général du royaume de Belgique 4me Cahier, Limbourg". Pag. 149, was in 1870 door het Belgische „Depot de la Guerre" gewaterpast (Nivellement général du royaume de Belgique. Nivellement de base. Pag. 80); door den herbouw van het raadhuis in 1872 is dit merk verdwenen. Volgens schriftelijke mededeeling van den directeur van het „Institut cartographique militaire de Belgique" in 1881, ligt het nieuwe merk N°. 271 33,8631 M. boven Ostende's peil.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
272	**MAESEYCK.** Groote kerk.	Dorpel der hoofddeur, middelste gedeelte.	BOVENVLAK DES DORPELS. Belgisch hoogtemerk, beschreven onder N°. 2551 in „Nivellement général du royaume de Belgique. 4me Cahier. Limbourg". Pag. 149.	**31,144**

XIV.

WIJK—VISÉ. 1881.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
144	**MAASTRICHT.** Toren der Katholieke St. Martens kerk te Wijk.	Oostzijde van het noordelijke of rechter contrefort, 0,75 M. van den rechterhoek en 0,75 M. van den linkerhoek van het contrefort, 1,08 M. boven het plint, ongeveer 1,88 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 325 millimeters er boven, een 275 millimeters er onder.	**49,649** (Zie traject VI).
273	**GRONSVELD.** Toren der Katholieke kerk.	Zuidoostzijde, 5,39 M. van den rechterhoek van den muur, 0,53 M. van den linkerhoek van den muur, ongeveer 1,71 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 398 millimeters er boven, een 396 millimeters er onder.	**62,470**
274	**EIJSDEN.** Gebouw van in- en uitgaande rechten te Withuis.	Voorgevel, tusschen de deur en het raam links van den ingang, 0,77 M. rechts van het raamkozijn, 0,82 M. van het deurkozijn, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 461 millimeters er boven, een 351 millimeters er onder.	**64,302**
275	**VISÉ.** Groote kerk.	Dorpel der hoofddeur, 0,11 M. van den voorkant en 0,74 M. rechts van de linker dagzijde van den dorpel.	BOVENVLAK VAN DEN DORPEL op het in de voorgaande kolom omschreven punt. Belgisch hoogtemerk, onder N°. 3796 beschreven in „Nivellement général du royaume de Belgique. 5me Cahier. Liége". Pag. 214.	**66,587**
276	**VISÉ.** Reparatiewinkel op het stationsemplacement, bij een overweg.	Noordelijke gevel, dorpel van de rechter deur, 0,06 M. van den voorkant, 0,30 M. rechts van den linkerhoek van den dorpel, welke buiten den muur uitsteekt.	BOVENVLAK VAN DEN DORPEL op het in de voorgaande kolom omschreven punt. Belgisch hoogtemerk, onder N°. 3797 beschreven in „Nivellement général du royaume de Belgique. 5me Cahier. Liége". Pag. 214.	**53,010**

XV.

MAARHEEZE—BUDEL. 1881.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
179	**MAARHEEZE.** Toren der Katholieke kerk.	Westzijde, links van den ingang, in het plint, 1,07 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,07 M. van de deuropening, 0,38 M. onder den bovenkant van het plint, ongeveer 1,40 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 274 millimeters er boven, een 258 millimeters er onder.	**31,418** (Zie traject VII).
277	**BUDEL.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, links van den ingang, 1,25 M. van den linker deurpilaster, 1,35 M. rechts van het contrefort, ongeveer 1,79 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 248 millimeters er boven, een 447 millimeters er onder.	**33,476**

XVI.

BREDA—STRIJBEEK. 1881.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
213	**BREDA.** Toren van de Protestantsche kerk.	Contrefort, links van den ingang, vlak gedeelte, 0,85 M. rechts van den linkerhoek van het vlak, 1,03 M. boven de sokkellijst.	HOOFDMERK en een pijpbout, 435 millimeters er onder.	**6,341** (Zie traject IX).
278	**GINNEKEN en BAVEL.** Katholieke kerk te Ulvenhout.	Voorgevel, links van den ingang, 0,79 M. rechts van het contrefort, 0,72 M. van het deurkozijn, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 442 millimeters er boven, een 510 millimeters er onder.	**6,483**
279	**GINNEKEN en BAVEL.** Katholieke kapel te Strijbeek.	Voorgevel, links van den ingang, 0,40 M. rechts van het contrefort, 0,46 M. van de deur, ongeveer 1,12 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 397 millimeters er boven, een 389 millimeters er onder.	**9,394**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

XVII.

WOENSDRECHT—PUTTEN. 1881.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
222	**WOENSDRECHT.** Toren op het kerkhof.	Zuidzijde, 1,23 M. rechts van het linker contrefort, 1,05 M. van het rechter contrefort, 1,22 M. boven de voeg, ter hoogte van het basement van het linker contrefort.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 517 millimeters er boven, een 403 millimeters er onder.	**13,557** (Zie traject IX).
280	**WOENSDRECHT.** Raadhuis.	Oostelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,48 M. rechts van het raamkozijn, 0,48 M. van het deurkozijn, 1,26 M. boven het plint, ongeveer 1,86 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 411 millimeters er boven, een 422 millimeters er onder.	**22,506**
281	**PUTTEN.** Toren der Katholieke kerk.	Noordzijde, links van den ingang, 0,55 M. rechts van het linker contrefort, 0,64 M. van de deur, 0,55 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 411 millimeters er boven, een 363 millimeters er onder.	**13,979**

XVIII.

BREDA—VUGHT. 1881.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
213	**BREDA.** Toren van de Protestantsche kerk.	Contrefort, links van den ingang, vlak gedeelte, 0,85 M. van den linkerhoek van het vlak, 1,03 M. boven de sokkellijst.	HOOFDMERK en een pijpbout, 435 millimeters er onder.	**6,341** (Zie traject IX).
282	**OOSTERHOUT.** Toren der Katholieke kerk te Dorst.	Westzijde, links van den ingang, 0,19 M. rechts van den linker pilaster, 0,20 M. van de deur, 1,26 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 402 millimeters er boven, een 376 millimeters er onder.	**8,514**
283	**GILZE en RIJEN.** Katholieke kerk te Rijen.	Westzijde, in den muur rechts van den toren, 1,34 M. rechts van het linker contrefort, 1,62 M. links van den rechterhoek van den muur, 1,26 M. boven het plint, ongeveer 1,78 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 473 millimeters er boven, een 487 millimeters er onder.	**10,725**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
284	**GILZE en RIJEN.** Herberg „Halfweg, tusschen Breda en Tilburg", tusschen de kilometerpalen 34 en 33, in 1881 bewoond door W. Aarts, Sectie B. N°. 1695.	Voorgevel, 0,36 M. links van het deurkozijn, 0,87 M. rechts van het raamkozijn, ongeveer 1,84 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 371 millimeters er boven, een 388 millimeters er onder.	**11,731**
285	**TILBURG.** Boerenwoning genaamd „Dongewijck", aan den weg van Breda naar Tilburg, tusschen de kilometerpalen 30 en 29, Sectie E. N°. 585.	Voorgevel, tusschen de beide ramen rechts van de huisdeur, 0,89 M. links van het rechter raam, 0,93 M. rechts van het linker raam, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 358 millimeters er boven, een 375 millimeters er onder.	**12,581**
286	**TILBURG.** Raadhuis.	Voorgevel, hardsteenen onderpui, links van den rechter benedeningang, 0,73 M. rechts van het raamkozijn, 0,73 M. links van het deurkozijn, 1,04 M. boven het plint, ongeveer 2,17 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 633 millimeters er boven, een 580 millimeters er onder.	**18,361**
287	**BERKEL, ENSCHOT en HEUKELUM.** Katholieke kerk te Enschot.	Oostelijke gevel, 1,54 M. links van het bijgebouwtje tegen den gevel, 1,56 M. rechts van den hoek van den muur, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 451 millimeters er boven, een 461 millimeters er onder.	**14,208**
288	**HELVOIRT.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidwestzijde, links van den ingang, 0,84 M. rechts van het linker contrefort, 1,04 M. links van de deuromlijsting, 1,28 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 404 millimeters er boven, een 365 millimeters er onder.	**10,158**
170	**VUGHT.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 1,40 M. links van de deuropening, 1,00 M. rechts van het contrefort, 1,11 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 460 millimeters er boven, een 420 millimeters er onder.	**7,978** (Zie traject VII).

XIX.

TILBURG—BEST. 1881.

286	**TILBURG.** Raadhuis.	Voorgevel, hardsteenen onderpui, links van den rechter benedeningang, 0,73 M. rechts van het raamkozijn, 0,73 M. links van het deurkozijn, 1,04 M. boven het plint, ongeveer 2,17 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 633 millimeters er boven, een 580 millimeters er onder.	**18,361** (Zie traject XVIII).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
289	**BERKEL, ENSCHOT en HEUKELUM.** Trappistenklooster, tusschen de kilometerpalen 30 en 29, aan den weg van Tilburg naar Moergestel.	Voorgevel, links van den ingang, 0,47 M. rechts van het raamkozijn, 0,47 M. van het deurkozijn, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 409 millimeters er boven, een 405 millimeters er onder.	**14,499**
290	**MOERGESTEL.** Toren der Katholieke kerk.	Voorzijde, links van den ingang, 0,44 M. rechts van het linker contrefort, 0,45 M. links van de deur, 0,70 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 369 millimeters er boven, een 479 millimeters er onder.	**14,860**
291	**OIRSCHOT.** Boerderij „Josephinehoeve", aan den weg van Moergestel naar Oirschot, tusschen de kilometerpalen 20 en 19, Sectie A. N°. 1290.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,83 M. links van het raamkozijn, 0,38 M. rechts van het deurkozijn, 1,10 M. boven het plint, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 453 millimeters er boven, een 462 millimeters er onder.	**13,977**
292	**OIRSCHOT.** Toren der Katholieke kerk.	Voorzijde, links van den ingang, 0,89 M. rechts van het linker contrefort, 0,84 M. links van de deuromlijsting, 0,50 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 365 millimeters er onder.	**18,709**
172	**BEST.** Woning, in 1877 en 1887 bewoond door den burgemeester Van de Ven, Sectie E. N°. 1887.	Voorgevel, 1,00 M. links van het deurkozijn, 1,00 M. rechts van het raamkozijn, 1,63 M. boven het plint, 1,22 M. boven den onderkant der ramen, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 300 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**16,586** (Zie traject VII.)

XX.

'S HERTOGENBOSCH—NIJMEGEN. 1881.

169	**'s HERTOGENBOSCH.** Katholieke St. Jans kerk.	Noordelijke gevel, onder het derde raam van den rechterhoek, 2,00 M. van het linker contrefort, 2,43 M. van het rechter contrefort, 1,16 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 454 millimeters er boven, een 457 millimeters er onder.	**8,536** (Zie traject VII.)

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
293	**ROSMALEN.** Villa „Zandbergen", tusschen de kilometerpalen 5 en 6, aan den weg van 's Hertogenbosch naar Grave, Sectie D. N°. 1075.	Westelijke zijgevel, tusschen de beide ramen, 1,84 M. links van het rechter raamkozijn, 1,69 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,95 M. boven het plint, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 435 millimeters er boven, een 381 millimeters er onder.	**8,188**
294	**NULAND.** Toren der Katholieke kerk.	Voorzijde, links van den ingang, 0,39 M. rechts van het linker contrefort, 0,40 M. links van de omlijsting om deur en raam, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 441 millimeters er boven, een 400 millimeters er onder.	**8,419**
295	**HEESCH.** Toren der Katholieke kerk.	West- of voorzijde, in den eersten pilaster links van den ingang, 0,40 M. van de beide zijkanten des pilasters, 1,00 M. boven het plint, ongeveer 2,25 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 479 millimeters er boven, een 428 millimeters er onder.	**10,552**
296	**SCHAIJK.** Toren der Katholieke kerk.	West- of voorzijde, links van den ingang, 1,12 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,04 M. links van de omlijsting van deur en raam, 1,14 M. boven het plint, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 335 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**12,823**
297	**REEK.** Toren der Katholieke kerk.	West- of voorzijde, links van den ingang, 1,16 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,12 M. links van de deuropening, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 339 millimeters er boven, een 482 millimeters er onder.	**12,051**
298	**GRAVE.** Katholieke kerk.	Zuidelijke gevel, tusschen de twee eerste pilasters links van den ingang, 0,81 M. links van den eersten pilaster, 0,80 M. rechts van den tweeden pilaster, 1,66 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 365 millimeters er boven, een 403 millimeters er onder.	**12,915**
299	**OVER-ASSELT.** Protestantsche kerk te Neder-Asselt.	Westelijke gevel, 1,45 M. rechts van het raam, 1,30 M. links van den hoekpilaster, 1,31 M. boven het plint, ongeveer 2,55 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 330 millimeters er boven, een 525 millimeters er onder.	**13,055**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
300	**NIJMEGEN.** Toren der Katholieke kerk te Neerbosch.	Oost- of voorzijde, links van den ingang, 0,96 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 0,97 M. links van de deuromlijsting, 1,13 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 471 millimeters er boven, een 429 millimeters er onder.	**11,804**
119	**NIJMEGEN.** Raadhuis.	Voorgevel, rechts van de groote poort, 0,64 M. rechts van den pilaster der poort, 0,60 M. links van den stijl van het kleine vierkante raamkozijn, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 390 millimeters er onder.	**32,382** (Zie traject VI.)

XXI.

AMSTERDAM—ZWIJNDRECHT. 1882.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
6	**AMSTERDAM.** St. Anthonie-waag.	Noordoostelijke toren, 1,14 M. rechts van de deuropening, waarboven het jaartal 1617 staat, in den tweeden band van gehouwen steen boven den grond, ongeveer 2,60 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 386 millimeters er boven, een 553 millimeters er onder.	**5,157** (Zie traject I.)
301	**AMSTERDAM.** Eilandskerk.	Zuidelijke- of voorgevel, midden onder het raam rechts van den ingang, 2,03 M. van den rechter hoekpilaster, 1,96 M. van den linker- of middelpilaster, 1,78 M. boven het plint, in de 17e voeg onder den raamdorpel, ongeveer 2,52 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 255 millimeters er boven, een 364 millimeters er onder.	**4,655**
302	**AMSTERDAM.** Willems- of Haarlemmerpoort.	Zuidoost- of binnenzijde, links van het linker raam, 0,99 M. links van de raamomlijsting, 0,99 M. rechts van den linker hoekpilaster, 0,87 M. boven de lijst der borstwering, ongeveer 2,28 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 309 millimeters er boven, een 286 millimeters er onder.	**4,881**
303	**SLOTEN.** Raadhuis te Sloterdijk.	Zuidoostelijke- of voorgevel, midden onder den steen met het gemeentewapen tusschen de ramen in het vooruitspringend gedeelte des gevels, 0,41 M. van beide raamkozijnen, 1,45 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven het trottoir.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 386 millimeters er boven, een 402 millimeters er onder.	**3,129**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
304	**HAARLEMMERLIEDE en SPAARNWOUDE.** Huis „Zwanenburg" te Halfweg.	Noordelijke- of voorgevel, vooruitspringend gedeelte, in den linker middelpilaster, 0,45 M. van den rechterkant des pilasters, 0,37 M. van den linkerkant des pilasters, 1,44 M. boven het plint, ongeveer 1,79 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 280 millimeters er boven, een 395 millimeters er onder.	**2,072**
305	**HAARLEMMERLIEDE en SPAARNWOUDE.** Protestantsche kerk te Halfweg.	Zuidoostelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,17 M. rechts van den linker hoekpilaster van het vooruitspringend gedeelte, 0,39 M. links van het deurkozijn, 1,64 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 399 millimeters er boven, een 464 millimeters er onder.	**2,023**
306	**HAARLEMMERLIEDE en SPAARNWOUDE.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij de Liede, aan den straatweg van Amsterdam naar Haarlem.	Noordelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,91 M. rechts van het linker raam, 1,44 M. boven het plint, ongeveer 1,95 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 372 millimeters er boven, een 280 millimeters er onder.	**2,338**
307	**HAARLEM.** Groote kerk.	Zuidwestelijke gevel, links van den linker ingang, 0,61 M. rechts van het linker contrefort, 1,09 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 356 millimeters er boven, een 279 millimeters er onder.	**3,653**
308	**HAARLEM.** Raadhuis.	Noordoostelijke- of voorgevel, gedeelte links van het bordes, links van het linker raam, 0,58 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 304 millimeters er boven, een 413 millimeters er onder.	**3,341**
309	**HEEMSTEDE.** Katholieke kerk.	Westelijke gevel, rechts van den rechter ingang, 0,50 M. links van het rechter contrefort, 0,49 M. rechts van den hoek van den muur, 1,54 M. boven het plint, ongeveer 2,09 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 435 millimeters er onder.	**3,851**
310	**HILLEGOM.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij Hillegom, aan den straatweg van Haarlem naar Hillegom, tusschen de kilometerpalen 34 en 35.	Noordoostelijke- of voorgevel, tusschen de beide ramen links van den ingang, 0,33 M. van het linker raam, 0,31 M. van het rechter raam, ongeveer 1,74 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 343 millimeters er boven, een 309 millimeters er onder.	**2,980**

Volg. nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
311	**HILLEGOM.** Katholieke kerk.	Zuidwestelijke gevel, links van den toren, 1,62 M. van het linker contrefort des torens, 1,15 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 295 millimeters er boven, een 427 millimeters er onder.	**3,120**
312	**LISSE.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, 2,38 M. rechts van het linker contrefort, 1,49 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 339 millimeters er boven, een 368 millimeters er onder.	**5,278**
313	**SASSENHEIM.** Toren der Katholieke kerk.	Zuidzijde, 1,15 M. rechts van het linker contrefort, 1,18 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 458 millimeters er boven, een 412 millimeters er onder.	**2,630**
314	**OEGSTGEEST.** Protestantsche kerk.	Oostelijke gevel, vooruitspringend gedeelte, 2,00 M. rechts van den linkerhoek, 1,27 M. links van den hoek van den muur aan den linkerkant van den ingang, 1,63 M. boven het plint, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 230 millimeters er boven, een 302 millimeters er onder.	**5,322**
315	**RIJNSBURG.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 2,16 M. rechts van het linker contrefort, 2,24 M. links van het rechter contrefort, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 367 millimeters er boven, een 342 millimeters er onder.	**4,359**
316	**KATWIJK.** Toren van de Protestantsche kerk te Katwijk aan den Rijn.	Zuidwest- of voorzijde, 1,54 M. links van het rechter contrefort, 1,25 M. van het linker contrefort, 0,62 M. onder den onderkant van het raampje, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 340 millimeters er onder.	**4,222**
317	**KATWIJK.** Stoomgemaal van Rijnland, nabij Katwijk aan Zee.	Zuidoostelijke van de zee afgekeerde gevel, vooruitspringend gedeelte, in den pilaster links van de deur, 0,71 M. links van den rechterhoek en 0,60 M. rechts van den linkerhoek des pilasters, 1,50 M. boven het vlak van den vooruitspringenden band van zandsteen.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 239 millimeters er boven, een 288 millimeters er onder.	**3,285**
318	**KATWIJK.** Binnensluis, nabij Katwijk aan Zee.	Tweede penant van den zuidwestelijken oever, zuidwestzijde van het penant, in den slagstijl tusschen de beide vloeddeuren, 0,79 M. rechts van den slagkant der buitenste deur, 0,80 M. links van de deurkas, 1,52 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PIJPBOUT en een kleine ronde kruisbout, 623 millimeters er onder.	**3,553**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
319	**KATWIJK.** Buitensluis, nabij Katwijk aan Zee.	Buitenfront, zuidwestelijke vleugel, 7,87 M. links van den rechterhoek des vleugels, 2,44 M. onder den onderkant der dekzerk.	HOOFDMERK en een pijpbout, 612 millimeters er boven.	3,448
320	**OEGSTGEEST.** Katholieke kerk in de Leidsche buurt.	Zuidelijke zijgevel, onder het derde raam rechts van de pastorie, 1,74 M. rechts van den linker pilaster, 1,68 M. links van den rechter pilaster, 0,70 M. onder den raamdorpel, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 367 millimeters er boven, een 410 millimeters er onder.	2,508
321	**LEIDEN.** St. Pancras- of Hooglandsche kerk.	Zuidoostelijke gevel, onder het rechter raam, 2,12 M. links van het rechter contrefort, 2,01 M. rechts van den traptoren, 1,59 M. onder den raamdorpellijst, 1,12 M. boven het plint, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 405 millimeters er boven, een 426 millimeters er onder.	3,475
322	**LEIDEN.** Protestantsche St. Pieterskerk.	Zuidoostelijke gevel, rechts van den ingang, 1,46 M. links van het rechter contrefort, 1,44 M. rechts van de deuromlijsting, 1,52 M. boven het muurtje, dat voor het plint gemetseld is, ongeveer 2,22 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 469 millimeters er boven, een 512 millimeters er onder.	4,611
323	**LEIDEN.** Sterrenwacht.	Noordelijke- of voorgevel, links van den ingang van het middelgebouw, 0,29 M. rechts van de raamomlijsting, 0,28 M. van de deuromlijsting, 1,39 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT.	4,742
324	**SOETERWOUDE.** Tolgaarderswoning bij de Vink.	Noordwestelijke gevel, tusschen het eerste en het tweede raam van den rechterhoek, 0,34 M. van het eerste, 0,33 M. van het tweede raam, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 292 millimeters er boven, een 224 millimeters er onder.	1,848
325	**VOORSCHOTEN.** Protestantsche kerk.	Westelijke gevel, links van den linker ingang, 0,85 M. rechts van den hoekpilaster, 0,66 M. boven den schuinen kant van den gemetselden sokkel, ongeveer 2,06 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 443 millimeters er boven, een 414 millimeters er onder.	3,676

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
326	**STOMPWIJK.** Protestantsche kerk te Leidschendam.	Noordoostelijke gevel, links van den uitbouw, waarin zich de hoofdingang bevindt, 2,77 M. van den linkerhoek, 1,47 M. boven het plint	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 331 millimeters er boven, een 380 millimeters er onder.	1,986
327	**VOORBURG.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke gevel, 2,59 M. rechts van het vooruitspringende gedeelte, waarin zich de deur bevindt, 1,03 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 358 millimeters er boven, een 331 millimeters er onder.	4,072
328	**RIJSWIJK.** Protestantsche kerk.	Westelijke gevel, links van den ingang, 0,58 M. rechts van het contrefort, 1,08 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 398 millimeters er boven, een 503 millimeters er onder.	5,671
329	**DELFT.** Toren der Protestantsche Nieuwe kerk.	West- of voorzijde, in het contrefort links van den ingang, 0,87 M. links van den rechterhoek en 0,84 M. rechts van den linkerhoek van het contrefort, 1,76 M. boven het plint, ongeveer 2,05 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 252 millimeters er boven, een 364 millimeters er onder.	2,985
330	**DELFT.** Polytechnische school.	Hoofdgebouw, vooruitspringend gedeelte van den voorgevel, links van den hoofdingang, 0,42 M. links van de deuromlijsting, 0,41 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,60 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 343 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	2,722
331	**VRIJENBAN.** Stoomgemaal, genaamd „Van Woerden", van den Zuidpolder van Delfgauw.	Zuidwestelijke gevel, rechts van den ingang, in den pilaster tusschen de deur en het raam der machinekamer, 0,28 M. van den linkerkant en 0,28 M. van den rechterkant des pilasters, 1,26 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 354 millimeters er boven, een 370 millimeters er onder.	2,060
332	**OVERSCHIE.** Katholieke kerk.	Voorgevel, links van het vooruitspringende gedeelte des gevels, 0,68 M. rechts van het linker blinde raam, 1,49 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 355 millimeters er boven, een 346 millimeters er onder.	2,484
333	**ROTTERDAM.** Delftsche poort.	Noordwest- of buitenzijde van den zuidwestelijken uitbouw, rechts van den doorgang, in het ronde gedeelte van het plint, 0,92 M. van den linkerhoek en 1,87 M. links van den rechterhoek van het ronde gedeelte (langs de ronding gemeten), 0,72 M. boven de sokkellijst.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 339 millimeters er boven, een 368 millimeters er onder.	2,973

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
334	**ROTTERDAM.** Protestantsche Groote kerk.	Noordelijke gevel, rechts van den ingang, 0,95 M. rechts van den rechter deurpilaster, 1,02 M. links van het rechter contrefort, 0,76 M. boven het plint, ongeveer 1,40 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 306 millimeters er boven, een 410 millimeters er onder.	**3,325**
335	**ROTTERDAM.** Raadhuis.	Oostelijke gevel, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterkant, 0,95 M. links van het eerste raam, 0,91 M. boven de sokkellijst.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 345 millimeters er boven, een 311 millimeters er onder.	**4,675**
336	**ROTTERDAM.** Willemsbrug over de Nieuwe Maas.	Oprit, noordwestelijk front aan de Boompjes, 1,00 M. rechts van de deur, 0,87 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 281 millimeters er boven, een 409 millimeters er onder.	**4,235**
337	**ROTTERDAM.** Spoorwegbrug over de Nieuwe Maas.	Zuidoostelijk landhoofd, noordwestzijde, ongeveer in het midden van het front, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 397 millimeters er boven, een 283 millimeters er onder.	**6,054**
338	**ROTTERDAM.** Spoorwegbrug over de Koningshaven.	Zuidoostelijk landhoofd, noordwestzijde, ongeveer in het midden van het front, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 290 millimeters er boven, een 399 millimeters er onder.	**5,631**
339	**IJSSELMONDE.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Barendrecht, tusschen de kilometerpalen 31 en 32, aan den weg van Katendrecht naar Zwijndrecht.	Zuidoostelijke gevel, 1,11 M. rechts van het linker raam, 1,27 M. links van het rechter raam, ongeveer 1,60 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 281 millimeters er boven, een 329 millimeters er onder.	**0,976**
340	**RIDDERKERK.** Protestantsche kerk te Rijsoord.	Voorgevel, ongeveer in het midden onder het linker raam, 3,57 M. links van het vooruitspringende gedeelte, 3,81 M. van den linkerhoek van den muur, 0,85 M. onder den onderkant van de raamopening, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 288 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	**1,383**
197	**ZWIJNDRECHT.** Protestantsche kerk.	Zuidzijde, beneden en links van het tweede raam van den linkerkant, 1,73 M. links van het tegen de kerk staande gebouwtje, 1,77 M. rechts van het contrefort, 0,82 M. boven het plint, ongeveer 1,78 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 307 millimeters er boven, een 301 millimeters er onder.	**2,136** (Zie traject IX).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
		XXII.		
		RIJSWIJK—HOEK VAN HOLLAND—OVERSCHIE. 1882.		
328	**RIJSWIJK.** Protestantsche kerk.	Westelijke gevel, links van den ingang, 0,58 M. rechts van het contrefort, 1,08 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 398 millimeters er boven, een 503 millimeters er onder.	**5,671** (Zie traject XXI).
341	**'S GRAVENHAGE.** Toren van de Protestantsche Groote- of St. Jacobskerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,65 M. rechts van het contrefort, 1,37 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 336 millimeters er boven, een 394 millimeters er onder.	**5,440**
342	**'S GRAVENHAGE.** Protestantsche Kloosterkerk.	Zuidwestelijke gevel, links van den middelingang, 1,27 M. rechts van het contrefort, 1,24 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 320 millimeters er boven, een 314 millimeters er onder.	**5,333**
343	**LOOSDUINEN.** Tolgaarderswoning bij den tol aan de Beeklaan, op den straatweg van 's Gravenhage naar Loosduinen.	Voorgevel, tusschen de beide ramen links van den ingang, 0,75 M. links van het rechter raam, 0,63 M. rechts van het linker raam, 1,38 M. boven het plint, ongeveer 1,64 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 327 millimeters er boven, een 338 millimeters er onder.	**2,506**
344	**LOOSDUINEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordwestzijde, 1,68 M. links van het rechter contrefort, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 362 millimeters er boven, een 341 millimeters er onder.	**4,475**
345	**MONSTER.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Monster, aan den straatweg van Loosduinen naar Monster.	Zuidoostelijke- of voorgevel, tusschen de beide ramen, 0,24 M. links van het rechter raam, 0,22 M. rechts van het linker raam, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 271 millimeters er boven, een 238 millimeters er onder.	**3,846**
346	**MONSTER.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidwest- of voorzijde, links van den ingang, 0,80 M. rechts van het linker contrefort, 0,92 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 310 millimeters er boven, een 343 millimeters er onder.	**4,899**
347	**'S GRAVEZANDE.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, links van den hoofdingang, 1,00 M. van den deurpilaster, 1,06 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,15 M. boven het plint van den pilaster, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 396 millimeters er boven, een 417 millimeters er onder.	**4,360**

Volg-nummer	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
348	**'S GRAVEZANDE.** Postkantoor te Hoek van Holland.	Westelijke gevel, 1,16 M. rechts van het raam, 1,29 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 295 millimeters er boven, een 411 millimeters er onder.	9,334
349	**'S GRAVEZANDE.** Gebouw C., vroeger bestemd voor de in- en uitklaring, in 1887 bewoond door den opzichter van den waterstaat te Hoek van Holland, Sectie Q. N°. 36.	Oostelijke gevel, ongeveer in het midden van het muurvak tusschen deur en raam, 1,21 M. links van den rechter pilaster, 1,19 M. van den linker pilaster, 0,99 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 240 millimeters er boven, een 324 millimeters er onder.	9,128
350	**'S GRAVEZANDE.** Sluiswachterswoning bij de Oranjesluis.	Noordoostelijke- of voorgevel, tusschen het eerste en het tweede raam van den rechterkant, 0,49 M. rechts van het linker raam, 0,43 M. van het rechter raam, 0,50 M. boven den bovenkant der raamdorpels, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 260 millimeters er boven, een 396 millimeters er onder.	7,474
351	**MAASSLUIS.** Protestantsche kerk.	Zuidoostelijke gevel, ongeveer midden onder het rechter raam, 3,06 M. rechts van het linker contrefort, 3,30 M. links van het rechter contrefort, ongeveer 1,55 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 305 millimeters er boven, een 254 millimeters er onder.	4,722
352	**MAASSLUIS.** Gebouwtje voor de rijkspeilschaal, aan het benedeneinde der haven.	Noordwestelijke gevel, 0,61 M. links van den rechter hoekpilaster, 0,66 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 207 millimeters er boven, een 198 millimeters er onder.	2,895 [1])
353	**VLAARDINGEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,47 M. rechts van het linker contrefort, 0,83 M. links van den kant der nis waarin de deur geplaatst is, 1,17 M. van de deuromlijsting, 0,68 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 359 millimeters er boven, een 263 millimeters er onder.	4,829
354	**VLAARDINGEN.** Gebouwtje voor de rijkspeilschaal, aan het benedeneinde der haven.	Westelijke gevel, 0,45 M. van den linker hoekpilaster, 0,56 M. boven den uitspringenden band.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 272 millimeters er boven, een 246 millimeters er onder.	3,844

[1]) Door het afbreken van het gebouwtje voor de rijkspeilschaal in 1887 is het merk vervallen.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
355	**VLAARDINGER AMBACHT.** Sluishuis bij de Vijfsluizen.	Voorgevel, links van het raam, 0,83 M. van den linkerhoek des gevels, 0,38 M. boven den band.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 263 millimeters er boven, een 328 millimeters er onder.	**4,677**
356	**SCHIEDAM.** Protestantsche Groote kerk.	Noordelijke gevel, ongeveer midden onder het raam links van den ingang, 2,04 M. rechts van het linker contrefort, 2,26 M. links van het rechter contrefort, 1,04 M. boven de sokkellijst.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 328 millimeters er boven, een 303 millimeters er onder.	**2,807**
332	**OVERSCHIE.** Katholieke kerk.	Voorgevel, links van het vooruitspringende gedeelte des gevels, 0,68 M. rechts van het linker blinde raam, 1,49 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 355 millimeters er boven, een 346 millimeters er onder.	**2,484** (Zie traject XXI).

XXIII.

HAARLEM—HELDER. 1882—1883.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
307	**HAARLEM.** Protestantsche Groote kerk.	Zuidwestelijke gevel, links van den linker ingang, 0,61 M. rechts van het linker contrefort, 1,09 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 356 millimeters er boven, een 279 millimeters er onder.	**3,653** (Zie traject XXI).
357	**SCHOOTEN.** Katholieke kerk.	Voorgevel, links van den ingang, 0,40 M. rechts van het contrefort, 1,37 M. boven het plint, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 303 millimeters er boven, een 437 millimeters er onder.	**3,193**
358	**VELSEN.** Protestantsche kerk te Zandpoort.	Voorgevel, onder het linker raam, 1,29 M. links van het contrefort ter linkerzijde van den ingang, 1,16 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 337 millimeters er boven, een 388 millimeters er onder.	**4,785**
359	**VELSEN.** Protestantsche kerk te Velsen.	Oostelijke- of voorgevel, onder het linker raam, 2,12 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 377 millimeters er boven, een 247 millimeters er onder.	**5,281**
360	**VELSEN.** Protestantsche kerk te IJmuiden.	Voorgevel, in het vooruitspringende middelgedeelte, 0,52 M. links van den ingang, 1,30 M. boven het plint, ongeveer 1,78 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 334 millimeters er boven, een 358 millimeters er onder.	**11,081**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
361	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Noordelijke deurkas van de buiten ebdeuren der noordelijke in 1872 gebouwde groote schutsluis, 5,36 M. van den rechterhoek der deurkas, 0,71 M. onder den bovenkant der dekzerk.	HOOFDMERK.	**2,716**
362	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Zuidelijke deurkas van de buiten ebdeuren der noordelijke in 1872 gebouwde groote schutsluis, 6,89 M. van den linkerhoek der deurkas, 0,76 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PIJPBOUT.	**2,632**
363	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Zuidelijke deurkas van de buiten ebdeuren der kleine schutsluis, 2,45 M. van den linkerhoek der deurkas, 0,83 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PIJPBOUT.	**2,603**
364	**BEVERWIJK.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, 2,38 M. van den rechterhoek, 0,93 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 445 millimeters er boven, een 272 millimeters er onder.	**5,776**
365	**HEEMSKERK.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Heemskerk, aan den straatweg van Haarlem naar Alkmaar, tusschen de kilometerpalen 14 en 15.	Voorgevel, links van het raam, 0,41 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,65 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 250 millimeters er boven, een 323 millimeters er onder.	**4,203**
366	**CASTRICUM.** Katholieke kerk.	Zuidwestelijke zijgevel, midden onder het linker raam, 4,43 M. links van het rechter contrefort, 4,41 M. rechts van het linker contrefort, 1,54 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 282 millimeters er boven, een 409 millimeters er onder.	**2,213**
367	**LIMMEN.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Limmen, aan den straatweg van Haarlem naar Alkmaar, bij den kilometerpaal 25.	Voorgevel, links van het raam, 0,51 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,60 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 266 millimeters er boven, een 324 millimeters er onder.	**3,206**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
368	**HEILO.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke zijgevel, 2,54 M. links van den ingang, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 364 millimeters er boven, een 365 millimeters er onder.	**5,765**
369	**ALKMAAR.** Protestantsche Groote kerk.	Zuidoostelijke gevel, midden onder het raam, 3,35 M. rechts van het linker contrefort, 0,71 M. boven den sokkel.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 379 millimeters er boven, een 226 millimeters er onder.	**4,337**
370	**ALKMAAR.** Stadswaag.	Zuidwestelijke zijgevel, 1,00 M. links van de eerste deur van den rechterkant, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 218 millimeters er boven, een 342 millimeters er onder.	**3,444**
371	**BERGEN.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Bergen, aan het Noord-Hollandsch kanaal, tusschen de kilometerpalen 34 en 35, bij de vlotbrug.	Voorgevel, tusschen de deur en het linker raam, 0,58 M. links van het deurkozijn, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 267 millimeters er boven, een 266 millimeters er onder.	**3,135**
372	**SCHOORL.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij Schoorldam, aan het Noord-Hollandsch kanaal, tusschen de kilometerpalen 40 en 41.	Voorgevel, links van het raam, 0,74 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 336 millimeters er boven, een 345 millimeters er onder.	**2,791**
373	**SCHOORL.** Protestantsche kerk.	Westelijke- of voorgevel, links van den ingang, 1,35 M. rechts van het linker contrefort, 1,13 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 391 millimeters er boven, een 354 millimeters er onder.	**9,069**
374	**ZIJPE.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij de Burgervlotbrug, aan het Noord-Hollandsch kanaal, tusschen de kilometerpalen 46 en 47.	Voorgevel, links van het raam, 0,60 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,60 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 265 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**2,953**
375	**ZIJPE.** Doopsgezinde kerk in de Mennistenbuurt.	Voorgevel, links van den ingang, 1,08 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,20 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 289 millimeters er boven, een 424 millimeters er onder.	**2,007**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
376	**PETTEN.** Protestantsche kerk.	Westzijde, midden onder het derde raam van den linkerhoek, 1,31 M. links van het rechter contrefort, 1,33 M. rechts van het linker contrefort, ongeveer 1,60 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 289 millimeters er boven, een 326 millimeters er onder.	4,345
377	**ZIJPE.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij de Stolpervlotbrug, aan het Noord-Hollandsch kanaal, tusschen de kilometerpalen 53 en 54.	Voorgevel, links van het raam, 0,64 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,65 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 320 millimeters er boven, een 325 millimeters er onder.	3,082
378	**ZIJPE.** Zijper schutsluis in het Noord-Hollandsch kanaal.	Buitensluishoofd, westelijke deurkas der buiten ebdeuren, 0,73 M. links van den slagkant des slagstijls, 0,81 M. onder den bovenkant der dekzerk.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 258 millimeters er boven, een 342 millimeters er onder.	1,914
379	**HELDER.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij de Kooi, aan het Noord-Hollandsch kanaal, bij kilometerpaal 65.	Voorgevel, links van het raam, 0,66 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,65 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 298 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	3,077
380	**HELDER.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij het Nieuwediep, ongeveer 200 M. voorbij kilometerpaal 70.	Voorgevel, tusschen den uitbouw en het linker raam, 0,60 M. rechts van dat linker raam, 1,35 M. boven het plint, ongeveer 1,65 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 361 millimeters er boven, een 381 millimeters er onder.	3,206
381	**HELDER.** Koopvaarders schutsluis.	Binnensluishoofd, noordwestelijke deurkas der binnen ebdeuren, 4,76 M. rechts van den linkerhoek der deurkas, 0,77 M. onder den bovenkant der dekzerk.	HOOFDMERK en een pijpbout, 286 millimeters er boven.	0,813
382	**HELDER.** Protestantsche Nieuwe kerk.	Noordelijke- of voorgevel, onder het linker raam, 2,54 M. van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,55 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 274 millimeters er boven, een 224 millimeters er onder.	3,267
383	**HELDER.** Protestantsche Wester kerk.	Vooruitspringend gedeelte van den noordelijken- of voorgevel, links van den uitbouw waarin de deur geplaatst is, 1,25 M. rechts van den linkerhoek van den voorsprong, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 243 millimeters er boven, een 263 millimeters er onder.	2,622

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

XXIV.

ALKMAAR—ENKHUIZEN. 1882.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
369	**ALKMAAR.** Protestantsche Groote kerk.	Zuidoostelijke gevel, midden onder het raam, 3,35 M. rechts van het linker contrefort, 0,71 M. boven den sokkel.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 379 millimeters er boven, een 226 millimeters er onder.	**4,337** (Zie traject XXIII).
384	**ALKMAAR.** Brugwachterswoning bij de Friesche brug.	Voorgevel, tusschen de deur en het linker raam, 0,40 M. links van den deurpilaster, 1,37 M. boven het plint, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 343 millimeters er boven, een 259 millimeters er onder.	**3,175**
385	**OTERLEEK.** Raadhuis.	Noordoostelijke zijgevel, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterkant, 0,37 M. links van het rechter raam, 1,38 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 485 millimeters er boven, een 419 millimeters er onder.	**1,264**
386	**URSEM.** Katholieke kerk.	Noordoostelijke gevel, in het voorvlak van het tweede contrefort van den rechterkant, 0,28 M. van den rechterkant van het contrefort, ongeveer 1,65 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 305 millimeters er boven, een 421 millimeters er onder.	**— 0,188**
387	**AVENHORN.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, tusschen den rechterhoek van den gevel en het contrefort rechts van den ingang, 1,31 M. rechts van dat contrefort, ongeveer 1,16 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 415 millimeters er boven, een 369 millimeters er onder.	**0,880**
388	**BERKHOUT.** Stoomgemaal der Westerkoggen.	Noordelijke gevel, tusschen de deur en het linker raam, 1,28 M. links van het deurkozijn, 1,10 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 400 millimeters er boven, een 462 millimeters er onder.	**1,522**
389	**HOORN.** Protestantsche Oosterkerk.	Voorgevel, links van den ingang, 0,19 M. links van den linker deurpilaster, ongeveer 2,30 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 530 millimeters er boven, een 460 millimeters er onder.	**4,738**
390	**BLOKKER.** Katholieke kerk te Westerblokker.	Noordelijke gevel, onder het linker raam, 1,77 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,32 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 399 millimeters er boven, een 227 millimeters er onder.	**1,704**
391	**WESTWOUD.** Toren der Katholieke kerk.	Zuidwestzijde, links van den ingang, 0,62 M. rechts van den linkerhoek des torens, 1,50 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 285 millimeters er boven, een 361 millimeters er onder.	**2,086**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
392	**HOOGKARSPEL.** Protestantsche kerk.	Zuidoostzijde, midden onder het raam, 3,88 M. rechts van den linkerhoek, 3,97 M. links van den rechterhoek van den muur, 1,50 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 473 millimeters er boven, een 424 millimeters er onder.	**1,905**
393	**GROOTEBROEK.** Protestantsche kerk.	Noordelijke gevel, onder het eerste raam links van den ingang, 1,78 M. links van het contrefort naast den ingang, 1,11 M. beneden den onderkant van den hardsteenen onderdorpel, ongeveer 1,90 M. boven begannen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 296 millimeters er boven, een 245 millimeters er onder.	**2,622**
394	**BOVENKARSPEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 0,50 M. links van den ingang tot den toren, 1,50 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 228 millimeters er boven, een 285 millimeters er onder.	**1,500**
395	**ENKHUIZEN.** Zuidertoren.	Westzijde, 1,77 M. links van den ingang, 1,64 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 388 millimeters er boven, een 283 millimeters er onder.	**2,171**
396	**ENKHUIZEN.** Raadhuis.	Noordelijke zijgevel, vooruitspringend gedeelte, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterkant, 0,98 M. links van het groote middelraam, 0,85 M. boven den sokkel.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 377 millimeters er boven, een 421 millimeters er onder.	**4,697**
397	**ENKHUIZEN.** Gebouwtje voor de rijkspeilschaal bij den Dromedaris.	Noordzijde, 0,48 M. links van het raam, 0,80 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 337 millimeters er boven, een 301 millimeters er onder.	**4,460**

XXV.

UTRECHT—ZWOLLE. 1883—1884.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
155	**UTRECHT.** Domtoren.	Oostzijde, in den pilaster aan den linkerkant van het blinde raam aan de linkerzijde van den doorgang, 0,47 M. van den linkerkant, 0,45 M. van den rechterkant des pilasters, ongeveer 1,96 M. boven begannen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 395 millimeters er boven, een 395 millimeters er onder.	**7,613** (Zie traject VII).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
398	**DE BILT.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke gevel, midden onder het derde raam van den linkerkant, 2,86 M. links van den rechterhoek van den muur, 0,89 M. onder het begin van den cementen onderdorpel van het raam, ongeveer 1,88 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 282 millimeters er boven, een 232 millimeters er onder.	**5,010**
399	**ZEIST.** Protestantsche kerk te Soesterberg.	Zuidwestelijke gevel, links van den ingang, 0,66 M. links van de deuromlijsting, 1,38 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 298 millimeters er boven, een 368 millimeters er onder.	**12,538**
400	**AMERSFOORT.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, aan den straatweg van Utrecht naar Amersfoort, tusschen Soesterberg en den Galgenberg, tusschen de kilometerpalen 87 en 88.	Voorgevel, links van de linker deur, 0,61 M. van de deuropening, 0,63 M. rechts van de raamopening, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 329 millimeters er boven, een 243 millimeters er onder.	**36,227**
401	**AMERSFOORT.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, aan den straatweg van Utrecht naar Amersfoort, bij Amersfoort.	Voorgevel, links van de deur, 0,61 M. van de deuropening, 0,61 M. rechts van de raamopening, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 270 millimeters er boven, een 281 millimeters er onder.	**7,807**
21	**AMERSFOORT.** Groote toren.	Westzijde, in het basement, 6,02 M. van het rechter contrefort, 5,19 M. van het linker contrefort, ongeveer 1,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee kleine ronde kruisbouten, een 426 millimeters er boven, een 487 millimeters er onder.	**4,099** (Zie traject II).
402	**HOOGLAND.** Tolgaarderswoning bij den tol, aan den straatweg van Amersfoort naar Hoevelaken, nabij Hoevelaken	Voorgevel, links van de deur, midden tusschen het raam en de deur, 0,49 M. rechts van het raam, ongeveer 1,84 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 284 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	**6,032**
403	**NIJKERK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, nabij het Pannehuis, aan den straatweg van Hoevelaken naar Nijkerk, tusschen de kilometerpalen 3 en 4.	Voorgevel, tusschen den rechterhoek van den muur en het daarbij geplaatste raam, 0,50 M. van het raam, 0,50 M. van den hoek van den muur, 1,41 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 221 millimeters er boven, een 282 millimeters er onder.	**5,285**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
404	**NIJKERK.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, rechts van den ingang, 1,26 M. rechts van de deuromlijsting, 1,03 M. boven het plint, ongeveer 2,48 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 308 millimeters er boven, een 390 millimeters er onder.	**5,101**
405	**NIJKERK.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal.	Zuidelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,38 M. links van de deur, 0,61 M. van den linkerhoek van den muur, 0,79 M. boven het bandje, 1,35 M. boven het plint, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 293 millimeters er boven, een 310 millimeters er onder.	**5,175**
406	**PUTTEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, genaamd de Kroon of de Muis, aan den straatweg van Nijkerk naar Putten, bij kilometerpaal 10.	Zuidelijke- of voorgevel, tusschen den rechterhoek van den muur en het raam, 0,51 M. rechts van het raam, 0,49 M. links van den hoek van den gevel, 1,45 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 256 millimeters er boven, een 283 millimeters er onder.	**4,013**
407	**PUTTEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, nabij Bijsteren, aan den straatweg van Nijkerk naar Putten, tusschen de kilometerpalen 14 en 15.	Zuidelijke- of voorgevel, tusschen den rechterhoek van den muur en het raam, 0,50 M. rechts van het raam, 0,49 M. links van den hoek van den gevel, 1,58 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 265 millimeters er boven, een 331 millimeters er onder.	**11,911**
408	**PUTTEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,12 M. links van de deuropening, 4,28 M. rechts van den linkerhoek van den muur, ongeveer 2,05 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 341 millimeters er boven, een 331 millimeters er onder.	**19,580**
409	**ERMELO.** Toren van de Protestantsche kerk te Ermelo.	Westzijde, links van den ingang, 1,15 M. links van de deuromlijsting, 1,78 M. rechts van den linkerhoek des torens, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 296 millimeters er boven, een 318 millimeters er onder.	**17,666**
410	**ERMELO.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, aan den straatweg van Ermelo naar Harderwijk, nabij Tonsel, bij kilometerpaal 24.	Voorgevel, tusschen den rechterhoek van den gevel en het raam, 0,50 M. rechts van het raam, 0,49 M. links van den hoek van den gevel, 1,47 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 279 millimeters er boven, een 271 millimeters er onder.	**9,466**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
411	**HARDERWIJK.** Protestantsche kerk.	Westelijke gevel, links van den ingang, 1,41 M. rechts van het linker contrefort, 1,33 M. links van de deuromlijsting, ongeveer 1,95 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 311 millimeters er boven, een 274 millimeters er onder.	**5,038**
412	**HARDERWIJK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 7, even voorbij de stad Harderwijk, aan den straatweg van Harderwijk naar Hierden.	Voorgevel, tusschen den linkerhoek van den gevel en het raam, 0,50 M. links van het raam, 0,50 M. rechts van den hoek van den gevel, 1,51 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 249 millimeters er boven, een 298 millimeters er onder.	**5,120**
413	**HARDERWIJK.** Protestantsche kerk te Hierden.	Voorgevel, links van den ingang, 0,84 M. links van de deuromlijsting, 1,50 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 395 millimeters er boven, een 285 millimeters er onder.	**5,792**
414	**ERMELO.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 9, nabij het Westeinde bij Nunspeet, aan den straatweg van Harderwijk naar Zwolle.	Voorgevel, tusschen den linkerhoek van den gevel en het raam, 0,51 M. van het raam, 1,50 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 216 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	**7,670**
415	**ERMELO.** Protestantsche kerk te Nunspeet.	Zuidelijke gevel, midden onder het eerste raam aan den linkerkant van de rechter deur, 5,79 M. links van de rechter deuropening, 12,33 M. rechts van de linker deuropening, 3,00 M. links van het rechter contrefort, 0,77 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 328 millimeters er boven, een 291 millimeters er onder.	**9,951**
416	**DOORNSPIJK.** Protestantsche kerk.	Zuidwestelijke gevel, 0,92 M. links van den rechter hoekpilaster, 1,34 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 403 millimeters er boven, een 361 millimeters er onder.	**5,894**
417	**ELBURG.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 0,98 M. links van de deuromlijsting, 1,11 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 341 millimeters er boven, een 284 millimeters er onder.	**4,254**
418	**ELBURG.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal.	Voorgevel, links van den ingang, 0,39 M. links van de deur, 0,82 M. boven het bandje.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 266 millimeters er boven, een 336 millimeters er onder.	**5,238**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
419	**OLDEBROEK.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke- of voorgevel, vooruitspringend gedeelte, midden onder het raam, 2,68 M. links van de deuropening, 1,21 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 283 millimeters er boven, een 422 millimeters er onder.	**4,811**
420	**OLDEBROEK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 13, nabij Wezep, aan de scheiding van de straatwegen van Elburg naar Kampen en naar Wezep.	Voorgevel, links van het eerste raam van den linkerkant, 0,49 M. links van dat raam, 1,49 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 233 millimeters er boven, een 291 millimeters er onder.	**4,287**
421	**OLDEBROEK.** Protestantsche kerk te Wezep.	Noordoostelijke zijgevel, rechter gedeelte, 0,74 M. van den rechter hoekpilaster, 1,21 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 289 millimeters er boven, een 425 millimeters er onder.	**5,857**
422	**OLDEBROEK.** Katholieke kerk te Hattemerbroek.	Zuidwestelijke gevel, links van den ingang, 1,16 M. links van de deuromlijsting, 1,13 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 298 millimeters er boven, een 259 millimeters er onder.	**3,928**
423	**ZWOLLERKERSPEL.** Groote schutsluis aan het Katerveer.	Binnensluishoofd, westelijk front, noordelijk gedeelte, 1,56 M. van de aansluiting met den basaltmuur, 0,69 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	GROOTE KRUISBOUT en een pijpbout, 298 millimeters er onder.	**2,780**
424	**ZWOLLERKERSPEL.** Groote schutsluis aan het Katerveer.	Binnensluishoofd, westelijk front, zuidelijk gedeelte, 1,58 M. van de aansluiting met den basaltmuur, 0,63 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PIJPBOUT.	**2,846**
57	**ZWOLLE.** Toren van de Katholieke Onze Lieve Vrouwe kerk.	Westzijde, 2,58 M. links van de deuropening, ongeveer 2,10 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 461 millimeters er boven, een 436 millimeters er onder.	**5,296** (Zie traject IV).

XXVI.

TOL N°. 13 BIJ WEZEP (GEM. OLDEBROEK)—MEPPEL. 1883—1884.

420	**OLDEBROEK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 13, nabij Wezep, aan de scheiding van de straatwegen van Elburg naar Kampen en naar Wezep.	Voorgevel, links van het eerste raam van den linkerkant, 0,49 M. links van dat raam, 1,49 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 233 millimeters er boven, een 291 millimeters er onder.	**4,287** (Zie traject XXV).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
425	**KAMPERVEEN.** Schuur, rechts van het huis, in 1883 bewoond door B. van 't Oever, gemerkt W.C. N°. 18, Sectie C. N°. 490.	Voorgevel, rechts van den ingang, 1,19 M. van de deur, 1,51 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 329 millimeters er boven, een 411 millimeters er onder.	**4,402**
426	**KAMPEN.** Protestantsche St. Nicolaas- of Bovenkerk.	Zuidelijke gevel, midden onder het derde raam van den linkerhoek, 2,82 M. rechts van den linker pilaster, 2,83 M. links van den rechter pilaster, ongeveer 1,89 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 285 millimeters er boven, een 296 millimeters er onder.	**4,999**
427	**KAMPEN.** Protestantsche Broederkerk.	Westelijke gevel, midden onder het raam links van den ingang, 3,53 M. rechts van den linker pilaster, 3,67 M. links van den rechter pilaster, 1,25 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 274 millimeters er boven, een 339 millimeters er onder.	**4,037**
428	**KAMPEN.** IJsselbrug. Zuidoostelijk brughuisje op het noordoostelijke landhoofd.	Noordoostelijke gevel, midden onder het balkon, 1,02 M. rechts en 1,02 M. links van de twee schuine muurvlakken van de achtkante portiek, 0,66 M. boven den sokkel.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 294 millimeters er boven, een 366 millimeters er onder.	**5,558**
429	**IJSSELMUIDEN.** Katholieke kerk.	Voorgevel, rechts van den ingang, 1,37 M. rechts van de deuromlijsting, 0,92 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 315 millimeters er boven, een 265 millimeters er onder.	**2,738**
430	**GENEMUIDEN.** Nieuw stoomgemaal van den polder Mastenbroek.	Zuidelijke gevel, midden tusschen de deur en het raam van de machinekamer, 0,28 M. van de deur, 0,28 M. van het raam, 1,25 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 292 millimeters er boven, een 248 millimeters er onder.	**2,378**
431	**GENEMUIDEN.** Oud stoomgemaal van den polder Mastenbroek.	Noordelijke gevel, midden tusschen de beide middelste deuren van het machine- en het ketelhuis, 0,38 M. rechts van de linker deur, 0,37 M. links van de rechter deur, ongeveer 1,86 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 320 millimeters er boven, een 290 millimeters er onder.	**3,570**
432	**GENEMUIDEN.** Raadhuis.	Voorgevel, rechts van het eerste raam van den rechterkant, 0,40 M. rechts van het raam, 1,61 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 353 millimeters er boven, een 400 millimeters er onder.	**4,861**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
433	**AMBT-VOLLENHOVE.** Huis, genaamd „de Noorden", bij de samenkomst van den veerweg van Genemuiden en den dijk van Zwartsluis naar Vollenhove, Sectie F. N°. 967.	Voorgevel, links van den ingang, 0,90 M. links van de deur, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 279 millimeters er boven, een 323 millimeters er onder.	**5,601**
434	**ZWARTSLUIS.** Nieuwe schutsluis.	Buitensluishoofd, binnenfront, noordwestzijde, 0,95 M. van de aansluiting met den basaltmuur, 0,80 M. onder den bovenkant der dekzerk.	HOOFDMERK en een pijpbout, 277 millimeters er boven.	**1,714**
435	**ZWARTSLUIS.** Nieuwe schutsluis.	Buitensluishoofd, binnenfront, zuidoostzijde, 1,05 M. van de aansluiting met den basaltmuur, 0,70 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PIJPBOUT.	**1,797**
436	**WANNEPERVEEN.** Tolgaarderswoning bij den tol tusschen Zwartsluis en Meppel, bij kilometerpaal 22, Wijk D. N°. 345.	Noordoostelijke gevel, 0,62 M. rechts van het raam, ongeveer 1,91 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 266 millimeters er boven, een 243 millimeters er onder.	**3,065**
63	**MEPPEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 5,10 M. van den linkerhoek, 5,28 M. van den rechterhoek, ongeveer 2,20 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 428 millimeters er boven, een 376 millimeters er onder.	**3,917** (Zie traject IV).

XXVII.

HUIS DE NOORDEN—LEEUWARDEN. 1883—1884.

433	**AMBT-VOLLENHOVE.** Huis, genaamd „de Noorden", bij de samenkomst van den veerweg van Genemuiden en den dijk van Zwartsluis naar Vollenhove, Sectie F. N°. 967.	Voorgevel, links van den ingang, 0,90 M. links van de deur, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 279 millimeters er boven, een 323 millimeters er onder.	**5,601** (Zie traject XXVI).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
437	**AMBT-VOLLENHOVE.** Huis, genaamd „de Krieger", in 1883 bewoond door de Wed. J. Winters, op het punt waar de weg van Genemuiden naar Vollenhove den dijk verlaat, tusschen de kilometerpalen 5 en 6; Sectie G. N°. 1400.	Oostelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,73 M. van de deur, ongeveer 1,73 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 287 millimeters er boven, een 206 millimeters er onder.	4,460
438	**STAD-VOLLENHOVE.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke gevel, midden onder het eerste groote raam van den rechterkant, 1,24 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 311 millimeters er boven, een 342 millimeters er onder.	7,634
439	**BLOKZIJL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Noordzijde, rechts van den ingang, 0,70 M. van de deuromlijsting, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 283 millimeters er boven, een 357 millimeters er onder.	3,726
440	**BLANKENHAM.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke gevel, rechts van den ingang, 0,59 M. van de deuromlijsting, 0,59 M. links van den hoek van het vooruitspringende gedeelte van den gevel, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 242 millimeters er boven, een 344 millimeters er onder.	3,188
441	**KUINRE.** Toren der Katholieke kerk.	Voorzijde, links van den ingang, 0,39 M. links van de deuromlijsting, 0,51 M. rechts van den linkerhoek des torens, 1,10 M. boven het plint, ongeveer 1,97 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 295 millimeters er boven, een 430 millimeters er onder.	4,167
442	**LEMSTERLAND.** Boerenhuis, in 1883 bewoond door Rinkema, onder Oosterzee, aan den grindweg van Kuinre naar Lemmer, Sectie C. N°. 2027.	Zuidelijke gevel, tusschen het tweede en derde raam van den linkerkant, 0,74 M. rechts van het tweede raam, 0,77 M. links van het derde raam, ongeveer 1,91 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 235 millimeters er boven, een 314 millimeters er onder.	3,008
443	**LEMSTERLAND.** Toren van de Protestantsche kerk te Lemmer.	Westzijde, links van den ingang, 0,76 M. van de deuropening, 0,73 M. boven het vooruitspringende muurwerk, 1,76 M. boven het bovenvlak van de stoep.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 357 millimeters er boven, een 345 millimeters er onder.	2,632

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
444	**LEMSTERLAND.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 8, te Eesterga, aan den weg van Lemmer naar Sneek, bij kilometerpaal 45.	Voorgevel, rechts van het eerste raam van den linkerkant, 0,40 M. rechts van het raamkozijn, 1,13 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 307 millimeters er boven, een 332 millimeters er onder.	2,546
445	**DONIAWERSTAL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, nabij Wollegaast, aan den straatweg van Lemmer naar Sneek, tusschen de kilometerpalen 40 en 39.	Voorgevel, rechts van het eerste raam van den linkerkant, 0,35 M. van dat raam, 1,11 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 297 millimeters er boven, een 346 millimeters er onder.	2,822
446	**DONIAWERSTAL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 5, nabij Woudsend, aan den straatweg van Lemmer naar Sneek, bij de Wellebrug, bij kilometerpaal 34.	Voorgevel, rechts van het eerste raam van den linkerkant, 0,38 M. van den pilaster, 0,35 M. rechts van het raam, 1,12 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 349 millimeters er boven, een 289 millimeters er onder.	3,099
447	**WIJMBRITSERADEEL.** Protestantsche kerk te Woudsend.	Voorgevel, linker gedeelte, 0,58 M. rechts van het blinde raam, 0,55 M. van het voor-uitspringende gedeelte, ongeveer 1,94 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 384 millimeters er boven, een 375 millimeters er onder.	2,813
448	**WIJMBRITSERADEEL.** Protestantsche kerk te Hommerts.	Voorgevel, onder het raam links van den ingang, 1,84 M. van de aansluiting met den toren, 1,11 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 236 millimeters er boven, een 361 millimeters er onder.	2,872
449	**SNEEK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, aan den straatweg van Sneek naar Lemmer, tusschen de kilometerpalen 25 en 26.	Voorgevel, rechts van het eerste raam van den linkerkant, 0,39 M. links van den pilaster, 0,29 M. rechts van het raam, 1,10 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 337 millimeters er boven, een 289 millimeters er onder.	2,643
450	**SNEEK.** Groote Protestantsche kerk.	Noordelijke gevel, midden onder het eerste raam van den linkerkant, 2,30 M. rechts van het linker contrefort, 1,28 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 397 millimeters er boven, een 329 millimeters er onder.	4,635
451	**SNEEK.** Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, linker gedeelte, 0,72 M. rechts van het linker contrefort, 1,02 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 401 millimeters er boven, een 300 millimeters er onder.	3,190

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
452	**WIJMBRITSERADEEL.** Toren van de Protestantsche kerk te Scharnegoutum.	Westzijde, links van den ingang, 0,72 M. rechts van den linkerhoek des torens, 0,62 M. links van de deur, 1,20 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 286 millimeters er boven, een 423 millimeters er onder.	**4,613**
453	**RAUWERDERHEM.** Toren van de Protestantsche kerk te Rauwerd.	Westzijde, links van den ingang, 0,97 M. rechts van den linkerhoek des torens, ongeveer 1,56 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 387 millimeters er boven, een 352 millimeters er onder.	**6,362**
454	**LEEUWARDERADEEL.** Toren der Katholieke kerk te Wijtgaard.	Voorzijde, links van den ingang, 0,58 M. links van de deuromlijsting, 1,11 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 291 millimeters er boven, een 430 millimeters er onder.	**2,958**
455	**LEEUWARDERADEEL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, nabij Goutum, aan den straatweg van Leeuwarden naar Sneek, tusschen de kilometerpalen 1 en 2.	Voorgevel, 0,59 M. links van het eerste raam van den linkerkant, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 298 millimeters er boven, een 351 millimeters er onder.	**3,068** [1])
456	**LEEUWARDERADEEL.** Nieuwe tolgaarderswoning bij tol N°. 1, nabij Goutum. aan den straatweg van Leeuwarden naar Sneek, tusschen de kilometerpalen 1 en 2. Deze woning is in 1887 gebouwd ter vervanging van de vorige, die bouwvallig was geworden.	Voorgevel, links van het eerste raam van den linkerkant, 0,30 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,29 M. links van de raamopening, 1,55 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 376 millimeters er boven, een 376 millimeters er onder.	**3,022** [2])
457	**LEEUWARDEN.** Kanselarij.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,64 M. van de deuromlijsting, 1,48 M. links van de raamopening, 1,30 M. boven den sokkel, 1,67 M. boven den bovenkant van de stoep.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 289 millimeters er onder.	**4,117**
458	**LEEUWARDEN.** Groote- of Jacobijnenkerk.	Zuidelijke gevel, links van den hoofdingang, 1,00 M. van het eerste contrefort van den linkerkant, 1,10 M. boven het plint.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 312 millimeters er boven, een 328 millimeters er onder.	**4,775**

[1]) Door het afbreken van de tolgaarderswoning in 1887 is het merk vervallen.
[2]) Dit merk is in 1887 gesteld ter vervanging van het voorgaande.

XXVIII.

LEMMER—STAVOREN. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
443	**LEMSTERLAND.** Toren van de Protestantsche kerk te Lemmer.	Westzijde, links van den ingang, 0,76 M. van de deuropening, 0,73 M. boven het vooruitspringende muurwerk, 1,76 M. boven het bovenvlak van de stoep.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 357 millimeters er boven, een 345 millimeters er onder.	**2,632** (Zie traject XXVII).
459	**GAASTERLAND.** Schutsluis te Tacozijl.	Buitensluishoofd, zuidwestzijde, 1,03 M. rechts van den westelijken- of linkerkant van den muur, 0,96 M. links van den linkerkant der hardsteenen hoekblokken, 0,57 M. onder den bovenkant van den muur, ongeveer 1,45 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 240 millimeters er boven, een 274 millimeters er onder.	**3,203**
460	**GAASTERLAND.** Protestantsche kerk te Sondel.	Voorgevel, links van den ingang, 0,74 M. links van den rechter deurpilaster, 0,70 M. rechts van den linker hoekpilaster, 0,92 M. boven het plint, ongeveer 1,34 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 219 millimeters er boven, een 343 millimeters er onder.	**6,522**
461	**GAASTERLAND.** Protestantsche kerk te Oude Mirdum.	Zijgevel onder den toren, in het penant tusschen de twee blinde ramen, 1,15 M. rechts van het linker raam, 1,17 M. links van het rechter raam, ongeveer 1,23 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 214 millimeters er boven, een 215 millimeters er onder.	**6,520**
462	**GAASTERLAND.** Katholieke kerk te Bakhuizen.	Zuidelijke- of voorgevel, links van den ingang, onder het linker raam, 2,22 M. rechts van den linker hoekpilaster, 2,11 M. links van den toren, 1,33 M. boven het plint, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 217 millimeters er boven, een 260 millimeters er onder.	**5,082**
463	**HEMELUMER OLDEPHAERT en NOORDWOLDE.** Protestantsche kerk te Warns.	Zijgevel, links van den toren, midden onder het penant tusschen het eerste en tweede groote raam van den toren af; de loodlijn gaande door het merk is 0,74 M. van het linker raamkozijn en 0,74 M. van het rechter raamkozijn verwijderd; het merk ligt ongeveer 1,37 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 257 millimeters er onder.	**5,928**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
464	**HEMELUMER OLDEPHAERT en NOORDWOLDE.** Protestantsche kerk te Molkwerum.	Oostelijke- of achtergevel, 1,26 M. rechts van den linker pilaster, 1,25 M. links van den rechter pilaster, ongeveer 1,24 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 197 millimeters er boven, een 205 millimeters er onder.	3,048
465	**STAVOREN.** Protestantsche kerk.	Westelijke of voorgevel, links van den ingang, 0,55 M. van den deurpilaster, 0,54 M. van het raam, 1,29 M. boven het plint, ongeveer 1,49 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 190 millimeters er boven, een 210 millimeters er onder.	3,921
466	**STAVOREN.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal.	Voorgevel, links van den ingang, 0,24 M. rechts van den linker hoekpilaster, 0,27 M. links van het deurkozijn, 1,10 M. boven het plint, ongeveer 1,37 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 176 millimeters er boven, een 244 millimeters er onder.	4,227

XXIX.

LEEUWARDEN—HARLINGEN. 1884—1885.

457	**LEEUWARDEN.** Kanselarij.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,64 M. van de deuromlijsting, 1,48 M. links van de raamopening, 1,30 M. boven den sokkel, 1,67 M. boven den bovenkant van de stoep.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 289 millimeters er onder.	4,117 (Zie traject XXVII).
467	**MENALDUMADEEL.** Toren van de Protestantsche kerk te Marsum.	Zuidzijde, 1,01 M. links van den rechterhoek, 4,60 M. rechts van den linkerhoek des torens, ongeveer 1,33 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 320 millimeters er boven, een 238 millimeters er onder.	6,676
468	**MENALDUMADEEL.** Toren van de Protestantsche kerk te Dronrijp.	Westzijde, links van den ingang, 1,48 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,35 M. links van den hoek der deurommetseling, 0,69 M. boven het plint, ongeveer 1,74 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 357 millimeters er boven, een 134 millimeters er onder.	5,313
469	**FRANEKER.** Raadhuis.	Voorgevel, links van den ingang, in het penant tusschen het eerste en tweede beneden raam van den linkerkant, 0,31 M. rechts van den linkerhoek, 0,32 M. links van den rechterhoek van het muurpenant, 1,29 M. boven het plint, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 238 millimeters er boven, een 299 millimeters er onder.	3,174

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
470	**FRANEKERADEEL.** Protestantsche kerk te Herbaijum.	Voorgevel, links van den ingang, 2,52 M. rechts van den linker hoekpilaster, 0,54 M. rechts van het raamkozijn, 0,45 M. links van het deurkozijn, ongeveer 1,56 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 251 millimeters er boven, een 324 millimeters er onder.	**5,432**
471	**HARLINGEN.** Protestantsche Nieuwe kerk.	Noordelijke gevel, onder het raam links van den toren, 3,62 M. links van den rechter hoekpilaster, 3,10 M. rechts van den linkerhoek van den muur, 1,07 M. boven het plint.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 515 millimeters er boven, een 532 millimeters er onder.	**6,296**
472	**HARLINGEN.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal.	Oostelijke zijgevel, rechts van het raam, 0,49 M. links van den rechter hoekpilaster, 0,52 M. rechts van het raamkozijn, 1,56 M. boven het plint.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 281 millimeters er boven, een 237 millimeters er onder.	**5,083**

XXX.

LEEUWARDEN—GRONINGEN. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
457	**LEEUWARDEN.** Kanselarij.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,64 M. van de deuromlijsting, 1,48 M. links van de raamopening, 1,30 M. boven den sokkel, 1,67 M. boven den bovenkant van de stoep.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 332 millimeters er boven, een 289 millimeters er onder.	**4,117** (Zie traject XXVII).
473	**LEEUWARDERADEEL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1 en 2, aan den weg van Leeuwarden naar Groningen, nabij de Bonkesloot, tusschen de kilometerpalen 2 en 3.	Voorgevel, tusschen de beide ramen, 0,61 M. links van de rechter raamopening, 0,73 M. rechts van de linker raamopening, 2,71 M. links van den rechterhoek, 2,81 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, 1,00 M. boven het plint, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 315 millimeters er boven, een 266 millimeters er onder.	**2,595**
474	**TIETJERKSTERADEEL.** Protestantsche kerk te Hardegarijp.	Noordelijke gevel, onder het middelraam, 9,26 M. links van den rechterhoek, 8,61 M. rechts van den linkerhoek, ongeveer 1,65 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 247 millimeters er boven, een 366 millimeters er onder.	**3,456**
475	**TIETJERKSTERADEEL.** Protestantsche kerk te Bergumerheide.	Voorgevel, links van den ingang, onder het linker raam, 1,37 M. van de houten deuromlijsting, 1,45 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,56 M. beneden den raamdorpel, ongeveer 1,74 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 358 millimeters er boven, een 255 millimeters er onder.	**3,700**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
476	**ACHTKARSPELEN.** Protestantsche kerk te Twijzel.	Zuidelijke gevel, tusschen de beide middelste ramen, 1,19 M. rechts van de linker raamopening, 1,09 M. links van de rechter raamopening, ongeveer 1,66 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 307 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**5,949**
477	**ACHTKARSPELEN.** Protestantsche kerk te Buitenpost.	Noordelijke gevel, links van den ingang, 1,51 M. van de deuropening, 0,35 M. beneden den onderdorpel der blinde ramen, ongeveer 1,35 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 302 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**3,771**
478	**ACHTKARSPELEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, nabij de Steenharstertille, aan den straatweg van Buitenpost naar Visvliet.	Voorgevel, tusschen de beide ramen, 0,74 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,61 M. links van het rechter raamkozijn, 0,92 M. boven het plint, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 324 millimeters er boven, een 284 millimeters er onder.	**2,778**
479	**GRIJPSKERK.** Protestantsche kerk te Visvliet.	Oostelijke gevel, tusschen de beide contreforten, 1,31 M. rechts van het linker contrefort, 1,33 M. links van het rechter contrefort, 0,08 M. beneden den bovenkant van het plint, ongeveer 1,30 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 376 millimeters er boven, een 274 millimeters er onder.	**4,191**
480	**GRIJPSKERK.** Protestantsche kerk te Grijpskerk.	Oostelijke gevel, links van den ingang, midden onder het raam, 1,42 M. van de deuropening, 1,51 M. boven het plint, ongeveer 1,88 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 313 millimeters er boven, een 340 millimeters er onder.	**4,331**
481	**ZUIDHORN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, nabij Niezijl, aan den straatweg van Leeuwarden naar Groningen, tusschen de kilometerpalen 18 en 17.	Voorgevel, 0,48 M. links van het eerste raam van den linkerkant, 0,45 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 1,41 M. boven het plint, ongeveer 1,78 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 304 millimeters er boven, een 257 millimeters er onder.	**3,270**
482	**ZUIDHORN.** Toren van de Protestantsche kerk te Noordhorn.	Voorzijde, 1,07 M. links van den ingang, 1,32 M. rechts van den linkerhoek van den muur, ongeveer 1,77 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 279 millimeters er boven, een 294 millimeters er onder.	**7,240**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
483	**ZUIDHORN.** Toren van de Protestantsche kerk te Zuidhorn.	Voorzijde, rechts van den ingang, 0,55 M. van de deur, 0,23 M. links van den rechterhoek van den muur, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 317 millimeters er boven, een 380 millimeters er onder.	**6,056**
484	**HOOGKERK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 2, nabij het Aduarderdiep, aan den straatweg van Zuidhorn naar Groningen.	Voorgevel, 0,36 M. links van het eerste raam van den linkerkant, 0,55 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 331 millimeters er boven, een 337 millimeters er onder.	**2,595**
485	**HOOGKERK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, aan den straatweg van Zuidhorn naar Groningen, nabij den Leegeweg, bij kilometerpaal 3.	Voorgevel, 0,38 M. links van het linker raam, 0,49 M. rechts van den linkerhoek, 1,54 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 294 millimeters er boven, een 371 millimeters er onder.	**2,094**
486	**GRONINGEN.** A-kerk.	West- of voorzijde, in den torenmuur links van den ingang, 0,85 M. rechts van het contrefort, 0,83 M. links van de deuromlijsting, 1,06 M. boven het plint, ongeveer 1,87 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 320 millimeters er boven, een 274 millimeters er onder.	**6,161**
487	**GRONINGEN.** Martinikerk.	Zuidzijde, rechts van den linker ingang, 1,22 M. links van het rechter contrefort, 1,31 M. rechts van den deurpilaster, 1,25 M. boven den sokkellijst, ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 406 millimeters er boven, een 328 millimeters er onder.	**9,011**

XXXI.

BUITENPOST—HOLWERD. 1884.

478	**ACHTKARSPELEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, nabij de Steenharstertille, aan den straatweg van Buitenpost naar Visvliet.	Voorgevel, tusschen de beide ramen, 0,74 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,61 M. links van het rechter raamkozijn, 0,92 M. boven het plint, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 324 millimeters er boven, een 284 millimeters er onder.	**2,778** (Zie traject XXX).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
488	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Toren van de Protestantsche kerk te Kollum.	Westzijde, 1,36 M. rechts van den linkerhoek des torens, 1,35 M. links van de raamommetseling, 0,68 M. beneden den bovenkant van het vooruitspringende metselwerk, ongeveer 1,57 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 257 millimeters er boven, een 405 millimeters er onder.	**4,978**
489	**OOST DONGERADEEL.** Dokkumer Nieuwe zijlen te Engwierum.	Buitensluishoofd, noordzijde van den noordelijken muur, 1,42 M. rechts van den rechterkant der smalle hoekblokken, 0,83 M. onder den bovenkant der dekzerk, ongeveer 1,40 M. boven het talud van den dijk, loodrecht onder het merk gemeten.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 244 millimeters er boven, een 301 millimeters er onder.	**4,761**
490	**OOST DONGERADEEL.** Protestantsche kerk te Engwierum.	Zuidelijke- of voorgevel, beneden het penant tusschen het tweede en derde groote raam rechts van de deur; de loodlijn, gaande door het merk, is 2,01 M. rechts van den linkerkant en 0,88 M. links van den rechterkant van het penant verwijderd, het merk ligt op dezelfde hoogte als de onderkant der raamdorpels, ongeveer 1,49 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 297 millimeters er boven, een 362 millimeters er onder.	**4,783**
491	**OOST DONGERADEEL.** Toren van de Protestantsche kerk te Oostrum.	Zuidzijde, 2,48 M. rechts van den linkerkant en 2,07 M. links van den rechterkant des torens, 1,29 M. boven het plint, ongeveer 1,53 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 296 millimeters er boven, een 259 millimeters er onder.	**5,913**
492	**DOKKUM.** Katholieke St. Bonifacius kerk.	Westelijke gevel, links van den ingang, 1,13 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,23 M. links van de deurommetseling, 1,08 M. boven den sokkel.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 210 millimeters er boven, een 460 millimeters er onder.	**7,790**
493	**WEST DONGERADEEL.** Protestantsche kerk te Brantgum.	Westelijke gevel, links van den ingang, 1,83 M. rechts van den linker hoekpilaster, 2,95 M. links van het deurkozijn, ongeveer 1,43 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 232 millimeters er boven, een 244 millimeters er onder.	**7,741**
494	**WEST DONGERADEEL.** Protestantsche kerk te Holwerd.	Voorgevel, links van den ingang der kerk bij den toren, 1,38 M. rechts van den linker pilaster, 1,38 M. links van den deurpilaster, 1,52 M. boven de vijfde trede van de stoep.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 221 millimeters er onder.	**6,310**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
		XXXII. GRIJPSKERK—ZOUTKAMP. 1884.		
480	**GRIJPSKERK.** Protestantsche kerk te Grijpskerk.	Oostelijke gevel, links van den ingang midden onder het raam, 1,42 M. van de deuropening, 1,51 M. boven het plint, ongeveer 1,88 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 313 millimeters er boven, een 340 millimeters er onder.	**4,331** (Zie traject XXX).
495	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Munnekezijl.	Buitensluishoofd, noordelijke kolkmuur, weg- of westzijde, 1,35 M. rechts van den linkerkant en 1,35 M. links van den rechterkant van den muur, 0,67 M. onder den bovenkant der dekzerk, ongeveer 1,59 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en een pijpbout, 362 millimeters er onder.	**4,014**
496	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Munnekezijl.	Buitensluishoofd, zuidelijke kolkmuur, weg- of westzijde, 1,35 M. rechts van den linkerkant en 1,35 M. links van den rechterkant van den muur, 0,83 M. onder den bovenkant der dekzerk, ongeveer 1,36 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**3,865**
497	**ULRUM.** Protestantsche kerk te Zoutkamp.	Zuidoostelijke zijgevel, tusschen den tweeden en derden pilaster van den linkerkant, 0,92 M. rechts van den tweeden pilaster, 0,83 M. links van den derden pilaster, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 287 millimeters er boven, een 366 millimeters er onder.	**4,110**
498	**ULRUM.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal te Zoutkamp.	Voorgevel, 0,18 M. rechts van het raamkozijn, 0,15 M. links van den pilaster, 1,05 M. boven het plint, ongeveer 1,35 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 292 millimeters er boven, een 305 millimeters er onder.	**6,623**
		XXXIII. GRONINGEN—WINSCHOTEN. 1884.		
486	**GRONINGEN.** A-kerk.	West- of voorzijde, in den torenmuur links van den ingang, 0,85 M. rechts van het contrefort, 0,83 M. links van de deuromlijsting, 1,06 M. boven het plint, ongeveer 1,87 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 320 millimeters er boven, een 274 millimeters er onder.	**6,161** (Zie traject XXX).

Volg-nummer	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
499	**NOORDDIJK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, aan den weg langs het Winschoterdiep, tusschen de kilometerpalen 4 en 5.	Voorgevel, 0,61 M. rechts van het eerste raam van den rechterkant, 0,59 M. links van den rechterhoek van den gevel, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 347 millimeters er boven, een 291 millimeters er onder.	**3,171**
500	**HOOGEZAND.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 2, aan het Winschoterdiep, nabij de Foxholsterbrug bij Foxhol, tusschen de kilometerpalen 12 en 13.	Voorgevel, 0,62 M. rechts van de deur, 0,60 M. links van het raam, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 309 millimeters er boven, een 349 millimeters er onder.	**3,706**
501	**HOOGEZAND.** Protestantsche kerk.	Voorgevel langs het Winschoterdiep, rechts van het rechter raam, 1,00 M. links van den rechterhoek van den gevel, 0,23 M. beneden den raamdorpel, ongeveer 1,87 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 322 millimeters er boven, een 399 millimeters er onder.	**4,694**
502	**ZUIDBROEK.** Protestantsche kerk.	Noordelijke gevel, vooruitspringend gedeelte, westzijde, in het contrefort, 0,31 M. links van den rechterhoek, 0,31 M. rechts van den linkerhoek, 1,52 M. boven den sokkel.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 386 millimeters er boven, een 438 millimeters er onder.	**5,482**
503	**ZUIDBROEK.** Tolgaarderswoning bij den tol op het jaagpad langs het diep van Zuidbroek naar Scheemda.	Voorgevel, tusschen de beide ramen, 0,77 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,83 M. links van het rechter raamkozijn, ongeveer 1,71 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 319 millimeters er boven, een 277 millimeters er onder.	**3,040**
504	**SCHEEMDA.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, rechts van den ingang, 1,58 M. links van den rechterhoek van den toren, 1,52 M. rechts van den deurstijl, ongeveer 1,96 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 314 millimeters er boven, een 390 millimeters er onder.	**4,843**
505	**SCHEEMDA.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 5, aan de trekvaart van Groningen naar Winschoten, tusschen de kilometerpalen 36 en 37.	Voorgevel, 0,36 M. rechts van het eerste raam van den rechterkant, 0,26 M. links van den rechterhoek van den muur, ongeveer 1,74 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 301 millimeters er boven, een 257 millimeters er onder.	**3,304**
85	**WINSCHOTEN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, 0,27 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,89 M. boven het plint, ongeveer 2,20 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 398 millimeters er boven, een 406 millimeters er onder.	**5,398** (Zie traject IV).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

XXXIV.

SCHEEMDA—DELFZIJL. 1884—1885.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
504	**SCHEEMDA.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, rechts van den ingang, 1,58 M. links van den rechterhoek van den toren, 1,52 M. rechts van den deurstijl, ongeveer 1,96 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 314 millimeters er boven, een 390 millimeters er onder.	**4,843** (Zie traject XXXIII).
506	**SCHEEMDA.** Protestantsche kerk te Nieuw-Scheemda.	Westelijke- of voorgevel, links van den ingang, 1,89 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 2,23 M. links van de deuropening, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 311 millimeters er onder.	**2,606**
507	**NIEUWOLDA.** Toren van de Protestantsche kerk.	Westzijde, links van den ingang, 1,23 M. rechts van den linkerhoek des torens, 0,87 M. links van den linkerkant des deurpilasters, ongeveer 1,78 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 318 millimeters er boven, een 271 millimeters er onder.	**2,147**
508	**TERMUNTEN.** Protestantsche kerk te Woldendorp.	Westelijke eindgevel, 3,18 M. links van den rechterhoek des gevels, 1,24 M. rechts van de raamopening, ongeveer 1,70 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 287 millimeters er boven, een 286 millimeters er onder.	**4,063**
509	**TERMUNTEN.** Protestantsche kerk te Termunten.	Zuidelijke zijgevel, tusschen den tweeden en derden pilaster van den linkerkant, 1,26 M. rechts van den tweeden pilaster, 1,74 M. links van den derden pilaster, ongeveer 1,62 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 301 millimeters er boven, een 297 millimeters er onder.	**5,592**
510	**DELFZIJL.** Protestantsche kerk te Oterdum.	Westelijke gevel, 1,22 M. links van den toren, 1,21 M. rechts van den linkerhoek van den muur, ongeveer 1,80 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 369 millimeters er boven, een 320 millimeters er onder.	**5,487**
511	**DELFZIJL.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke zijgevel, tusschen het tweede raam en den derden pilaster van den linkerkant, 1,06 M. rechts van het raam, 1,02 M. links van den pilaster, ongeveer 1,69 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 287 millimeters er boven, een 251 millimeters er onder.	**3,749**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.

XXXV.

NIEUWE SCHANS—STATENZIJL. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
87	**NIEUWE SCHANS.** Protestantsche kerk.	Zuidelijke gevel, 0,64 M. van den rechterhoek, 0,67 M. rechts van de raamopening, ongeveer 2,33 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 389 millimeters er boven, een 401 millimeters er onder.	**3,557** (Zie traject IV).
512	**BEERTA.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal te Nieuwe Statenzijl.	Westelijke gevel, nabij den linkerhoek, 0,21 M. rechts van den linkerhoek, 2,30 M. links van den rechterhoek des gevels, 1,42 M. boven het plint, ongeveer 1,62 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 227 millimeters er boven, een 302 millimeters er onder.	**8,686**

XXXVI.

GRONINGEN—ASSEN. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
486	**GRONINGEN.** A-kerk.	West- of voorzijde, in den torenmuur links van den ingang, 0,85 M. rechts van het contrefort, 0,83 M. links van de deuromlijsting, 1,06 M. boven het plint, ongeveer 1,87 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 320 millimeters er boven, een 274 millimeters er onder.	**6,161** (Zie traject XXX).
513	**HAREN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, aan den straatweg van Groningen naar Assen, nabij Helpman.	Voorgevel, 0,53 M. links van het eerste raam van den linkerkant, 1,54 M. boven het plint, ongeveer 1,82 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 311 millimeters er boven, een 276 millimeters er onder.	**7,961**
514	**HAREN.** Toren van de Protestantsche kerk.	Zuidzijde, 2,39 M. rechts van het linker contrefort, ongeveer 1,92 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 323 millimeters er boven, een 279 millimeters er onder.	**9,361**
515	**HAREN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, in Drenthe, nabij de brug over het Noord-Willemskanaal, in den straatweg van Groningen naar Assen.	Voorgevel, 0,64 M. links van het raam, 0,64 M. rechts van den hoek van den gevel, 1,41 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 300 millimeters er boven, een 280 millimeters er onder.	**3,903**
516	**VRIES.** Protestantsche kerk.	Noordelijke gevel, 3,54 M. links van den rechterhoek, 3,46 M. rechts van den linkerhoek, 1,21 M. boven het plint, ongeveer 2,00 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 283 millimeters er boven, een 358 millimeters er onder.	**10,811**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
517	**VRIES.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, aan den straatweg van Groningen naar Assen, nabij Ter Aard.	Voorgevel, 0,58 M. links van het raam, 0,58 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 306 millimeters er boven, een 272 millimeters er onder.	**14,431**
74	**ASSEN.** Raadhuis.	Noordelijke- of voorgevel, 1,37 M. van de eerste raamopening, 1,33 M. van de tweede raamopening van den rechterhoek des gevels, ongeveer 2,15 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 382 millimeters er boven, een 409 millimeters er onder.	**13,800** (Zie traject IV).

XXXVII.

PUTTEN—HEYST. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
281	**PUTTEN.** Toren van de Katholieke kerk.	Noordzijde, links van den ingang, 0,55 M. rechts van het linker contrefort, 0,64 M. links van de deur, 0,55 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 411 millimeters er boven, een 363 millimeters er onder.	**13,979** (Zie traject XVII).
518	**CAPPELLEN.** (Belgie) Herberg „de Kroon", nabij Putten, op het kruispunt der wegen van Putten naar Lillo en van Bergen op Zoom naar Antwerpen.	Onderdorpel van het raam, links van de deur.	BOVENKANT VAN DEN DORPEL, in het midden. (N°. 1891 du Nivellement général du royaume de Belgique. 3me Cahier. Anvers.)	**10,000**
519	**STABROECK.** (Belgie) Toren van de Katholieke kerk.	Noordwest- of voorzijde, rechts van den ingang, 0,96 M. links van den rechter hoekpilaster, 0,69 M. rechts van de deuromlijsting, 0,59 M. boven het plint, ongeveer 1,53 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT.	**5,214**
520	**STABROECK.** (Belgie) Herberg „à la Cloche", aan den weg van Putten naar Lillo.	Onderdorpel van de deur.	BOVENKANT VAN DEN DORPEL, in het midden. (N°. 2173 du Nivellement général du royaume de Belgique. 3me Cahier. Anvers.)	**3,111**
521	**LILLO.** (Belgie) Katholieke kerk te Kruysweg.	Zuidelijke- of voorgevel, links van den ingang, 1,01 M. rechts van het linker contrefort, 0,70 M. links van den linkerkant der nis waarin deur en raam geplaatst zijn, 0,69 M. boven het plint, ongeveer 1,66 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT.	**3,530**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
522	**LILLO.** (België) Douanehuisje.	Zuidelijke zijgevel, in het plint, 0,83 M. links van den rechterhoek des gevels, ongeveer 1,13 M. boven beganen grond, loodrecht onder het merk gemeten.	PIJPBOUT.	**6,068**
523	**LILLO.** (België) Kazerne in het fort.	Zuidelijke gevel, in het fries, 0,28 M. links van den hoekpilaster, 0,12 M. onder de hardsteenen kroonlijst, 0,73 M. boven het architraaf of de friesband.	PIJPBOUT.	**8,752**
524	**LILLO.** (België) Sluis onder den noordelijken ingang van het fort Lillo.	Buitenfront, dekzerk op den „avant-bec" van den scheidingsmuur tusschen de twee middelopeningen.	INGEHAKT KRUIS in den bovenkant der dekzerk. (N°. 2019 du Nivellement général du royaume de Belgique. 3me Cahier. Anvers.)	**2,163**
525	**FORT LIEFKENSHOEK.** (België) Veerhuis.	Noordelijke zijgevel, rechts van den rechter ingang, 0,54 M. van de deuropening, 2,17 M. links van den rechterhoek des gevels, ongeveer 1,92 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**5,800**
526	**FORT LIEFKENSHOEK.** (België) Noordoostelijk naar de rivier gekeerd gedeelte.	Bovenkant van de dekzerk der poort, juist boven den ingang.	BRONZEN KNOPBOUT, hoogste punt van den bout.	**7,361**
527	**ST. ANTONIUSHOEK.** (België) Herberg, „het Scheepke".	Zuidelijke zijgevel, 0,43 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,49 M. beneden den onderkant van den steenen raamdorpel, ongeveer 0,68 M. boven beganen grond, loodrecht onder het merk gemeten.	PIJPBOUT.	**4,074**
528	**KIELDRECHT.** (België) Katholieke kerk.	Voorgevel, in het vooruitspringende gedeelte, links van den ingang, 1,57 M. links van de hardsteenen deuromlijsting, 1,63 M. rechts van den hoek van den voorsprong, 0,29 M. boven het plint, ongeveer 1,56 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**4,134**
529	**KIELDRECHT.** (België) Huis, gemerkt A. N°. 59 te Kieldrecht, achter de Katholieke kerk.	Linker ingang van het huis, onderste trede.	BOVENKANT DER TREDE, in het midden. (N°. 1275 du Nivellement général du royaume de Belgique. 2me Cahier. Flandre orientale.)	**2,388**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
530	**CLINGE.** Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, in het inspringende muurvlak links van den toren, 0,88 M. van den toren, 0,61 M. rechts van den linkerkant en 0,52 M. links van den rechterkant van het inspringende vlak, 1,21 M. boven het plint, ongeveer 2,31 M. boven beganen grond.	Hoofdmerk en twee pijpbouten, een 321 millimeters er boven, een 527 millimeters er onder.	**4,574**
531	**HULST.** Toren van het raadhuis.	Westzijde, 1,13 M. links van den rechterhoek en 4,66 M. rechts van den linkerhoek van den toren, 1,21 M. boven het plint, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	Groote kruisbout en twee pijpbouten, een 329 millimeters er boven, een 408 millimeters er onder.	**4,713**
532	**HULST.** Gentsche poort.	Buitenzijde, links van den ingang, 0,17 M. links van den eersten pilaster van den linkerkant, 1,34 M. boven het plint, ongeveer 1,53 M. boven beganen grond.	Kleine vierkante kruisbout en een kleine ronde kruisbout, 245 millimeters er boven.	**2,908**
533	**AXEL.** Toren van de Protestantsche kerk.	Oostzijde, 1,84 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,86 M. links van den rechter hoekpilaster, 1,18 M. boven het plint, ongeveer 1,74 M. boven beganen grond.	Hoofdmerk en twee pijpbouten, een 295 millimeters er boven, een 528 millimeters er onder.	**6,540**
534	**TER NEUZEN.** Brugwachterswoning bij Sluiskil.	Noordelijke zijgevel, tusschen de beide ramen, 0,76 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,79 M. links van het rechter raamkozijn, 1,28 M. boven het plint, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond, loodrecht onder het merk gemeten.	Groote kruisbout en twee pijpbouten, een 417 millimeters er boven, een 292 millimeters er onder.	**6,085**
535	**PHILIPPINE.** Katholieke kerk.	Noordwestelijke- of voorgevel, onder het blinde raam links van den toren, 1,33 M. van den muur van den toren, 1,20 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,46 M. beneden den raamdorpel, ongeveer 1,90 M. boven beganen grond.	Groote kruisbout en twee pijpbouten, een 224 millimeters er boven, een 372 millimeters er onder.	**4,587**
536	**WATERVLIET.** (België) Raadhuis.	Noordelijke- of voorgevel, tusschen de beide benedenramen rechts van den ingang, 0,67 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,63 M. links van het rechter raamkozijn, 1,80 M. boven de onderste stoeptrede.	Pijpbout.	**3,848**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
537	**IJZENDIJKE.** Raadhuis.	Zuidoostelijke- of voorgevel, tusschen de deur en het rechter raam, 0,70 M. links van het raamkozijn, 0,74 M. rechts van den deurpilaster, ongeveer 2,05 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 297 millimeters er boven, een 348 millimeters er onder.	**3,850**
538	**SCHOONDIJKE.** Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, tusschen de beide ramen links van den ingang, 0,41 M. rechts van het linker raam, 0,40 M. links van het rechter raam, 1,14 M. boven het plint, ongeveer 1,68 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 258 millimeters er boven, een 272 millimeters er onder.	**4,030**
539	**OOSTBURG.** Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, terugspringend gedeelte rechts van den ingang, onder het raampje nabij den rechterhoek des gevels, 0,65 M. rechts van het linker contrefort, 0,65 M. links van het rechter contrefort, 1,07 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 229 millimeters er boven, een 362 millimeters er onder.	**5,160**
540	**SLUIS.** Protestantsche kerk.	Zuidoostelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,61 M. links van den linker deurpilaster, 4,19 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,75 M. boven het plint, ongeveer 1,76 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 184 millimeters er boven, een 306 millimeters er onder.	**5,264**
541	**WESTCAPPELLE.** (België) „Vuylevaertbrug", in den straatweg van Sluis naar Westcappelle.	Zuidelijke dekzerk.	BOVENKANT VAN DE DEKZERK. (N°. 813 du Nivellement général du royaume de Belgique. 1er Cahier. Flandre occidentale.)	**1,058**
542	**WESTCAPPELLE.** (België) „Schaepenbrug", in den straatweg van Sluis naar Westcappelle.	Zuidelijke dekzerk.	BOVENKANT VAN DE DEKZERK. (N°. 815 du Nivellement général du royaume de Belgique. 1er Cahier. Flandre occidentale.)	**1,573**
543	**WESTCAPPELLE.** (België) Katholieke kerk.	Noordwestelijke- of voorgevel, gedeelte rechts van den toren, 3,76 M. links van den rechterhoek en 5,25 M. rechts van den linkerhoek van het muurvlak, ongeveer 1,75 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**3,507**
544	**WESTCAPPELLE.** (België) Katholieke kerk.	Onderdorpel vóór den ingang.	BOVENKANT VAN DEN DORPEL, in het midden. (N°. 811 du Nivellement général du royaume de Belgique. 1er Cahier. Flandre occidentale.)	**1,800**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
545	**WESTCAPPELLE.** (België) Brug aan het einde van Westcappelle, in den weg van Westcappelle naar Brugge.	Zuidoostelijke dekzerk.	BOVENKANT VAN DE DEKZERK. (N°. 817 du Nivellement général du royaume de Belgique. 1er Cahier. Flandre occidentale.)	**1,021**
546	**RAMSCAPPELLE-ST. LAURENT.** (België) Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, rechts van den toren, 1,86 M. rechts van den linkerhoek van den muur en 1,60 M. links van den rechterhoek van den muur, ongeveer 1,61 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**3,611**
547	**RAMSCAPPELLE-ST. LAURENT.** (België) Katholieke kerk.	Onderdorpel vóór den ingang.	BOVENKANT VAN DEN DORPEL, in het midden. (N°. 569 du Nivellement général du royaume de Belgique. 1er Cahier. Flandre occidentale.)	**2,092**
548	**RAMSCAPPELLE-ST. LAURENT.** (België) Brug over het Leopoldkanaal.	Dekzerk van de zuidoostelijke borstwering, 0,18 M. van den noordoostelijken hoek, 0,21 M. van het noordwestelijke- of voorvlak der dekzerk.	BOVENKANT VAN DE DEKZERK.	**5,150**
549	**RAMSCAPPELLE-ST. LAURENT.** (België) Woning, links van den weg van Ramscappelle naar Heyst, ongeveer 60 M. voorbij kilometerpaal 3, in 1885 bewoond door Constant Klerck.	Onderdorpel vóór den ingang.	BOVENKANT VAN DEN DORPEL, in het midden.	**0,767**
550	**HEYST.** (België) Katholieke kerk te Heyst.	Zuidelijke- of voorgevel, rechts van den toren, 2,01 M. rechts van den linkerhoek en 4,30 M. links van den rechterhoek van het muurvlak, ongeveer 1,93 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT.	**5,051**
551	**HEYST.** (België) Katholieke kerk te Heyst.	Onderdorpel vóór den ingang.	BOVENKANT VAN DEN DORPEL, in het midden.	**3,569**
552	**HEYST.** (België) Uitwateringssluis in het Leopoldkanaal te Heyst.	Dekzerk van het noordoostelijke landhoofd, zuidoostelijk uiteinde der dekzerk.	INGEHAKT KRUIS op de dekzerk. (N°. 278 du Nivellement général du royaume de Belgique. 1er Cahier. Flandre occidentale.)	**3,642**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
553	**HEYST.** (Belgie) Uitwateringssluis in het Leopoldkanaal te Heyst.	Noordoostelijk landhoofd, nabij den zuidoostelijken hoek, boven de trap, 0,23 M. links van den breeden hoeksteen, 0,12 M. beneden den onderkant der dekzerk, 1,15 M. boven den bovenkant der tweede trede van beneden af.	GROOTE KRUISBOUT.	**5,799**
554	**HEYST.** (Belgie) Uitwateringssluis in het Leopoldkanaal te Heyst.	Noordoostelijk landhoofd, nabij den zuidoostelijken hoek, boven de trap, in den bovenkant der dekzerk, 4,22 M. van den noordwestelijken hoek en 0,86 M. van den zuidoostelijken hoek van de dekzerk, 0,29 M. van den voorkant en 0,30 M. van den achterkant van de dekzerk.	BRONZEN KNOPBOUT hoogste punt.	**6,243**

XXXVIII.

KRUYSWEG—CALLOO—LIEFKENSHOEK. 1885.

521	**LILLO.** (Belgie) Katholieke kerk te Kruysweg.	Zuidelijke- of voorgevel, links van den ingang, 1,01 M. rechts van het linker contrefort, 0,70 M. links van den linkerkant der nis waarin deur en raam geplaatst zijn, 0,69 M. boven het plint, ongeveer 1,66 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT.	**3,530** (Zie traject XXXVII).
555	**OORDEREN.** (Belgie) Boerenhofstede, vroeger genaamd „Prinsenhof", in 1885 „Plaathuis", aan den nieuwen grooten zeedijk, bij de scheiding van de wegen naar Oorderen en naar fort St. Philippe.	Zijgevel, 1,53 M. links van den rechterhoek des gevels (hoek van zijgevel en voorgevel), ongeveer 1,85 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**2,676**
556	**FORT ST. PHILIPPE.** (Belgie) Meest noordelijke der beide duikers bij het fort St. Philippe.	Oostelijk front, rechtervleugel, 0,94 M. links van den rechterhoek, 0,51 M. beneden den bovenkant der rollaag.	PIJPBOUT.	**0,505**
557	**FORT ST. PHILIPPE.** (Belgie) Poort van het fort St. Philippe.	Dekzerk, links van het middenfront.	BRONZEN KNOPBOUT hoogste punt.	**7,524**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
558	**FORT STE. MARIE.** (België) Noordoostelijk naar de rivier gekeerd gedeelte van het fort.	Keermuurtje, aan den linkerkant boven de geblindeerde batterij, 0,15 M. rechts van den rechterkant van het vooruitspringende muurwerk, 0,34 M. beneden den bovenkant van den muur, ongeveer 0,10 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**8,242**
559	**FORT STE. MARIE.** (België) Douanegebouwtje bij het fort Ste. Marie.	Noordelijke zijgevel, 1,38 M. van den linkerhoek, 2,47 M. links van den rechterhoek des gevels, 0,81 M. beneden den onderkant van den raamdorpel, ongeveer 0,30 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**5,635**
560	**CALLOO.** (België) Raadhuis.	Onderste trede vóór den ingang.	BOVENKANT DER TREDE, in het midden. (N°. 1049 du Nivellement général du royaume de Belgique. 2me Cahier. Flandre orientale.)	**2,262**
525	**FORT LIEFKENSHOEK.** (België) Veerhuis.	Noordelijke zijgevel, rechts van den rechter ingang, 0,54 M. van de deuropening, 2,17 M. links van den rechterhoek des gevels, ongeveer 1,92 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT.	**5,800** (Zie traject XXXVII).

XXXIX.

SLUISKIL—TER NEUZEN. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
534	**TER NEUZEN.** Brugwachterswoning bij Sluiskil.	Noordelijke zijgevel, tusschen de beide ramen, 0,76 M. rechts van het linker raamkozijn, 0,79 M. links van het rechter raamkozijn, 1,28 M. boven het plint, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond, loodrecht onder het merk gemeten.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 417 millimeters er boven, een 292 millimeters er boven.	**6,085** (Zie traject XXXVII).
561	**TER NEUZEN.** Groote westelijke schutsluis.	Buitensluishoofd, zuidoostelijke rechtstandsmuur, zuidoostelijke- of landzijde, 0,86 M. links van den rechterhoek van den muur, 0,49 M. beneden den bovenkant der dekzerk, ongeveer 2,61 M. boven beganen grond.	HOOFDMERK.	**5,649**

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
562	**TER NEUZEN.** Katholieke kerk.	Oostelijke- of voorgevel, onder het blinde raam links van den toren, 1,76 M. rechts van den linker hoekpilaster, 1,77 M. links van den toren, 0,97 M. beneden den onderdorpel van het blinde raam, ongeveer 1,98 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en een pijpbout 231 millimeters er onder.	**2,903**
563	**TER NEUZEN.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal bij de oostelijke schutsluis.	Zuidelijke- of voorgevel, links van den ingang, 0,47 M. links van het deurkozijn, 0,38 M. rechts van den linkerhoek van het muurvlak, 1,10 M. boven het plint, ongeveer 1,40 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 264 millimeters er boven, een 338 millimeters er onder.	**7,385**

XL.

SCHOONDIJKE—BRESKENS. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
538	**SCHOONDIJKE.** Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, tusschen de beide ramen links van den ingang, 0,41 M. rechts van het linker raam, 0,40 M. links van het rechter raam, 1,14 M. boven het plint, ongeveer 1,68 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 258 millimeters er boven, een 272 millimeters er onder.	**4,030** (Zie traject XXXVII).
564	**BRESKENS.** Protestantsche kerk.	Zuidwestelijke zijgevel, onder het tweede raam van den linkerkant, 1,52 M. rechts van het linker contrefort, 1,63 M. links van het rechter contrefort, 1,62 M. boven het plint, 0,57 M. beneden den schuinen kant van den onderdorpel van het raamkozijn.	HOOFDMERK en twee pijpbouten, een 320 millimeters er boven, een 293 millimeters er onder.	**3,671**

XLI.

OOSTBURG—DE WIELINGEN. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
539	**OOSTBURG.** Katholieke kerk.	Westelijke- of voorgevel, terugspringend gedeelte rechts van den ingang, onder het raampje nabij den rechterhoek des gevels, 0,65 M. rechts van het linker contrefort, 0,65 M. links van het rechter contrefort, 1,07 M. boven het plint, ongeveer 1,81 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 229 millimeters er boven, een 362 millimeters er onder.	**5,160** (Zie traject XXXVII).

Volg-nummer.	Gemeente en gebouw.	Plaats van het merk.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.
565	**CADZAND.** Protestantsche kerk.	Noordzijde van het vooruitspringende gedeelte van den oostelijken gevel, ten zuiden van den hoofdingang, 0,99 M. rechts van den linkerhoek en 0,95 M. links van den rechterhoek van den voorsprong, 0,72 M. boven het plint, ongeveer 1,79 M. boven beganen grond.	GROOTE KRUISBOUT en twee pijpbouten, een 251 millimeters er boven, een 329 millimeters er onder.	**4,087**
566	**CADZAND.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal bij de sluis aan de Wielingen.	Oostelijke zijgevel, tusschen den linker hoekpilaster en het raam, 0,39 M. links van het raamkozijn, 0.37 M. rechts van den hoekpilaster, 1,31 M. boven het plint, ongeveer 1,63 M. boven beganen grond.	PIJPBOUT en twee kleine ronde kruisbouten, een 299 millimeters er boven, een 368 millimeters er onder.	**7,371**

TWEEDE AFDEELING.

HOOGTEN

VAN

EENIGE KNOPBOUTEN GESTELD VOOR DE RIJKS WATERPASSING

EN VAN

NULPUNTEN VAN PEILSCHALEN, PEILMERKSTEENEN EN BOUTEN GESTELD VOOR ANDERE WATERPASSINGEN.

OPGENOMEN IN DE JAREN

1875—1885.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
		AMSTERDAM—DEVENTER. 1875—1876.				
1	**WATERGRAAFS-MEER.** Brug over de ringvaart van de Watergraafsmeer in den Oetewalerweg.	Zuidelijk landhoofd, oostelijke of linker vleugelmuur, in het voorvlak van den muur.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**0,755**		
2	**DIEMEN.** „Vinkebrug" over de Diemen, bij de doorsnijding met de Muidertrekvaart.	Zuidelijk front, zuidoostelijke vleugelmuur, in het voorvlak van den muur.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**0,888**		
3	**DIEMEN.** „Vinkebrug" over de Diemen, bij de doorsnijding met de Muidertrekvaart.	Noordelijk front, zuidoostelijke vleugelmuur, in het voorvlak van den muur.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**0,769**		
4	**MUIDEN.** Groote zeesluis.	Oostelijk landhoofd, zuidelijk gedeelte, aan de zijde van de Vecht, in de 28e voeg onder de rollaag.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef. Kraijenhoff. Hydr. Waarnemingen. XIe Afd. N°. 19.	**— 0,053**	0,000	+ 0,053
5	**MUIDEN.** Groote zeesluis.	Oostelijke rechtstandsmuur, zuidoostelijke deurkas van den grooten koker aan de Vechtzijde, links van eene peilschaal.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**1,199**		
6	**MUIDEN.** Groote zeesluis.	Westelijk tusschenpenant, westzijde, links van eene peilschaal.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**1,208**		
7	**MUIDEN.** Caponnière-gebouw.		PEILMERKSTEEN zonder groef. Het midden van het omlijste vlak.	**— 0.039**		
8	**MUIDEN.** Watermolen van den Noordpolder.	Zuidzijde, links van de deur, in den steenen voet, 0,29 M. links van den rechterkant, 0,17 M. onder den bovenkant der hoekblokken.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**0,464** [1])		

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk van de rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 15.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
9	**MUIDEN.** Watermolen van den Zuidpolder.	In den steenen voet links van den waterloop, 0,15 M. van den rechterhoek en 0,07 M. onder den bovenkant van den voet.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**0,327**[1]		
10	**MUIDEN.** Tolgaarderswoning bij de Hakkelaarsbrug.	Westelijke gevel, 1,12 M. rechts van de deur, 0,22 M. beneden den raamdorpel.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**0,730**[2]		
11	**NAARDEN.** Amsterdamsche poort.	Rechts, boven de peilschaal.	BRONZEN BOUT met afgeplatten ronden kop. Hoogste punt.	**1,306**		
12	**NAARDEN.** Amsterdamsche poort.	Hardsteenen peilschaal, bekend onder den naam van Leliepeilschaal, verdeeld in metermaat.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 0,30 M. tot 1,00 M. + A.P.	**— 0,030**	0,000	+ 0,030
13	**NAARDEN.** Amsterdamsche poort.	Hardsteenen peilschaal, bekend onder den naam van Leliepeilschaal, verdeeld in voetmaat.	LELIEPEIL aan de peilschaal, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 0 tot 36 duim boven Leliepeil. Kraijenhoff. Hydrog. Waarnemingen. XIIe Afd., N°. 7.	**0,190**	0,216	+ 0,026
14	**NAARDEN.** Utrechtsche poort.	Hardsteenen peilschaal, verdeeld in metermaat.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 1 M. + A.P.	**— 0,023**	0,000	+ 0,023
15	**NAARDEN.** Utrechtsche poort.	Hardsteenen peilschaal, verdeeld in voetmaat.	LELIEPEIL aan de peilschaal, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 0 tot 36 duim boven Leliepeil.	**0,184**		
16	**SOEST.** Tolgaarderswoning aan den straatweg van Soest naar Amersfoort, tusschen de kilometerpalen 41 en 42.	Westelijke gevel, 1,06 M. rechts van het kelderraam, ter hoogte van den bovenkant der rollaag van dat raam.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**5,785**		
17	**AMERSFOORT.** Wachthuis aan de Koppelpoort.	Voorzijde, 0,34 M. rechts van den linkerhoek, ongeveer 0,43 M. boven beganen grond.	VIERKANTE IJZEREN BOUT met eene horizontale en eene verticale groef.	**3,051**[3]		
18	**APELDOORN.** Torenberg. (Observatorium.)	Bovenvlak van de triangulatiesteen van Kraijenhoff en Stamkart.	KOPEREN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**107,016**		

[1] In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 16.
[2] Door het afbreken van de tolgaarderswoning in 1882 is het merk verdwenen. Zie 1e Afd. N°. 17.
[3] Door het afbreken van het wachthuis in 1886 is dit merk vervallen. Zie 1e Afd. N°. 22.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.

DEVENTER—NIEUWE SCHANS. 1876.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
19	**DEVENTER.** Huis tegenover de schipbrug over den IJssel.		PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 7,28 M. + A.P.	**7,114**	7,28	+ 0,166
20	**DIEPENVEEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, bij „de Platvoet", aan den straatweg van Deventer naar Olst.	Zijgevel, onder het linker raam, 1,70 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,30 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 8,89 M. + A.P.	**8,743**	8,89	+ 0,147
21	**DIEPENVEEN.** Dijkstoel van Salland 1e rot.	Westelijke gevel, onder het linker raam, 2,25 M. van den linkerhoek, ongeveer 1,01 M. boven beganen grond.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven.	**7,586** [1])		
22	**DIEPENVEEN.** Huis nabij kilometerpaal 6, aan den straatweg van Deventer naar Olst, in 1875 bewoond door Issordink, E, N°. 56.	Voorgevel, links van den ingang, ongeveer 1,00 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groet en ingehakt hoogtecijfer van 8,57 M. + A.P.	**8,413**	8,57	+ 0,157
23	**OLST.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 2, aan den straatweg van Deventer naar Olst, tusschen de kilometerpalen 7 en 8.	Voorgevel, midden onder het raam, 1,70 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, ongeveer 0,27 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groet en ingehakt hoogtecijfer van 8,91 M. + A.P.	**8,731**	8,91	+ 0,179
24	**OLST.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 3, aan den straatweg van Olst naar Zwolle, tusschen de kilometerpalen 13 en 14.	Voorgevel, midden onder het raam.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groet en ingehakt hoogtecijfer van 7,95 M. + A.P.	**7,748**	7,95	+ 0,202
25	**WIJHE.** Veerhuis bij kilometerpaal 17, aan den straatweg van Olst naar Zwolle.	Voorgevel, midden onder het penant tusschen de beide ramen, 2,50 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,30 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groet en ingehakt hoogtecijfer van 7,66 M. + A.P.	**7,442**	7,66	+ 0,218

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 51.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
26	**WIJHE.** Peilschaal aan den IJssel, tegenover het veerhuis.		NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 5,80 en 5,90 M. + A.P.	**— 0,239**	0,000	+ 0,239
27	**WIJHE.** Logement „de Brabantsche Wagen", in 1876 bewoond door Thijssen, vroeger logement van Becking.	Voorgevel, in het middelpenant, 0,80 M. rechts van het tweede raam van den linkerkant, ongeveer 0,50 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 6,89 M. + A.P.	**6,663**	6,89	+ 0,227
28	**WIJHE.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, aan den straatweg van Wijhe naar Zwolle, tusschen de kilometerpalen 18 en 19.	Voorgevel, midden onder het raam, 1,70 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,27 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 7,01 M. + A.P.	**6,780**	7,01	+ 0,230
29	**WIJHE.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 5, aan den straatweg van Wijhe naar Zwolle, nabij Herxen.	Voorgevel, links van het linker raam, boven het merk van de rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 54.	VIERKANTE BOUT, gemerkt HR. 76. Midden van den bout.	**4,638** [1])		
30	**RUINEN.** Schoolgebouw te Eursinge, tusschen de kilometerpalen 27 en 28, aan den straatweg van Ruinen naar Beilen.	Zuidelijke zijgevel, 1,30 M. links van eene deur, ongeveer 1,00 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 12,827 M. + A.P.	**12,618**	12,827	+ 0,209
31	**BEILEN.** Armhuis bij kilometerpaal 18, aan den straatweg van Ruinen naar Beilen.	Verhoogd middelgedeelte van den gevel, 0,50 M. links van het middelraam, ongeveer 1,20 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 14,685 M. + A.P.	**14,473**	14,685	+ 0,212
32	**BEILEN.** Huis in 1876 bewoond door Jan Bult, nabij kilometerpaal 17, aan den straatweg van Ruinen naar Beilen.	Midden tusschen twee ramen, ongeveer 1,30 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 14,81 M. + A.P.	**14,581**	14,81	+ 0,229
33	**BEILEN.** Toren der Protestantsche kerk.	Rechts van den ingang, 0,70 M. links van den rechterkant van den toren, ongeveer 0,50 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 14,926 M. + A.P.	**14,703** [2])	14,926	+ 0,223

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 54.
[2]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 70.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
34	**BEILEN.** Huis, in 1876 bewoond door den tapper A. Pel, aan de zuidzijde van het Oranjekanaal, bij kilometerpaal 12, aan den straatweg van Beilen naar Assen.	Voorgevel, 0,75 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,75 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 15,717 M. + A.P.	**15,503**	15,717	+ 0,214
35	**BEILEN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 2, nabij kilometerpaal 5, aan den straatweg van Beilen naar Assen.	Voorgevel, vooruitspringend gedeelte, 0,20 M. links van het rechter raam, ongeveer 0,53 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 13,728 M. + A.P.	**13,516**	13,728	+ 0,212
36	**ASSEN.** Wees- en werkhuis.	Voorgevel, rechter vleugel, beneden het penant tusschen het eerste en tweede raam in dien vleugel van den linkerkant, ongeveer 0,63 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 10,843 M. + A.P.	**10,657**	10,843	+ 0,186
37	**WINSCHOTEN.** Huis, in 1875 bewoond door J. A. Pott, nabij het Renselverlaat.	Noordwestelijke gevel, 0,63 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,37 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,31 M. + A.P., of 1,50 M. + W.P.	**2,149**	2,31	+ 0,161
38	**WINSCHOTEN.** Huis, in 1875 bewoond door J. A. Pott, nabij het Renselverlaat.	Noordwestelijke gevel, midden tusschen het eerste en tweede raam van den linkerkant, ongeveer 1,22 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef.	**2,807**		
39	**BELLINGWOLDE.** Logement van Bultena te de Bult.	Noordoostelijke zijgevel, inspringend gedeelte, tusschen de beide ramen, 0,72 M. boven het plint.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef.	**2,733**		

OLDENZAAL—SALZBERGEN. 1877.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
40	**LOSSER.** Brug over den Dinkel, in den spoorweg van Oldenzaal naar Salzbergen.	Rails in den spoorweg.	BOVENKANT DER RAILS. De medegedeelde hoogte is het gemiddelde van de hoogte der beide rails, 3,50 M. westelijk van het oostelijke landhoofd, 22,50 M. westelijk van het oostelijke landhoofd en 1.30 M. oostelijk van het westelijke landhoofd.	**32,372**		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.

AMERSFOORT—MAASTRICHT. 1877.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
41	**LEUSDEN.** Protestantsche kerk te Leusbroek.	Westelijke gevel, onder het merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 100.	GEDENKSTEEN met eene horizontale groef. De groef is het hoogtemerk, dat aangeeft het peil van het Rijnwater bij den doorbraak van den Grebbedijk op 14 Maart 1855.	3,173[1])		
42	**WOUDENBERG.** Sluisje in de Lunterensche beek, nabij kilometerpaal 54, aan den straatweg van Amersfoort naar Woudenberg.	Noordoostelijke vleugelmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	2,210		
43	**WOUDENBERG.** Potbrug over de Lunterensche beek, bij de Grebbelinie, tusschen de kilometerpalen 58 en 59, in den straatweg van Woudenberg naar Scherpenzeel.	Zuidelijk landhoofd, 2,90 M. rechts van den oostelijken hoek, 1,03 M. onder den bovenkant van de rollaag.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	4,746		
44	**ARNHEM.** Oostelijk bruggehuisje bij de schipbrug over den Rijn (na 1877 afgebroken).	Peilschaal in den noordelijken gevel; de verdeeling gaat opwaarts tot 14,00 M.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 14,00 M. + A.P.	− 0,245[2])	0,000	+ 0,245
45	**ARNHEM.** Kaaimuur of noordoostelijk landhoofd der schipbrug.	Hardsteenen peilschaal, ingemetseld in den kaaimuur; de verdeeling gaat opwaarts tot 5,25 M.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 5,00 M. boven Arnhemsch peil. Waterstaatsregister V, Nederrijn en Lek. N°. 36.	6,708	6,911	+ 0,203
46	**ELST.** Tolgaarderswoning aan den Griftdijk bij den tol te Elden, bij kilometerpaal 2.	Zuidelijke gevel, links van het raam, 0,57 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,30 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 15,09 M. + A.P.	14,889	15,09	+ 0,201

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 100.
[2]) Deze peilschaal is na 1877 afgebroken en vervangen door eene andere bij het westelijke bruggehuisje.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
47	**ELST.** Huis genaamd „de OudeTol", aan den Griftdijk, bij de Linge, tusschen de kilometerpalen 6 en 7, in 1877 bewoond door den heer Willem van der Poll; A. N°. 2.	Oostelijke gevel, 0,55 M. links van den rechterhoek, ongeveer 0,85 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 11,47 M. + A.P.	**11,321**	11,47	+ 0,149
48	**ELST.** Logement, in 1877 en 1887 bewoond door den heer Wildenbeest, aan het veer te Lent; Sectie B. N°. 283.	Westelijke gevel, rechterzijde, achteruitspringend gedeelte, 1,72 M. links van den rechterhoek des gevels, ongeveer 0,96 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 13,77 M. + A.P.	**13,637** [1])	13,77	+ 0,133
49	**NIJMEGEN.** Veer- en koffiehuis, in 1877 bewoond door den heer B. J. Janssen.	Voorgevel, links van den ingang, 0,12 M. links van den deurstijl, 0,86 M. boven de stoep.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 13,57 M. + A.P.	**13,470**	13,57	+ 0,100
50	**NIJMEGEN.** Veer- en koffiehuis, in 1877 bewoond door den heer B. J. Janssen.	Hardsteenen peilschaal, aan den voorgevel, bij den oostelijken- of linkerhoek des gevels.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 13,10 M. + A.P.	**— 0,079**	0,000	+ 0,079
51	**MOOK en MIDDELAAR.** Huis van Janssen, aan den straatweg van Mook naar Gennep, tusschen de kilometerpalen 119 en 120.	Voorgevel, links van den ingang, 0,14 M. links van den deurstijl, ongeveer 0,63 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 16,75 M. + A.P.	**16,611**	16,75	+ 0,139
52	**OTTERSUM.** Duiker in den weg van Mook naar Gennep, tusschen de kilometerpalen 118 en 119.	Zuidwestelijk front, rechter vleugel, 0,50 M. rechts van den frontmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 12,07 M. + A.P.	**11,942**	12,07	+ 0,128
53	**OTTERSUM.** Huis, in 1877 bewoond door den heer Broekhuis, nabij kilometerpaal 116, aan den straatweg van Mook naar Gennep.	Zuidelijke gevel, rechts van de deur, 0,23 M. rechts van den deurstijl, ongeveer 0,51 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 13,81 M. + A.P.	**13,665**	13,81	+ 0,145
54	**GENNEP.** Brug over de Niers.	Zuidwestelijk landhoofd, noordwestelijk of rechter gedeelte, 2,24 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 11,01 M. + A.P.	**10,850**	11,01	+ 0,160

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 117.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
55	**BERGEN.** Posthuis „den Doolhof", aan den straatweg van Gennep naar Venlo, bij kilometerpaal 101, in 1877 bewoond door H. Schilbergen.	Noordelijke gevel, 0,42 M. links van den rechterhoek des gevels, ongeveer 0,66 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 15,61 M. + A.P.	**15,387**	15,61	+ 0,223
56	**BERGEN.** Duiker voor het Geldersche kanaal, in den straatweg van Bergen naar Venlo, tusschen de kilometerpalen 87 en 88.	Zuidelijk front, 0,14 M. rechts van den linkerhoek, 0,76 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 16,39 M. + A.P.	**16,121**	16,39	+ 0,269
57	**VENLO.** Herberg op de paradeplaats, in 1877 bewoond door den heer Hovens.	Voorgevel, rechts van den ingang, de rechterkant van den steen ligt 0,55 M. rechts van den rechter deurstijl, de bovenkant van den steen komt overeen met den onderkant van den raamdorpel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 18,60 M. + A.P.	**18,273**	18,60	+ 0,327
58	**VENLO.** Spoorwegviaduct.	Midden van het front van het zuidoostelijke landhoofd, ongeveer 2,04 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef zonder ingehakt hoogtecijfer.	**20,196**		
59	**BELFELD.** Huis aan de Mergelstraat, aan den straatweg van Venlo naar Belfeld, tusschen de kilometerpalen 65 en 66, in 1877 bewoond door Peeters.	Noordelijke gevel, tusschen twee ramen, 4,70 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,77 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 23,41 M. + A.P.	**23,095**	23,41	+ 0,315
60	**BELFELD.** Katholieke kerk.	In het koor, rechter zijkant, 2,15 M. rechts van de aansluiting met het middelste gedeelte, ongeveer 0,62 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 19,58 M. + A.P.	**19,263** [1])	19,58	+ 0,317
61	**ROERMOND.** Brug over de Roer.	Zuidelijk landhoofd, westelijke vleugel, 1,61 M. links van den rechterkant van den vleugel, 0,35 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 21,48 M. + A.P.	**21,175**	21,48	+ 0,305

[1]) In den toren bevindt zich een merk der rijkswaterpassing 1e Afd. N°. 134.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
62	**SITTARD.** Spoorwegviaduct, in den spoorweg van Roermond naar Maastricht, op den straatweg van Susteren naar Sittard, tusschen de kilometerpalen 24 en 25.	Noordelijk landhoofd, westzijde, 3,86 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**39,136**		
63	**MAASTRICHT.** Brug over de Maas voor gewoon verkeer.	Oostelijk landhoofd, noordelijke borstwering.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 50,74 M. + A.P.	**50,586**	50,74	+ 0,154
64	**MAASTRICHT.** Brug over de Maas voor gewoon verkeer.	Oude hardsteenen peilschaal, in den eersten pijler van den westkant, noordzijde; de oude peilschaal ligt 0,35 M. links van de nieuwe. Door vergelijking bleken de deelstrepen op de nieuwe peilschaal ongeveer 2 millimeters lager te liggen dan de overeenkomstige strepen op de oude peilschaal.	NULPUNT DER HARDSTEENEN PEILSCHAAL, zijnde Maastrichts peil, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 2,55 M. + Maastrichtsch peil. Waterstaatsregister IX, Bovenmaas. N°. 28.	**42,019**[1])	42,205	+ 0,186
65	**MAASTRICHT.** Brug over de Maas voor gewoon verkeer.	Westelijk landhoofd, zuidelijke borstwering.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 51,44 M. + A.P.	**51,282**	51,44	+ 0,158
66	**MAASTRICHT.** Kaaimuur naast de vijzelbrug, tegenover de Hoenderstraat.	Dekzerk.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**48,583**		
67	**MAASTRICHT.** Hoofdsluis in de Zuid-Willemsvaart.	Rijkspeilschaal in het oostelijke buitensluishoofd, noordelijke muur, tusschen de buitendeurkas en de schotbalksponning, onder het merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 148.	NULPUNT DER RIJKSPEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 47,00 M. + A.P.	**— 0,205**[2])	0,000	+ 0,205
68	**MAASTRICHT.** Voormalige artillerie-affuitloods, nabij de hoofdsluis in de Zuid-Willemsvaart.		PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 46,40 M. + A.P.	**46,234**	46,40	+ 0,166

[1]) In dezen pijler bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 147.
[2]) In dit sluishoofd bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 148.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
			AMSTERDAM—ROERMOND. 1879.			
69	**AMSTERDAM.** Kon. Nederl. bierbrouwerij.	Hardsteenen voet van het ijzeren hek vóór de brouwerij, noordoostelijk front, midden voor den ijzeren paal.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	0,654		
70	**OUDER-AMSTEL.** Ophaalbrug over de Weesper trekvaart, tusschen Amsterdam en Duivendrecht.	Noordelijk landhoofd, westelijke of linker steenen vleugel.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant.	0,665		
71	**OUDER-AMSTEL.** Ophaalbrug over de Weesper trekvaart, tusschen Amsterdam en Duivendrecht.	Geëmailleerde peilschaal aan het noordelijke landhoofd, westelijke of linker steenen vleugel, onder bovengenoemden bout.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 0,20 M. en 0,50 M. + A.P.	— 0,024	0,000	+ 0,024
72	**LOOSDRECHT.** Huis, in 1879 bewoond door den bakker C. Post, noordelijke hoek van de straat van den Vechtdijk naar de Vechtbrug en den weg naar Vreeland; rechter Vechtoever.	Oostelijke zijgevel, 0,45 M. van den linkerhoek des gevels, 1,43 M. beneden den onderkant van den ankerknoop, ongeveer 1,55 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 18 m.M. hoog, 20 m.M. breed. Kraijenhoff. Hydr. Waarn. XI Afd., N°. 11. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat I, N°. 24.	2,559	2,281 (Volg. Kraijenhoff.) 2,610 (Volg. Wat. Utrecht—Hinderdam.)	— 0,278 + 0,051
73	**LOENEN.** Stoomgemaal op den Molenvliet tusschen Loenen en Nieuwersluis, aan den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, nabij kilometerpaal 22.	Peilschaal aan den oostelijken vleugel van het zuidelijke landhoofd van het brugje over den waterloop; de kant der peilschaal is 0,35 M. links van den noordelijken- of rechterkant van het landhoofd, de bovenkant van de schaal ligt 0,55 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 0,20 M. en 0,50 M. + A.P.	— 0,055	0,000	+ 0,055
74	**LOOSDRECHT.** Tweede barak of hoofdwacht bij fort Nieuwersluis, rechter Vechtoever.	Noordwestelijke- of voorgevel, 0,19 M. links van den rechterhoek des gevels, 0,32 M. rechts van de raamopening, 1,33 M. beneden den onderkant van het anker, ongeveer 1,45 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog. Kraijenhoff. Hydr. Waarn. XI Afd., N°. 10. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat I, N°. 20.	2,396	2,419 (Volg Kraijenhoff.) 2,440 (Volg. Wat. Utrecht—Hinderdam.)	+ 0,023 + 0,044

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
75	**LOENEN.** Brug over de schutsluis, in den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, tusschen de kilometerpalen 23 en 24.	Westelijk landhoofd, in den hoek, 0,61 M. onder den bovenkant van de dekzerk. Naast den bout bevindt zich eene geëmailleerde ijzeren peilschaal.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant.	**0,465**		
76	**BREUKELEN-NYRODE.** Brug over de uitwatering van den polder Breukelerwaard, in den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, tusschen de kilometerpalen 24 en 25.	Zuidoostelijke vleugelmuur, 0,38 M. links van den oostelijken- of rechterkant van den vleugel, 0,46 M. onder den bovenkant van de dekzerk, in de voeg tusschen de derde en vierde laag daaronder.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat II, N°. 12.	**0,670**	0,708	+ 0,038
77	**BREUKELEN-NYRODE.** Basculebrug over de sluis, in den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, dicht bij het logement, tusschen de kilometerpalen 26 en 27.	Zuidelijke sluismuur, rechter vleugel, 0,51 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,781 M. + A.P.	**0,758**	0,781	+ 0,023
78	**BREUKELEN-ST. PIETERS.** Herberg „de Oliphant", aan den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, bij kilometerpaal 29.	Oostelijke- of voorgevel, links van de deur, 0,80 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,44 M. boven het plint, 0,99 M. onder den raamdorpel.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat II, N°. 8.	**2,012**	2,047	+ 0,035
79	**MAARSSEN.** Huis genaamd „de Tuck", bij de Schoutenbrug, aan den rechter Vechtoever, in 1879 bewoond door de Wed. Wentink.	Zuidelijke zijgevel, 0,66 M. rechts van den linkerhoek van den gevel; de loodlijn door het merk ligt 0,50 M. links van de raamopening; het merk ligt 0,05 M. beneden de horizontale lijn door den onderkant van den houten raamdorpel, ongeveer 0,62 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 18 m.M. hoog. Kraijenhoff. Hydr. Waarn. XI[e] Afd., N°. 8. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat I, N°. 9.	**1,597**	1,617 (Volg. Kraijenhoff.) 1,623 (Volg. Wat. Utrecht—Hinderdam.)	+ 0,020 + 0,026
80	**MAARSSEN.** Brug over de Proostwetering, in den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, tusschen de kilometerpalen 33 en 34.	Noordwestelijk landhoofd, 1,72 M. rechts van den zuidwestelijken- of linkerkant van den muur, 0,40 M onder den bovenkant van de dekzerk, in de voeg tusschen de vierde en vijfde laag daaronder.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat II, N°. 5d.	**1,144**	1,155	+ 0,011

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
81	**ZUILEN.** Brug over de uitwatering van het stoomgemaal van den polder Lageweide, in den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, tusschen de kilometerpalen 33 en 34.	Noordwestelijk landhoofd, 1,77 M. rechts van den zuidwestelijken- of linkerhoek van den muur, 0,46 M. onder den bovenkant van de dekzerk, in de voeg tusschen de vijfde en zesde laag daaronder.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat II, N°. 5.	**1,061**	1,069	+ 0,008
82	**UTRECHT.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 8, aan den straatweg van Amsterdam naar Utrecht, tusschen de kilometerpalen 36 en 37.	Westelijke- of voorgevel, 0,67 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,83 M. boven beganen grond.	VIERKANTE BOUT zonder groeven. Bovenkant. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat II, N°. 3.	**2,511**	2,528	+ 0,017
83	**UTRECHT.** Duiker op den hoek van den Catherijnen- en Weerdsingel.	Oostelijke frontmuur, zuidelijk hoekblok.	IJZEREN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**2,330**		
84	**UTRECHT.** Weerdsluis.	Oostzijde van het zuidelijke middelpenant, aan de stads- of bovenzijde.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, gemerkt $\frac{\text{36 D. R. L.}}{\text{boven A.P.}}$ Kraijenhoff. Hydr. Waarn. II[e] Afd., N°. 20. Aanm. Waterpassing 1864 Utrecht-Hinderdam. Staat I, N°. 1.	**0,920**	0,942	+ 0,022
85	**UTRECHT.** Willemsbrug.	Westelijk landhoofd, dekzerk van den noordelijken vleugelmuur.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**4,015**		
86	**UTRECHT.** Domtoren.	In den doorgang, binnenzijde, zuidelijk muurvlak.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 6,557 M. + A.P.	**6,549** [1]	6,557	+ 0,008
87	**UTRECHT.** Raadhuis.	Noordwestelijke hoek van den voorgevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 6,606 M. + A.P.	**6,598** [2]	6,606	+ 0,008
88	**UTRECHT.** Kaaimuur aan den Vaartschen Rijn, bij de Tolsteegbarrière, bij de basculebrug.	Rollaag bij den zuidelijken vleugel van het westelijke landhoofd, ongeveer 7,00 M. uit de as der basculebrug.	IJZEREN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**4,187**		

[1] In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 155.
[2] In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 156.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
89	**UTRECHT.** Brug over den Vaartschen Rijn, in den Rijnspoorweg.	Oostelijk landhoofd, zuidelijke vleugelmuur, 3,36 M. rechts van den linkerhoek, 0,71 M. links van den rechterhoek van den vleugelmuur, 0,37 M. onder den bovenkant van de dekzerk, in de tweede voeg daaronder.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 16 m.M. hoog. Waterpassing van Amsterdam naar de hoofdrivieren in 1871; in manuscript aanwezig in het bureau van den algemeenen dienst van den waterstaat.	**2,789**	2,792	+ 0,003
90	**HOUTEN.** Leebrug over de Houtensche wetering, in den straatweg van Utrecht naar Culenborg, tusschen de kilometerpalen 9 en 10.	Noordoostelijk landhoofd, zuidoostzijde, 0,45 M. van het voorvlak van het landhoofd, 0,50 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 16 m.M. hoog. Waterpassing voor den aanleg der staatsspoorwegen; in manuscript aanwezig in het bureau van den algemeenen dienst van den waterstaat.	**1,940**	2,04	+ 0,100
91	**SCHALKWIJK.** Gemetselde kas in den noorder Lekdijk, bij den afrit naar Schalkwijk.	Hardsteenen peilschaal in de gemetselde kas.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogten der deelstrepen van 8,64 M. en 8,65 M. + A.P.	**— 0,146**	0,000	+ 0,146
92	**SCHALKWIJK.** Gemetselde kas in den noorder Lekdijk, bij den afrit naar Schalkwijk.	In de gemetselde kas der voorgaande peilschaal, zuidwestelijk muurvlak, 0,44 M. links van het anker door dien muur, in de vijfde voeg of 0,46 M. onder de rollaag op den muur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 14 m.M. hoog.	**7,776**[1])		
93	**TULL en 't WAAL.** Herberg „Landlust", aan den veerdam naar het Culenborgsche veer.	Oostelijke- of voorgevel, tusschen het eerste en tweede raam van den rechterhoek, 0,47 M. links van de rechter raamopening, gelijk met de onderkanten van de houten onderdorpels der raamkozijnen.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 16 m.M. hoog. Waterstaatsregister V, Nederrijn en Lek. N°. 129.	**7,492**	7,60	+ 0,108
94	**CULENBORG.** Spoorwegbrug over de Lek.	Noordelijk landhoofd.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**12,767**		
95	**CULENBORG.** Spoorwegbrug over de Lek.	Zuidelijk landhoofd.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**17,026**		
96	**CULENBORG.** Haven.	Hardsteenen rijkspeilschaal, de hoogste deelstreep, van 6,70 M. + A.P., is 0,22 M. onder den vlakken bovenkant der schaal.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte van de deelstrepen van 6,53 M. en 6,70 M. + A.P.	**— 0,055**[2])	0,000	+ 0,055

[1]) Mogelijk is deze bout dezelfde die in het Waterstaatsregister V, Nederrijn en Lek, onder N°. 126 is vermeld; in dat geval zou de hoogte in het register 1 meter onjuist zijn en niet 6,89 M. maar 7,89 M. bedragen.
[2]) Deze peilschaal is vermoedelijk eene andere dan die vermeld is in het Waterstaatsregister V, Nederrijn en Lek. N°. 127.

Volgnummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
97	**CULENBORG.** Veerhuis.	Noordwestelijke, naar de rivier gekeerde, gevel, tusschen het eerste en het tweede raam van den rechterhoek, 0,61 M. rechts van de opening van het onderste kleine raam, 0,65 M. onder de hardsteenen raamdorpels, ongeveer 0,87 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 7,79 M. + A.P.	7,732	7,79	+ 0,058
98	**CULENBORG.** Veerhuis.	Onder den voorgaanden peilmerksteen.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven.	7,317		
99	**CULENBORG.** Binnenpoort.	Zuidelijke frontmuur, westelijke zijde.	GEDENKSTEENEN van hooge waterstanden bij doorbraak. Onderkant der steenen.			
			DOORNENBURG en DOORNIK, 7 en 21 Febr. 1799.	4,953	5,04	+ 0,087
			OGTEN en BEMMEL, 1 en 3 Maart 1784.	5,602	5,69	+ 0,088
			LOENEN en OOSTERHOUT, 14 Januari 1809.	6,064	6,15	+ 0,086
		Zuidelijke frontmuur, oostelijke zijde.	OCHTEN, 1827.	4,091		
			LIENDEN, INGEN en MAURIK, 1855.	4,295		
			LOENEN, 1644.	4,598	4,69	+ 0,092
			HOLTHUIZEN en OOSTERHOUT, bij de RIETKAMER 1651.	4,855	4,96	+ 0,105
			Wederinbraak van HOLTHUIZEN, 1651.	4,774	4,87	+ 0,096
			HUISSEN, 8 Dec. 1769.	4,774	4,86	+ 0,086
			OCHTEN en PASWAEY, (2/2) 1726.	5,074	5,17	+ 0,096
			DOORNIK, OOSTERHOUT en LOENEN, 16(2/21)58.	5,208	5,30	+ 0,092
			BEMMEL en ELDEN, 3 Jan. 1741.	5,391	5,49	+ 0,099
		Zuidelijke frontmuur, oostelijke pilaster.	OOSTERHOUT en ELDEN, 23, 24 en 25 Jan. 1820. Waterstaatsregister V, Nederrijn en Lek. N°. 130.	6,054	6,13	+ 0,076
100	**GELDERMALSEN.** Logement „het wapen van Gelderland", aan de Linge, in 1879 bewoond door Verstegen.	Oostelijke- of voorgevel, tusschen den rechterhoek des gevels en het eerste raam.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,89 M. + A.P.	5,757	5,89	+ 0,133

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
101	**GELDERMALSEN.** Huis, in 1879 bewoond door Moerman, dragende in den gevel, boven de onderste ramenrij, het jaartal 1775; gemerkt B. N°. 135.	Noordelijke- of voorgevel, tusschen den rechterhoek des gevels en het eerste raam, 0,45 M. van den hoek, tusschen de derde en vierde laag beneden den onderkant van de rollaag van het eerste raam, ongeveer 0,50 M. boven beganen grond.	Vierkante kruisbout met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterstaatsregister. Bijlage VIII, bij de rigisters I, II en III, Linge. N°. 45.	6,367	6,51	+ 0,143
102	**WAARDENBURG.** Huis, in 1879 bewoond door J. van der Meulen, tegenover het huis van den burgemeester.	Noordelijke- of voorgevel, 0,30 M. van den rechterhoek, 1,93 M. onder den ankerknoop, ongeveer 0,55 M. boven beganen grond.	Vierkante kruisbout met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterpassing voor den aanleg der staatsspoorwegen; in manuscript aanwezig in het bureau van den algemeenen dienst van den waterstaat.	4,288	4,408	+ 0,120
103	**ZALT-BOMMEL.** Spoorwegbrug over de Waal.	Noordelijk landhoofd, oostelijk van de rails, in de rollaag onder de rails.	Bronzen knopbout. Hoogste punt.	14,284		
104	**ZALT-BOMMEL.** Spoorwegbrug over de Waal.	Zuidelijk landhoofd, in de hardsteenen dekzerk, westelijk van de rails.	Bronzen knopbout. Hoogste punt.	17,856		
105	**ZALT-BOMMEL.** Gemetselde kas in de glooiing van den Molenwal aan de haven.	Hardsteenen rijkspeilschaal.	Nulpunt van de peilschaal, afgeleid uit de hoogte van de deelstreep 7,00 M. + A.P.	− 0,148	0,000	+ 0,148
106	**HEDEL.** Huisje voor de rijkspeilschaal op de brug over de Maas.	Voorgevel, onder het merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 166.	Vierkante kruisbout met eene verticale en twee horizontale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Bovenkant.	7,449 [1]		
107	**HEDEL.** Huisje voor de rijkspeilschaal op de brug over de Maas.	Onderdorpel van het noordwestelijke raam, waarop vermeld is: 8,479, gewaterpast 21 Mei 1879.	Bovenkant van den dorpel.	8,283 [1]	8,479	+ 0,196
108	**HEDEL.** Schipbrug over de Maas.	Noordelijk landhoofd, westzijde, op den beganen grond, achter den lantaarnpaal.	Bronzen knopbout. Hoogste punt.	7,068		
109	**EMPEL en MEERWIJK.** Schipbrug over de Maas.	Zuidelijk landhoofd, oostzijde, op de borstwering.	Bronzen knopbout. Hoogste punt.	8,249		

[1] In dit gebouwtje bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 166.

Volgnummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
110	**'S HERTOGENBOSCH.** Nieuwe stadsherberg te Orten, in 1879 bewoond door J. M. Cruijters, (voormalig rijksgebouw) bij kilometerpaal 3.	Westelijke- of voorgevel, onder het penant tusschen het eerste en tweede raam rechts van de deur; de onderkant van den steen ligt ongeveer 0,54 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**6,988**		
111	**'S HERTOGENBOSCH.** Westelijke kaaimuur van de Breede- of Diezehaven.	Peilschaal op de hoekblokken van den vleugel eener ophaalbrug.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 5,575 M. en 5,00 M. + A. P.	**– 0,189**	0,000	+ 0,189
112	**'S HERTOGENBOSCH.** Westelijke kaaimuur van de Breede- of Diezehaven.	In den vleugel rechts van de voorgaande peilschaal.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,59 M. + A.P.	**5,399**	5,59	+ 0,191
113	**'S HERTOGENBOSCH.** Bekleedingsmuur langs den wal, genaamd het Rondeel, bij de Diezehaven.	Hardsteenen peilschaal in de oostzijde van den ronden toren, vormende het ronde gedeelte van den wal.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 5,95 M. en 5,70 M. + A.P. Waterstaatsregister X, de Dieze. N°. 1.	**– 0,186**	0,000	+ 0,186
114	**'S HERTOGENBOSCH.** Schuine of scheeve sluisje aan de Dieze.	Noordelijke rechtstandsmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**3,457**		
115	**'S HERTOGENBOSCH.** Schuine of scheeve sluisje aan de Dieze.	Noordelijke rechtstandsmuur, 0,40 M. links van den linkerkant der rechter schotbalksponning, in de derde voeg onder de rollaag, of 0,45 M. onder den bovenkant daarvan.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterstaatsregister X, de Dieze. N°. 2.	**3,790**	3,970	+ 0,180
116	**VUGHT.** Duikertje, in den toegang naar het buiten „Voorburg", aan de westzijde van den weg van Vught naar Boxtel, tusschen de kilometerpalen 5 en 6.	Noordelijke frontmuur, 0,27 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,38 M. + A.P.	**5,208**	5,38	+ 0,172

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
117	**VUGHT.** Duikertje, in den toegang naar het buiten „Voorburg", aan de westzijde van den weg van Vught naar Boxtel, tusschen de kilometerpalen 5 en 6.	Noordelijke frontmuur, in de voeg anderhalve steen links van den voorgaanden peilmerksteen.	VIERKANTE BOUT zonder groef. Bovenkant.	**5,304**		
118	**BOXTEL.** Herberg, aan de oostzijde van den weg van Vught naar Boxtel, bij kilometerpaal 10, in 1879 bewoond door van der Meijden.	Noordelijke gevel; de onderkant van den steen komt overeen met de 12e voeg, ongeveer 0,69 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met ingehakt merkvlak en ingehakt hoogtecijfer van 8,38 M. + A.P.	**8,216**	8,38	+ 0,164
119	**BOXTEL.** Herberg, aan de oostzijde van den weg van Vught naar Boxtel, bij kilometerpaal 10, in 1879 bewoond door van der Meijden.	Noordelijke gevel, 0,22 M. rechts van den voorgaanden peilmerksteen.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven. Bovenkant. De bout heeft een schuinen stand, het hoogste punt is opgenomen.	**8,236**		
120	**ROERMOND.** Gemetselde kas, aan den rechter Maasoever, ten noorden van de Maasbrug.	Hardsteenen rijkspeilschaal; de deelstreep aangevende 20,65 M. + A.P. ligt 0,14 M. onder den vlakken bovenkant der schaal.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 20,53 M. en 20,65 M. + A.P.	**— 0,305**	0,000	+ 0,305

CULENBORG—GORINCHEM. 1879.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
121	**CULENBORG.** Doorgang onder den spoorweg bij den zuider Lekdijk, in den weg tusschen Culenborg en het fort Everdingen.	Zuidelijk landhoofd, rechter vleugel.	PEILMERKSTEEN met horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**9,056**		
122	**CULENBORG.** Inundatiesluis bij het fort 't Spoel.	Hardsteenen peilschaal aan het zuidelijke- of binnensluishoofd, westelijk tusschenpenant, noordelijke punt.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,00 M. en 4,24 M. + A.P.	**— 0,041**	0,000	+ 0,041

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
123	**CULENBORG.** Inundatiesluis bij het fort 't Spoel.	Hardsteenen peilschaal aan het zuidelijke- of binnensluishoofd, westelijk tusschenpenant, zuidelijke punt.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 3,50 M. en 3,49 M. + A.P.	**– 0,035**	0,000	+ 0,035
124	**EVERDINGEN.** Inundatiesluis bij het fort Everdingen.	Hardsteenen peilschaal aan het zuidelijke- of binnensluishoofd, westelijk tusschenpenant, noordelijke punt.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 2,50 M. en 2,94 M. + A.P.	**– 0,164**	0,000	+ 0,164
125	**EVERDINGEN.** Inundatiesluis bij het fort Everdingen.	Hardsteenen peilschaal aan het zuidelijke- of binnensluishoofd, westelijk tusschenpenant, zuidelijke punt.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 2,50 M. en 2,90 M. + A.P.	**– 0,164**	0,000	+ 0,164
126	**EVERDINGEN.** „De Zwarte Kraai" of „Gorkumsche huis", dijkhuis, op den hoek van den Diefdijk en de Lange Meent.	Noordoostelijke zijgevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 6,85 M. + A.P.	**6,756**	6,85	+ 0,094
127	**EVERDINGEN.** „De Zwarte Kraai" of „Gorkumsche huis", dijkhuis, op den hoek van den Diefdijk en de Lange Meent.	Noordoostelijke zijgevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: VIJF HEEREN / DIJKPIJL. Waterstaatsregister. Bijlage VIII van de registers I, II en III, B, Diefdijk. N°. *7b*.	**5,949**	6,06	+ 0,111
128	**LEERDAM.** „Dordtsche huis", dijkhuis aan den Diefdijk.	Oostelijke zijgevel, nabij den linkerhoek des gevels.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,49 M. + A.P.	**5,422**	5,49	+ 0,068
129	**ASPEREN.** Culenborgsche Vlietsluis, bij de aansluiting van den noorder Lingedijk aan den Diefdijk.	Buiten of naar de Linge gekeerd gedeelte, oostelijke rechtstandsmuur; de bovenkant van den steen ligt 0,98 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,94 M. + A.P.	**5,873**	5,94	+ 0,067
130	**ASPEREN.** Culenborgsche Vlietsluis, bij de aansluiting van den noorder Lingedijk aan den Diefdijk.	Hardsteenen peilschaal in het van de Linge afgekeerde gedeelte, westelijke rechtstandsmuur, tusschen de schotbalksponning en de kas der waaierdeur.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 5,74 M. en 6,50 M. + A.P.	**– 0,063**	0,000	+ 0,063
131	**ASPEREN.** Culenborgsche Vlietsluis, bij de aansluiting van den noorder Lingedijk aan den Diefdijk.	Oostelijke rechtstandsmuur, zuidelijk gedeelte, bij bovengenoemden peilmerksteen N°. 129.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven. Waterstaatsregister. Bijlage VIII van de registers I, II en III, A, Linge. N°. *76a*.	**6,025**	6,09	+ 0,065

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
132	**LEERDAM.** Oostelijke toevoerduiker naar de molens van de Vijfheerenlanden.	Zuidelijke frontmuur, (buitendijks) bij den oostelijken- of rechterhoek.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,26 M. + A.P.	**2,222**	2,26	+ 0,038
133	**LEERDAM.** Westelijke toevoerduiker (laatste van Leerdam af) naar de molens van de Vijfheerenlanden.	Zuidoostelijke frontmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,29 M. + A.P.	**2,253**	2,29	+ 0,037
134	**KEDICHEM.** Boerenwoning aan den noorder Lingedijk (binnendijks), in 1879 bewoond door B. Mink, tusschen de dijkpalen 34 en 35.	Naar den dijk gekeerde- of voorgevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,59 M. + A.P.	**2,544**	2,59	+ 0,046
135	**KEDICHEM.** Herberg „De Zwaan", aan den noorder Lingedijk, tusschen Kedichem en Arkel, even buiten Kedichem.	Oostelijke zijgevel, nabij den linkerhoek des gevels.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,97 M. + A.P.	**5,804**	5,97	+ 0,166
136	**KEDICHEM.** Herberg „De Zwaan", aan den noorder Lingedijk, tusschen Kedichem en Arkel, even buiten Kedichem.	Oostelijke zijgevel, nabij den linkerhoek des gevels, onder den voorgaanden steen, ten deele onder den grond.	PEILMERKSTEEN met een vooruitspringend gedeelte, en ingehakt opschrift: „VIJF HEERENPEIL" en eenige andere woorden, die gedeeltelijk onder de bestrating liggen. Bovenkant van het vooruitspringende gedeelte. Waterstaatsregister. Bijlage VIII van de registers I, II en III, A, Linge. N°. 96.	**5,263**	5,42	+ 0,157
137	**KEDICHEM.** Duiker onder den noorder Lingedijk, in den molentocht van den polder Kedichem en Oosterwijk.	Buitenfront, westelijke vleugel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,12 M. + A.P.	**0,988**	1,12	+ 0,132
138	**ARKEL.** Schutsluis in den Arkelschen dam.	Buitenhoofd, zuidoostelijk laag gedeelte, ongeveer 1,50 M. ten westen van de deurkas.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,67 M. + A.P. Waterstaatsregister. Bijlage VIII van de registers I, II en III, A, Linge. N°. 105c.	**2,525**	2,67	+ 0,145

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
139	**ARKEL.** Schutsluis in den Arkelschen dam.	Peilschaal in het buitensluishoofd, slagstijl in den zuidoostelijken rechtstandsmuur. De peilschaal is geschilderd op de slagstijlblokken.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 2,47 M. en 4,04 M. + A.P. Waterstaatsregister. Bijlage VIII van de registers I, II en III, A, Linge. N°. 105*b*.	**— 0,162**	0,000	+ 0,162
140	**ARKEL.** Schutsluis in den Arkelschen dam.	Peilschaal in het binnensluishoofd, zuidoostelijke rechtstandsmuur, noordoostelijk van de deurkas.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 2,86 M. en 2,93 M. + A.P.	**— 0,131**	0,000	+ 0,131
141	**ARKEL.** Huis aan den Arkelschen dijk, bij dijkpaal 365; in 1879 bewoond door van der Voort.	Noordelijke zijgevel.	PEILMERKSTEEN met een vooruitspringend nokje en ingehakt opschrift: ARKEL=PEIL. 1741 Bovenkant van het uitstekende nokje.	**5,384**		

GORINCHEM—WESTKAPELLE. 1880—1881.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
142	**GORINCHEM.** Sluis in het kanaal van Steenenhoek.	Peilschaal in het buitensluishoofd, Lingezijde, zuidelijke rechtstandsmuur, in de hardsteenen blokken der schotbalksponningen; de verdeeling gaat opwaarts tot 5,70 M. + A.P.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,50 M., 5,30 M., 5,31 M. en 5,65 M. + A.P.	**— 0,083**	0,000	+ 0,083
143	**GORINCHEM.** Sluis in het kanaal van Steenenhoek.	Peilschaal in het binnensluishoofd, kanaalzijde, zuidelijke rechtstandsmuur, in de hardsteenen hoekblokken; de verdeeling gaat opwaarts tot 4,90 M. + A.P.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,68 M., 4,70 M. en 4,74 M. + A.P.	**— 0,064**	0,000	+ 0,064
144	**GORINCHEM.** Dalemsche poort.	Zuidelijk front, links van den ingang,	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,77 M. + A.P.	**4,678**	4,77	+ 0,092

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
145	**GORINCHEM.** Dalemsche poort.	Zuidelijk front, rechts van den ingang.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: PYL / DER DALEMSE OVERLAATEN VOLGENS HET CONTRACT IN DATO DEN 16 AUGUSTI 1742. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 9.	5,227	5,31	+ 0,083
146	**GORINCHEM.** Keersluis aan den mond der groote haven.	Hardsteenen peilschaal aan het buitensluishoofd, westelijke rechtstandsmuur, in de hardsteenen hoekblokken aan den zuidelijken- of linkerkant der deurkas; de verdeeling gaat opwaarts tot 6,25 M. + A.P.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,90 M., 5,26 M. en 5,14 M. + A.P. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 20*a*.	– 0,109	0,000	+ 0,109
147	**GORINCHEM.** Keersluis aan den mond der groote haven.	Hardsteenen peilschaal aan het buitensluishoofd, westelijke rechtstandsmuur, in den hardsteenen slagstijl; de verdeeling gaat opwaarts tot 5,00 M. + A.P.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,90 M. en 4,94 M. + A.P. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 20*b*.	– 0,104	0,000	+ 0,104
148	**GORINCHEM.** Keersluis aan den mond der groote haven.	Hardsteenen peilschaal aan het binnensluishoofd, westelijke rechtstandsmuur, in den hardsteenen slagstijl; de verdeeling gaat opwaarts tot 5,00 M. + A.P.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,70 M. en 4,90 M. + A.P. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 20*c*.	– 0,101	0,000	+ 0,101
149	**GORINCHEM.** Keersluis aan den mond der groote haven.	Buitensluishoofd, westelijke rechtstandsmuur, ten zuiden van de bovengenoemde peilschaal N°. 146, in het midden tusschen de deurkas en het buitenfront.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,25 M. + A.P. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 19.	5,139	5,25	+ 0,111
150	**GORINCHEM.** Muur van het tolbastion buiten de Waterpoort.	Zuidoostelijke hoek; de onderkant van den steen ligt in de 8e voeg boven de onderste hardsteenen blokken.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt nummer 14.	4,637		
151	**GORINCHEM.** Herberg, in 1880 bewoond door L. van Zessen, aan de oostzijde van den afrit van den dijk naar Schelluinen, aan de grens der gemeente Gorinchem.	Westelijke zijgevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,89 M. + A.P.	5,743	5,89	+ 0,147

Volg-num-mer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
152	**HARDINXVELD.** Herberg genaamd „in den Boud", in 1880 bewoond door Van den Hoff; A. N°. 22.	Westelijke zijgevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 6,97 M. + A.P.	**6,788**	6,97	+ 0,182
153	**HARDINXVELD.** Schuur bij het logement „de Drie Snoeken".	Zuidoostelijke zijgevel, in den gemetselden voet.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,02 M. + A.P.	**3,894**	4,02	+ 0,126
154	**HARDINXVELD.** Logement „de Drie Snoeken".	Hardsteenen peilschaal in den westelijken zijgevel.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, bepaald door onmiddellijke waarneming van het nulpunt. De schaal is verdeeld in metermaat van het nulpunt of noodpeil afwaarts tellende. Aan het hoofd der schaal is ingehakt: DYKPEIL. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 43*a*.	**4,998** [1])	5,13	+ 0,132
155	**HARDINXVELD.** Winkelhuis, in 1880 bewoond door H. Meijer.	Noordwestelijke zijgevel, ongeveer in het midden tusschen den onderdorpel van het groote en den bovenkant van het kleine raamkozijn.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,63 M. + A.P.	**5.508**	5,63	+ 0,122
156	**HARDINXVELD.** Sluis in het kanaal van Steenenhoek.	Oostelijke buitenvleugelmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,22 M. + A.P.	**4,099**	4,22	+ 0,121
157	**HARDINXVELD.** Sluis in het kanaal van Steenenhoek.	Peilschaal aan den oostelijken buitenvleugelmuur, in de hardsteenen blokken der schotbalksponning.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 4,80 M. + A.P.	**– 0,121**	0,000	+ 0,121
158	**HARDINXVELD.** Huis tegenover het veer, in 1880 bewoond door Gijs Vlot.	Oostelijke zijgevel; de linkerkant van den steen ligt 0,35 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, de onderkant van den steen ligt 0,98 M. lager dan de onderkant van het blinde raam.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,66 M. + A.P.	**5,486**	5,66	+ 0,174

[1]) De hoogte van den ankerknoop in „de Drie Snoeken", opgegeven in de Hydrog. Waarn. van Kraijenhoff en in de Waterstaatsregisters, wordt hier niet vermeld, omdat volgens verkregene inlichting het omringende muurwerk hersteld is en hierdoor de hoogte van den ankerknoop is veranderd.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
159	**HARDINXVELD.** Huis naast de grenspaal van Hardinxveld bij de grens van Sliedrecht.	Noordwestelijke zijgevel; de rechterkant van den steen ligt 0,77 M. links van den hoek van den gevel, de onderkant ongeveer 1,18 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,81 M. + A.P.	4,674	4,81	+ 0,136
160	**SLIEDRECHT.** Societeit „Bot" tegenover het middelveer.	Oostelijke zijgevel; de linkerkant van den steen ligt 0,29 M. van den linkerhoek van den gevel, de onderkant ongeveer 1,23 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,02 M. + A.P.	4,820	5,02	+ 0,200
161	**SLIEDRECHT.** Huis tegen den toren, in 1881 gebruikt als meisjesschool.	Westelijke- of voorgevel, tusschen den linkerhoek des gevels en het eerste raam van den linkerkant; de linkerkant van den steen ligt 0,18 M. rechts van den hoek van den gevel, de onderkant ongeveer 1,35 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,78 M. + A.P.	4,603	4,78	+ 0,177
162	**SLIEDRECHT.** Huis tegen den toren, in 1881 gebruikt als meisjesschool.	Noordelijke zijgevel; de rechterkant van den peilmerksteen ligt 0,85 M. links van den rechterhoek des gevels, de onderkant ongeveer 0,12 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale merkstreep en het en relief uitgehouwen opschrift: PEYL 1755. Bovenkant van de merkstreep. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 66. In Kraijenhoff. Hydr. Waarnem. IVe Afd. N°. 43, wordt voor de hoogte van dit merk opgegeven 3,745 M. + A.P.	3,344	3,52 (Volgens Waterstaats-register.)	+ 0,176
163	**SLIEDRECHT.** Huis gemerkt D. N°. 86, in 1880 bewoond door Jacob de Krijger.	Zuidelijke gevel; de linkerkant van den peilmerksteen ligt 0,19 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, de onderkant ongeveer 0,35 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,58 M. + A.P.	4,397	4,58	+ 0,183
164	**PAPENDRECHT.** Veerschippershuis bij het veer tusschen Dordrecht en Papendrecht.	Oostelijke- of voorgevel, in het midden tusschen den linkerhoek en het eerste raam van den linkerkant; de onderkant van den peilmerksteen ligt 0,73 M. boven het plint.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,95 M. + A.P.	3,737	3,95	+ 0,213
165	**PAPENDRECHT.** Veerschippershuis bij het veer tusschen Dordrecht en Papendrecht.	Zuidelijke naar de rivier gekeerde zijgevel, links van het vooruitspringende gedeelte, 0,39 M. van den linkerhoek van den gevel, ongeveer 1,10 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog, 20 m.M. breed. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 72*b*.	3,388	3,59	+ 0,202

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
166	**ZWIJNDRECHT.** Huis, gemerkt B. N°. 12, in 1880 bewoond door Antonie Baan, recht tegenover den rijksweg eerste klasse van Rotterdam naar Breda.	Noordelijke- of voorgevel; de rechterkant van den peilmerksteen ligt 0,08 M. links van den rechterhoek van den gevel, de onderkant 0,31 M. boven het plint.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,99 M. + A.P.	3,764	3,99	+ 0,226
167	**DORDRECHT.** Keersluis, genaamd „Kleine sluis", aan den mond van de Kalkhaven.	Zuidelijke rechtstandsmuur, deurkas der oostelijke binnendeur, ongeveer 0,20 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,80 M. + A.P.	3,612	3,80	+ 0,188
168	**DORDRECHT.** Keersluis, genaamd „Kleine sluis", aan den mond van de Kalkhaven.	Zuidelijke rechtstandsmuur, deurkas der oostelijke binnendeur, aan den bovenkant van den laatstgenoemden peilmerksteen.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog.	3,737		
169	**DORDRECHT.** Korenmetershuisje tegen de Groote kerk.	Zuidelijke- of voorgevel; de rechterkant van den peilmerksteen ligt 0,28 M. links van den rechterhoek van den gevel, de onderkant ongeveer 0,92 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,63 M. + A.P.	3,436	3,63	+ 0,194
170	**DORDRECHT.** Protestantsche Groote kerk.	Merk in het basement van den linkerstijl van den meest oostelijken ingang; de groef ligt 0,16 M. boven den hardsteenen dorpel.	GROEF VAN HET VLOEDMERK met ingehakt opschrift: Vloed $18\frac{2}{4}25$. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 84.	3,290 [1]	3,48	+ 0,190
171	**DORDRECHT.** Zakkendragersbrug nabij de Annapoort.	Zuidelijk landhoofd; de linkerkant van den steen ligt 0,80 M. rechts van het hardsteenen kussenblok, waarop de laatste bruglegger rust, de bovenkant 0,31 M. onder den bovenkant van de hardsteenen dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,41 M. + A.P.	2,239	2,41	+ 0,171
172	**DORDRECHT.** Zakkendragershuisje, ten westen van de Groote kerk bij de Zakkendragerspoort.	Noordelijke- of voorgevel, midden tusschen de rechterdeur en het linkerraam; de onderkant van den peilmerksteen ligt ongeveer 0,56 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: Vloed $18\frac{2}{4}25$. Waterstaatsregister IV, Merwede. N°. 86.	3,226	3,42	+ 0,194

[1]) In deze kerk bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 199.

Volgnummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
173	**DUBBELDAM.** Groote draaibrug in de spoorwegbrug over de Oude Maas bij Dordrecht, zuidoostelijk landhoofd.	Noordoostelijke vleugelmuur; de rechterkant van den steen ligt 1,82 M. links van het vierde hoekblok van het landhoofd, de bovenkant 1,02 M. onder de lijst der borstwering van het landhoofd.	PEILMERKSTEEN zonder groef of ingehakt hoogtecijfer. Bovenkant van den peilmerksteen.	4,140		
174	**DUBBELDAM.** Tolgaarderswoning aan den straatweg van Dordrecht naar Willemsdorp op den Wieldrechtschen zeedijk, tusschen de kilometerpalen 49 en 50.	Noordelijke zijgevel; de linkerkant van den peilmerksteen ligt 0,32 M. rechts van het linker raamkozijn, de onderkant ongeveer 0,19 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,92 M. + A.P.	3,719	3,92	+ 0,201
175	**DUBBELDAM.** Tolgaarderswoning aan den straatweg van Dordrecht naar Willemsdorp op den Wieldrechtschen zeedijk, tusschen de kilometerpalen 49 en 50.	Noordelijke zijgevel, links van laatstgenoemden peilmerksteen, ongeveer 0,30 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16,5 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Waterstaatsregister IV, Bijlage I, A, Eiland van Dordrecht. N°. 7.	3,715	3,92	+ 0,205
176	**DUBBELDAM.** Huis te Willemsdorp, in 1880 bewoond door den bakker C. de Korver.	Zuidelijke zijgevel, ongeveer onder het midden van het penant tusschen de beide ramen ten oosten van de deur; de onderkant van den steen ligt ongeveer 0,52 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,31 M. + A.P.	4,113	4,31	+ 0,197
177	**DUBBELDAM.** Huis te Willemsdorp, in 1880 bewoond door den bakker C. de Korver.	Zuidelijke zijgevel, 0,31 M. boven het midden van den bovenkant van laatstgenoemden peilmerksteen, ongeveer 1,08 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog. Waterstaatsregister IV, Bijlage I, B, Eiland van Dordrecht. N°. 2.	4,562	4,76	+ 0,198
178	**DUBBELDAM.** Baanwachterswoning N°. 27, tegenover het station Willemsdorp.	Zuidelijke zijgevel; de rechterkant van den peilmerksteen ligt 0,79 M. links van het raam, de onderkant 0,36 M. boven het plint.	PEILMERKSTEEN met groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	4,466		
179	**HOOGE en LAGE ZWALUWE.** Huisje in 1880 behoorende bij de bloemfabriek van Merkelbach, achter kilometerpaal 20.	Zuidoostelijke gevel, onder het penant links van het bovenste raam; de linkerkant van den peilmerksteen ligt 1,69 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, de onderkant ongeveer 0,52 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,44 M. + A.P.	4,224	4,44	+ 0,216

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
180	**HOOGE en LAGE ZWALUWE.** Duiker aan het einde van de haven.	Frontmuur boven den sluitsteen van het gewelf; de onderkant van den peilmerksteen ligt 0,32 M. boven den onderkant van het gewelf.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,06 M. + A.P.	1,881	2,06	+ 0,179
181	**ZEVENBERGEN.** Huis, in 1880 bewoond door P. J. Kock.	Noordelijke zijgevel, onder het penant rechts van het rechter raam.	PEILMERKSTEEN met ingehakt merkvlak en ingehakt hoogtecijfer van 3,25 M. + A.P.	3,202	3,25	+ 0,048
182	**TERHEIJDEN.** Steenen duiker N°. 7, in den straatweg van Moerdijk naar Breda, tusschen de kilometerpalen 10 en 11.	Zuidelijk front, oostelijke of rechter vleugel, 0,32 M. rechts van den frontmuur, 0,29 M. van den bovenkant der vlechting, loodrecht op dien bovenkant gemeten.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed.	0,184		
183	**TERHEIJDEN.** Kruidenierswinkel, in 1880 bewoond door de erven G. de Groot.	Voorgevel, 0,67 M. rechts van de deur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog, 20 m.M. breed.	2,485		
184	**BREDA.** Haven bij de Tolbrug.	Hardsteenen rijkspeilschaal, in den westelijken havenmuur ten zuiden van de Tolbrug.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 1,90 M. en 2,00 M. + A.P.	− 0,218	0,000	+ 0,218
185	**BREDA.** Haven bij de Tolbrug.	Westelijke havenmuur, links of ten noorden van de Tolbrug.	PEILMERKSTEEN met ingehakt merkvlak, zonder ingehakt hoogtecijfer.	1,617		
186	**PRINSENHAGE.** Raadhuis.	Oostelijke zijgevel, tusschen het onderste rechter raam en den rechterhoek van den gevel; de onderkant van den steen ligt op gelijke hoogte als de voeg tusschen de 11e en 12e laag steenen boven den hardsteenen dorpel.	PEILMERKSTEEN met ingehakt merkvlak en ingehakt hoogtecijfer van 6,71 M. + A.P.; in het uitgehakte gedeelte bevinden zich de letters P.V.	6,598	6,71	+ 0,112
187	**HOEVEN en ST. MARTENSPOLDER.** Herberg, in 1880 bewoond door W. Sepp, aan het kruispunt der wegen van Oudenbosch naar Rucphen en van Rosendaal naar Etten, Sectie F, N°. 548.	Voorgevel, onder het linker stalraam, ongeveer 0,70 M. boven beganen grond.	VIERKANTE BOUT zonder groeven; 20 m.M. hoog 20 m.M. breed. Bovenkant.	10,064 [1]		

[1] In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 216.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
188	**ROSENDAAL en NISPEN.** Brug over de haven te Rosendaal.	Oostelijk landhoofd, noordelijke vleugel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,64 M. + A.P.	1,717	1,64	− 0,077
189	**WOUW.** Herberg „de Roskam", aan den straatweg van Wouw naar Bergen op Zoom, bij den zijweg naar Heerle, bij kilometerpaal 31.	Wegzijde van den stal, tusschen de beide ramen, ongeveer 2,03 M. boven beganen grond.	ROND KRUISBOUTJE met eene horizontale en eene verticale groef.	9,651		
190	**BERGEN OP ZOOM.** Huis op den hoek van de Fortuinstraat en de markt, in 1880 bewoond door J. P. Schoutens.	Zuidwestelijke zijgevel, nabij den rechterhoek, onder het penant rechts van het rechter raam.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	9,609		
191	**BERGEN OP ZOOM.** Huis op den hoek van de Fortuinstraat en de markt, in 1880 bewoond door J. P. Schoutens.	Zuidwestelijke zijgevel, 0,24 M. links van den rechterhoek, 0,83 M. boven de stoep.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordbrabant. N°. 50.	9,881	10,03	+ 0,149
192	**BERGEN OP ZOOM.** Voetbrug over de haven.	Zuidelijk landhoofd, westelijke of rechter vleugel, boven eene groef in den hardsteen, waarbij het hoogtecijfer 2,50 M. + A.P. is ingehakt.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	2,907		
193	**WOENSDRECHT.** Baanwachterswoning N°. 14, aan den spoorweg van Bergen op Zoom naar Middelburg, bij kilometerpaal 15.	Voorgevel, rechts van het rechter raam.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 16 m.M. hoog, 15 m.M. breed.	4,722		
194	**WOENSDRECHT.** Schuur, der boerenhoeve „Hildernisse", in 1880 bewoond door Jan Melsen; meest noordwestelijke der drie gebouwen.	Westelijke zijgevel, linkerzijde.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	4,801		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
195	**RILLAND-BATH.** Douanenhuisje te Bath.	Oostelijke zijgevel, links van den grooten kruisbout, vermeld onder N°. 224, 1e Afd.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed.	5,420 [1])		
196	**RILLAND-BATH.** Logement „Land en Scheldezigt" te Bath, in 1880 bewoond door C. Griep Cz.	Zuidwestelijke gevel, nabij den rechterhoek.	PEILMERKSTEEN, met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,35 M. + A.P.	4,235	4,35	+ 0,115
197	**RILLAND-BATH.** Logement „Land- en Scheldezigt" te Bath, in 1880 bewoond door C. Griep Cz.	Zuidwestelijke gevel, nabij den rechterhoek, ongeveer 0,30 M. boven den bovenkant van laatstgenoemden peilmerksteen.	BOVENKANT VAN DEN ANKERKNOOP. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 55.	4,664	4,87	+ 0,206
198	**KRABBENDIJKE.** Doorgang voor den spoorweg van Bergen op Zoom naar Middelburg, in den dijk bij de grens van Krabbendijke en Rilland, nabij wachthuis 23.	Noordelijke rechtstandsmuur, westelijke vleugel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	3,709		
199	**KRUININGEN.** Groote schutsluis te Hanswert.	Hardsteenen peilschaal, aan het buiten sluishoofd, westelijke rechtstandsmuur.	NULPUNT VAN DE PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,40 M. en 3,97 M. + A.P.	– 0,144 [2])	0,000	+ 0,144
200	**GOES.** Visschhuisje.	Naar het water gekeerden zijgevel.	GEDENKSTEEN van den hoogen vloed van 26 Januari 1682, met horizontale groef.	3,700		
201	**'s HEER ARENDSKERKE.** Steenen duiker in den straatweg van Goes naar 's Heer-Arendskerke, ongeveer 400 M. voorbij kilometerpaal 11.	Zuidoostelijke frontmuur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 15 m.M. hoog, 15 m.M. breed.	– 0,016		

[1]) In dit gebouwtje bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 224.
[2]) In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 228.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
202	**'S HEER ARENDSKERKE.** Het oude veerhuis, bij den afrit naar den Jacobspolder.	Zuidelijke gevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	5,211		
203	**'S HEER ARENDSKERKE.** Het oude veerhuis bij den afrit naar den Jacobspolder.	Zuidelijke gevel.	VIERKANTE BOUT zonder groeven; 16 m.M. hoog, 32 m.M. breed. Bovenvlak.	4,803		
204	**'S HEER ARENDSKERKE.** Peilpaal in den Jacobspolder.	Hardsteenen peilpaal.	HORIZONTALE GROEF IN DEN PEILPAAL.	3,040		
205	**'S HEER ARENDSKERKE.** Peilpaal in den Jacobspolder.	Hardsteenen peilpaal.	BOVENVLAK VAN DEN PEILPAAL.	3,336		
206	**ARNEMUIDEN.** Doorgang in den spoorweg, ongeveer 3 kilometer ten oosten van de kom der gemeente, op den weg van den dam door het Sloe naar Arnemuiden.	Zuidwestelijke vleugelmuur, ongeveer 0,76 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	1,787		
207	**ARNEMUIDEN.** Brug over de Arne.	Noordelijk landhoofd, oostelijke vleugel.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenkant van de nok.	1,732		
208	**OOST- EN WEST-SOUBURG.** Brug nabij de Abeele, over de bermsloot langs het kanaal van Vlissingen naar Middelburg.	Oostelijk landhoofd, noordelijke vleugel.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenkant van de nok.	1,654		
209	**OOST- EN WEST-SOUBURG.** Steenen duiker, in den weg van Middelburg naar Vlissingen langs het kanaal, ongeveer 200 Meters voorbij het voorgaande merk N°. 208 in de richting naar Vlissingen.	Oostelijk front.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenkant van de nok.	0,032		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
210	**OOST- EN WEST-SOUBURG.** Brug in den weg van Middelburg naar Vlissingen langs het kanaal, op een afstand van ongeveer 300 Meters van de brugwachterswoning, N°. 240 Ie Afd., in de richting naar Middelburg.	Zuidelijk landhoofd, oostelijke vleugel.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenkant van de nok.	0,010		
211	**VLISSINGEN.** Draaibrug over het kanaal van Vlissingen naar Middelburg, nabij de Keersluis.	Oostelijk landhoofd, zuidelijke vleugel, nabij een steunklos.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenkant van de nok.	1,388		
212	**VLISSINGEN.** Sluis van het Marinedok.	Hardsteenen peilschaal aan den oostelijken rechtstandsmuur, in den afgeronden hoek aan het zuidelijke einde. De schaal is aan de linkerzijde verdeeld in heele en halve decimeters, opwaarts tellende tot 85 decimeters. Boven deze verdeeling bevindt zich de letter C.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, verdeeling aan de linkerzijde. De hoogte van het nulpunt is afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 84 en 85 decimeters. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 87*a*.	— 5,531	— 5,40	+ 0,131
213	**VLISSINGEN.** Sluis van het Marinedok.	Hardsteenen peilschaal aan den oostelijken rechtstandsmuur, in den afgeronden hoek aan het zuidelijke einde. De schaal is aan de rechterzijde verdeeld in heele, halve en kwart voeten (waarschijnlijk Parijssche), opwaarts tellende tot 26 voet. Boven deze verdeeling bevindt zich de letter C.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, verdeeling aan de rechterzijde. De hoogte van het nulpunt is afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 26 voet; 1 voet gelijk 0,324839 M. stellende. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 87*a*.	— 5,678	— 5,55	+ 0,128
214	**VLISSINGEN.** Sluis van het Marinedok.	Hardsteenen peilschaal aan den westelijken rechtstandsmuur, in den afgeronden hoek aan het zuidelijke einde. De schaal is aan de linkerzijde verdeeld in heele, halve en kwart voeten (waarschijnlijk Parijssche), opwaarts tellende tot 24 voet. Boven deze verdeeling bevindt zich de letter R.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, verdeeling aan de linkerzijde. De hoogte van het nulpunt is afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 24 voet; 1 voet gelijk 0,324839 M. stellende. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 87*b*.	— 5,029	— 4,90	+ 0,129

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
215	**VLISSINGEN.** Sluis van het Marinedok.	Hardsteenen peilschaal aan den westelijken rechtstandsmuur, in den afgeronden hoek aan het zuidelijke einde. De schaal is aan de rechterzijde verdeeld in heele en halve decimeters, opwaarts tellende tot 85 decimeter; in het Waterstaatsregister staat, ten onrechte tot 80 palm. Boven deze verdeeling bevindt zich de letter C.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, verdeeling aan de rechterzijde. De hoogte van het nulpunt is afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 84 en 85 decimeters. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 87*b*.	– 5,530	– 5,40	+ 0,130
216	**VLISSINGEN.** Spuisluis aan den mond der Koopmanshaven.	Noordelijk- of binnenfront, westelijke rechtstandsmuur, 1,00 M. rechts van den linkerkant van den muur, 0,44 M. onder den bovenkant der dekzerk.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog, 20 m.M. breed. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 88.	2,662	2,79	+ 0,128
217	**VLISSINGEN.** Spuisluis aan den mond der Koopmanshaven.	Hardsteenen peilschaal aan den oostelijken rechtstandsmuur, in den slagstijl, verdeeld in meters en decimeters.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van VII el. Waterstaatsregister VII, Bijlage I, Noordelijke oever van de Wester-Schelde. N°. 89*b*.	– 3,464	– 3,33	+ 0,134
218	**WESTKAPELLE.** Molen „de Vijf Gebroeders" op den Zeedijk.	Oost- of landzijde, onder het lichtraam.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 15 m.M. hoog, 15 m.M. breed.	7,647		
			ARNHEM—DEVENTER. 1880.			
219	**ARNHEM.** Poort in den spoorweg, over den Velperweg.	Middelpijler, zuidzijde, ongeveer 0,70 M. boven begaanen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 17,28 M. + A.P.	17,094	17,28	+ 0,186
220	**RHEDEN.** Tolgaarderswoning, bij den tol te Word Rheden, aan den straatweg van Arnhem naar Zutphen bij kilometerpaal 7.	Westelijke- of voorgevel onder het benedenraam, 1,40 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,20 M. onder den onderkant van den raamdorpel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 17,30 M. + A.P.	17,149	17,30	+ 0,151

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
221	**RHEDEN.** Duiker onder den straatweg van Arnhem naar Zutphen, tusschen de kilometerpalen 8 en 9.	Westelijk front, 1,00 M. ten noorden van het midden van het front, 0,45 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 23,27 M. + A.P.	23,060	23,27	+ 0,210
222	**RHEDEN.** Huis aan den straatweg van Arnhem naar Zutphen aan de Steeg, nabij kilometerpaal 11, in 1880 bewoond door Janse.	Westelijke- of voorgevel, 0,70 M. links van de deur, ongeveer 0,30 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 17,62 M. + A.P.	17,430	17,62	+ 0,190
223	**RHEDEN.** Tolgaarderswoning bij den tol te Ellekom, aan den straatweg van Arnhem naar Zutphen, tusschen de kilometerpalen 12 en 13.	Oostelijke- of voorgevel, onder het raam, 1,50 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,20 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 16,91 M. + A.P.	16,751	16,91	+ 0,159
224	**RHEDEN.** Molenaarshuis te Dieren, tusschen de kilometerpalen 15 en 16, in 1880 toebehoorende aan de erven A. J. Lentink.	Noordelijke gevel, tusschen de beide ramen rechts van de deur, 0,60 M. links van het eerste raam naast de deur, ongeveer 1,00 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 15,68 M. + A.P.	15,524	15,68	+ 0,156
225	**RHEDEN.** Duiker met sluisdeur, onder den straatweg van Arnhem naar Zutphen, nabij kilometerpaal 18.	Oostelijk front, 0,75 M. ten zuiden van het midden van het front, 0,20 M. onder den onderkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 9,60 M. + A.P.	9,471	9,60	+ 0,129
226	**BRUMMEN.** Duiker met schuif, onder den straatweg van Arnhem naar Zutphen tusschen de kilometerpalen 19 en 20.	Oostelijk front, 0,20 M. ten noorden van het midden van het front, 0,25 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 9,74 M. + A.P.	9,564	9,74	+ 0,176
227	**BRUMMEN.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij Brummen, aan den straatweg van Arnhem naar Zutphen, tusschen de kilometerpalen 21 en 22.	Oostelijke- of voorgevel, links van het raam, 0,20 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 1,00 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 10,87 M. + A.P.	10,711	10,87	+ 0,159

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
228	**BRUMMEN.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij Brummen, aan den straatweg van Arnhem naar Zutphen, tusschen de kilometerpalen 21 en 22.	Oostelijke- of voorgevel, links van het raam, onder den laatstgenoemden peilmerksteen.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef. Waterstaatsregister VIII, IJssel. N°. 58.	**10,164**	10,32	+ 0,156
229	**BRUMMEN.** Duiker in de Rhienderensche beek, onder den straatweg van Arnhem naar Zutphen, tusschen de kilometerpalen 23 en 24.	Oostelijk front, 0,30 M. ten zuiden van het midden van het front, 0,30 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 8,50 M. + A.P.	**8,366**	8,50	+ 0,134
230	**BRUMMEN.** Tolgaarderswoning bij den tol op den Kanonsdijk, tusschen de kilometerpalen 26 en 27.	Noordelijke zijgevel, tusschen een groot en een klein raam, 0,22 M. links van het groote raam, ongeveer 1,00 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 9,93 M. + A.P.	**9,804**	9,93	+ 0,126
231	**ZUTPHEN.** IJsselkade.	Rijks peilschaal.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 7,00 M. + A.P.	**– 0,145**	0,000	+ 0,145
232	**GORSSEL.** Protestantsche kerk.	Voorgevel, onder het penant rechts van het rechterraam, 0,30 M. links van den rechter hoekpilaster, ongeveer 0,70 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 9,65 M. + A.P.	**9,490** [1])	9,65	+ 0,160
233	**GORSSEL.** Tolgaarderswoning bij den tol nabij de Koerhuisbrug, aan den straatweg van Zutphen naar Deventer, nabij kilometerpaal 42.	Zijgevel, onder het raam links van de deur, 1,40 M. rechts van den linkerhoek des gevels, ongeveer 0,40 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 8,01 M. + A.P.	**7,818**	8,01	+ 0,192

[1]) In den toren van deze kerk bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 258.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
			ARNHEM—ELTEN. 1880.			
234	**WESTERVOORT.** Woning, in 1880 bewoond door Breunnissen, bij de schipbrug over den IJssel, sectie A, N°. 1046.	Zuidwestelijke gevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 14,76 M. + A.P.	**14,586**[1]	14,76	+ 0,174
235	**HERWEN en AERDT.** Protestantsche kerk te Aerdt.		PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 14,97 M. + A.P.	**14,807**	14,97	+ 0,163
236	**HERWEN en AERDT.** Huis van Geitman, tegenover het logement van de wed. Stokman, aan de Tolkamer.	Oostelijke gevel.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 18,78 M. + A.P.	**18,494**	18,78	+ 0,286
			PEY—MAESEYCK. 1881.			
237	**ROOSTEREN.** Gebouw voor in- en uitgaande rechten.	Voorgevel, links van den ingang, onder den grooten kruisbout in genoemd gebouw geplaatst: 1e Afd. N°. 270.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 31,78 M. + A.P.	**31,503**[2]	31,78	+ 0,277
			BREDA—STRIJBEEK. 1881.			
238	**GINNEKEN en BAVEL.** Huis te Ulvenhout, aan de oostzijde van den straatweg van Breda naar Strijbeek, tusschen de kilometerpalen 5 en 6, op een kleinen afstand ten noorden van een molen, in 1881 bewoond door Frans Adriaanse.	Tusschen twee ramen; de linkerkant van den steen ligt 0,67 M. rechts van het linker raamkozijn, de rechterkant 0,73 M. links van het rechter raamkozijn, en de onderkant ongeveer 1,25 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met ingehakt horizontaal merkvlak en ingehakt hoogtecijfer van 6,57 M. + A.P. In de inhakking bevinden zich de letters P. V.	**6,575**	6,57	+ 0,005

[1] In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 260.
[2] In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 270.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
	'S HERTOGENBOSCH—NIJMEGEN. 1881.					
239	**'S HERTOGENBOSCH.** Sluis in de Zuid-Willemsvaart bij het Hinthamereind.	Rijkspeilschaal in het noordwestelijke sluishoofd, noordoostelijke rechtstandsmuur, ten noordwesten van den slagstijl.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 5,30 M., 5,40 M. en 6,00 M. + A.P.	**— 0,174**	0,000	+ 0,174
240	**'S HERTOGENBOSCH.** Sluis in de Zuid-Willemsvaart bij het Hinthamereind.	Rijkspeilschaal in het zuidoostelijke sluishoofd, noordoostelijke rechtstandsmuur, ten zuidoosten van de deurkas.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 5,70 M., 5,80 M. en 5,90 M. + A.P.	**— 0,194**	0,000	+ 0,194
241	**'S HERTOGENBOSCH.** Herberg gemerkt K, N°. 108, aan de zuidzijde van den straatweg van 's Hertogenbosch naar Grave, tusschen de kilometerpalen 2 en 3.	Noordwestelijke- of voorgevel; de linkerkant van den steen ligt 0,91 M. rechts van den ingang, de onderkant ongeveer 0,90 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**7,045**		
242	**ROSMALEN.** Huis te Hintham, aan de noordzijde van den straatweg van 's Hertogenbosch naar Grave, tegenover kilometerpaal 3.	Zuidelijke gevel, onder een klein raam; de rechterkant van den steen ligt 0,55 M. links van de linker deur, de onderkant ongeveer 0,66 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**6,652**		
243	**ROSMALEN.** Huis te Hintham, gemerkt C, N°. 15, aan de noordzijde van den straatweg van 's Hertogenbosch naar Grave, tusschen de kilometerpalen 3 en 4.	Zuidelijke gevel; de linkerkant van den steen ligt 0,90 M. rechts van een raamkozijn, de bovenkant 1,77 M. onder de gootlijst en de onderkant ongeveer 0,58 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**6,531**		
244	**GRAVE.** Pegelbrug in den Elftweg bij Grave.	Zuidelijk landhoofd, westelijke vleugelmuur; de bovenkant van den steen ligt 0,28 M. onder den bovenkant van den muur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 8,87 M. + A.P.	**8,866**	8,87	+ 0,004

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
245	**GRAVE.** Kaaimuur langs de haven bij de brug, nabij de bomvrije kazerne.	Hardsteenen rijkspeilschaal tegen den zuidoostelijken kaaimuur. De schaal is breed 0,31 M. en verdeeld in metermaat, van 5 tot 5 centimeters, opgaande tot 12,00 M. + A.P. De deelstreep van 12,00 M. is 0,70 M. onder den bovenkant van den muur.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 12,00 M. + A.P. Waterstaatsregister IX, Boven-Maas. N°. 148.	**− 0,045**	0,000	+ 0,045
246	**GRAVE.** Kaaimuur langs de haven bij de brug, nabij de bomvrije kazerne.	Zuidoostelijke kaaimuur, aan de noordoostzijde van de laatstgenoemde peilschaal. De bout ligt 0,10 M. ten noordoosten van de schaal en 0,54 M. onder den bovenkant van den muur.	VIERKANTE IJZEREN BOUT zonder duidelijk zichtbare groeven. Bovenkant.	**12,098**		
247	**GRAVE.** Kaaimuur langs de haven, bij de bomvrije kazerne.	Steenen peilschaal aan den noordwestelijken kaaimuur, tegen de zuidzijde van het ronde gedeelte. De schaal, oorspronkelijk verdeeld in Rijnlandsche voetmaat, van 2 tot 2 duim, opgaande tot 20 voet 2 duim, is later ook voorzien van eene verdeeling in Metermaat, opgaande tot 6,00 M.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 19 en 19,5 voet. Waterstaatsregister IX, Boven-Maas. N°. 149 en X, Boven-Maas N°. 14.	**4,798**	4,854	+ 0,056
248	**OVERASSELT.** Herberg bij de materialenloods van den waterstaat te Nederasselt, aan den straatweg van Grave naar Nijmegen, bij kilometerpaal 6.	Voorgevel, links van den ingang; de rechterkant van den steen ligt 0,41 M. van den linker deurkozijnstijl, de onderkant ongeveer 1,13 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 12,64 M. + A.P.	**12,571**	12,64	+ 0,069

AMSTERDAM—ZWIJNDRECHT. 1882.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
249	**HAARLEMMERLIEDE en SPAARNWOUDE.** Uitwateringssluizen van Rijnland te Halfweg. Middelste der drie sluizen genaamd: „Middelsluis."	Zuidoostelijk penant, noordwestzijde; de bovenkant van den steen ligt 0,95 M. onder den onderkant van de dekzerk.	MARMEREN PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: 52 D. B. A. P. aanwijzende 52 Rijnlandsche duim + A.P.	**1,321**	1,360	+ 0,039

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
250	**HAARLEMMERLIEDE en SPAARNWOUDE.** Huis Zwanenburg te Halfweg.	Oostelijke brug over de gedempte gracht, ten noorden van het huis, westzijde van den middelpijler; de bovenkant van den steen ligt ongeveer 0,68 M. onder het rijvlak der brug.	MARMEREN PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: A + P.	− 0,099 [1]		
251	**SASSENHEIM.** Brug over de Dinsdagsche watering, in den straatweg van 's Gravenhage naar Haarlem, nabij kilometerpaal 21.	Noordoostelijk landhoofd, noordwestelijke vleugelmuur, 0,87 M. van den noordwestelijken hoek, 0,90 M. onder den bovenkant van den vleugel.	VIERKANTE IJZEREN BOUT met eene verticale groef; 25 m.M. hoog, 25 m.M. breed. Bovenkant.	− 0,075		
252	**OEGSTGEEST.** Brug over het Oegstgeester kanaal, in den straatweg van 's Gravenhage naar Haarlem.	Zuidelijk landhoofd, westzijde, in het bovenvlak van het hardsteenen hoekblok, 0,21 M. van den voorkant van den muur, 0,15 M. van den linkerkant van het hoekblok.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	1,722		
253	**KATWIJK.** Binnensluis in het uitwateringskanaal.	Noordwestelijke hardsteenen peilschaal, in de zuidwestzijde van het tweede penant, geteld van den zuidwestelijken oever, verdeeld in Rijnlandsche duimen.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 148 Rijnlandsche duimen.	− 0,094 [2]	0,000	+ 0,094
254	**KATWIJK.** Binnensluis in het uitwateringskanaal.	Middelste hardsteenen peilschaal, in de zuidwestzijde van het tweede penant, geteld van den zuidwestelijken oever, verdeeld in Rijnlandsche duimen.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 137 en 85 Rijnlandsche duim.	− 0,107 [2]	0,000	+ 0,107
255	**KATWIJK.** Binnensluis in het uitwateringskanaal.	Zuidoostelijke hardsteenen peilschaal, in de zuidwestzijde van het tweede penant, geteld van den zuidwestelijken oever, verdeeld in Rijnlandsche duimen.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 59 Rijnlandsche duim.	− 0,084 [2]	0,000	+ 0,084

[1] Wellicht kwam deze groef overeen met het peilmerk of het nulpunt der peilschaal, vermeld in Kraijenhoff Hydrogr. waarn. XI[e] Afd. pag. 144, N°. 2, of XII[e] Afd. N°. 2. In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1[e] Afd. N°. 304.

[2] In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1[e] Afd. N°. 318.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
256	**STOMPWIJK.** Schutsluis te Leidschendam.	Hardsteenen peilschaal van Delfland, aan de zuidzijde van het westelijke sluishoofd, staande in Delflands boezemwater. De bovenkant der schaal is 0,35 M. onder den bovenkant der rollaag.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 0,30 M. boven Delflandsch peil.	**— 0,403** [1])		
257	**STOMPWIJK.** „Smidsbrug" te Leidschendam.	Bekleedingsmuur aan de oostzijde der brug, 4,25 M. van den oostelijken rechtstandsmuur. Het midden van den bovenkant van den steen ligt 0,16 M. onder den bovenkant van den muur, in verticale richting gemeten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: D. V. O. / 0,02 ÷ A.P.	**0,014**	— 0,02	— 0,034
258	**ROTTERDAM.** „Schiebrug" bij de Delftsche poort.	Noordoostelijke vleugelmuur, ten zuidoosten van de brug; de linkerkant van den steen ligt 1,04 M. rechts van den peilmerksteen met opschrift: „Boezempeil van Delfland en Schieland," de bovenkant van den steen 1,42 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,74 M. + A.P.	**0,538**	0,74	+ 0,202
259	**ROTTERDAM.** Oude haven aan het Bolwerk.	Hardsteenen rijkspeilschaal in een gemetselden koker tegen den westelijken bekleedingsmuur der haven. De schaal is verdeeld in meters, heele en halve decimeters en centimeters, opwaarts tellende tot 3,10 M. en draagt het opschrift: RIJKS PEILSCHAAL boven A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 3,00 M. + A.P. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 118.	**— 0,242**	0,000	+ 0,242
260	**ROTTERDAM.** Spoorwegbrug over de Nieuwe Maas.	Zuidoostelijk landhoofd op het Noorder eiland, zuidwestelijke vleugelmuur. De noordwestzijde van den steen ligt 1,00 M. van de zuidoostzijde der 5e laag hardsteenen hoekblokken onder de borstwering; de onderkant van den steen komt overeen met de voeg tusschen de 5e en 6e laag hardsteenen hoekblokken onder de borstwering.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**5,200** [2])		

[1]) Door het afbreken van de sluis is deze peilschaal in 1837 verdwenen.
[2]) In deze brug bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 337.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
261	**ROTTERDAM.** Spoorwegbrug over de Koningshaven.	Noordwestelijk landhoofd op het Noorder eiland, in den zuidwestelijken vleugelmuur. De zuidoostzijde van den steen ligt 1,00 M. van de noordwestzijde der 5e laag hardsteenen hoekblokken onder de borstwering; de onderkant van den steen komt overeen met de voeg tusschen de 5e en 6e laag hardsteenen hoekblokken onder de borstwering.	VIERKANT STEENTJE zonder groef of opschrift, 0,24 M. breed en 0,24 M. hoog. Bovenkant.	**5,381**		
262	**ROTTERDAM.** Brug voor gewoon verkeer over de Koningshaven.	Noordwestelijk landhoofd op het Noorder eiland, in den bovenkant van de dekzerk, tusschen het noordoostelijke bruggehuisje en de leuning der brug.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	**4,265**		
263	**ROTTERDAM.** Spoorwegbrug over de Koningshaven.	Zuidoostelijk landhoofd op Feijenoord, in den zuidwestelijken vleugelmuur. De noordwestzijde van den steen ligt 1,00 M. van de zuidoostzijde der 5e laag hardsteenen hoekblokken onder de borstwering. De onderkant van den steen komt overeen met de voeg tusschen de 5e en 6e laag hardsteenen hoekblokken onder de borstwering.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**5,353** [1])		

RIJSWIJK—HOEK VAN HOLLAND—OVERSCHIE. 1882.

264	**'S GRAVENHAGE.** Vaccinatiegebouw aan het zuideinde van het Zieken.	Zuidelijke- of voorgevel, in het hardsteenen basement onder de eerste kolom rechts van den ingang; de linkerkant van de inhakking ligt 0,33 M. rechts van de bovenste trede, de onderkant ongeveer 0,53 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,445 M. + Delflandsch peil. Deze peilmerksteen wordt gevormd door eene inhakking, 0,18 M. breed, 0,13 M. hoog, in het hardsteenen basement.	**1,065**		

[1]) In dit landhoofd bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 338.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
265	**'S GRAVENHAGE.** Toren der Protestantsche Groote of St. Jacobskerk.	Noordzijde; de linkerkant van den steen ligt 2,96 M. van het linker contrefort, de onderkant 0,68 M. boven het plint.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 5,19 M. + Delflandsch peil.	4,816 [1])		
266	**'S GRAVEZANDE.** Directiegebouw van den Rijkswaterstaat te Hoek van Holland.	Zuidelijke gevel, tusschen de beide ramen links van den ingang; de onderkant van den steen ligt ongeveer 0,57 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: MIDDEN DER GROEF. / 8,795 + A.P.	8,552	8,795	+ 0,243
267	**'S GRAVEZANDE.** Directiegebouw van de Genie te Hoek van Holland.	Oostelijke zijgevel, midden onder het kleine raam; de linkerkant van den steen ligt 4,90 M. rechts van den linkerhoek des gevels, de onderkant ongeveer 0,45 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met groef en uitstekende nok als merkvlak, benevens ingehakt hoogtecijfer van 9,50 M. + A.P. Bovenvlak van de nok.	9,233	9,50	+ 0,267
268	**'S GRAVEZANDE.** Oranjesluis, uitwateringssluis van Delfland.	Westelijke- of buitenvleugelmuur; de linkerkant van den steen ligt 1,26 M. rechts van den rechterkant van het hardsteenen hoekblok, het midden van den bovenkant 0,58 M. onder den bovenkant van den muur verticaal gemeten; de onderkant van den steen komt overeen met de voeg tusschen de 12e en 13e laag onder de derde vlechting van het beneden einde des vleugels.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,45 M. + A.P.	2,326	2,45	+ 0,124
269	**'S GRAVEZANDE.** Oranjesluis, uitwateringssluis van Delfland.	Westelijke- of buitenvleugelmuur boven laatstgenoemden peilmerksteen, in de voeg tusschen de 3e en 4e laag onder de derde vlechting van het benedeneinde des vleugels.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Waterstaatsregister VI, Het Scheur. N°. 185*a*.	2,623	2,74	+ 0,117
270	**NAALDWIJK.** Woning aan den Steenendijk, ongeveer 2 kilometer voorbij de Oranjesluis in de richting naar Maassluis, in 1882 bewoond door Marinus van Oosten, gemerkt E N°. 27.	Noordoostelijke gevel; de linkerkant van den steen ligt 0,22 M. van den linkerkant des gevels, de onderkant ligt ongeveer 1,20 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,73 M. + A.P.	2,572	2,73	+ 0,158

[1]) In deze toren bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 341.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
271	**MAASSLUIS.** „Monstersche sluis", uitwateringssluis van Delfland.	Noordwestelijke buitenvleugelmuur; de linkerkant van den steen ligt 1,34 M. rechts van den zuidwestelijken- of linkerhoek van den muur, de bovenkant 0,55 M. onder den bovenkant van de halve steens rollaag op den vleugelmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,05 M. + A.P.	**0,903**	1,05	+ 0,147
272	**MAASSLUIS.** „Monstersche sluis", uitwateringssluis van Delfland.	Boven laatstgenoemden peilmerksteen, 1,50 M. van den zuidwestelijken- of linkerhoek van den muur, 0,47 M. onder den bovenkant van de halve steens rollaag op den muur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog. De groeven zijn bijna geheel verdwenen. Waterstaatsregister VI, Het Scheur. N°. 174.	**1,102**	1,25	+ 0,148
273	**MAASSLUIS.** „Wateringsche sluis", uitwateringssluis van Delfland.	Hardsteenen rijkspeilschaal aan den noordwestelijken buitenvleugelmuur, verdeeld in meters, heele en halve decimeters en centimeters, opwaarts tellende tot 3,00 M. met het opschrift: RIJKS-PEILSCHAAL boven A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 2,00 M. en 3,00 M. + A.P. Waterstaatsregister VI, Het Scheur. N°. 173.	**− 0,161**	0,000	+ 0,161
274	**MAASLAND.** „Boonersluis", uitwateringssluis van Delfland.	Noordwestelijke buitenvleugelmuur, onder de zesde vlechting van beneden af; het midden van den bovenkant van den steen ligt 0,52 M. onder den bovenkant dier vlechting, volgens de verticaal gemeten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,74 M. + A.P.	**1,596**	1,74	+ 0,144
275	**MAASLAND.** „Boonersluis", uitwateringssluis van Delfland.	Boven laatstgenoemden peilmerksteen, 2,69 M. van de aansluiting van den vleugelmuur met den frontmuur, in de voeg tusschen de 6e en 7e laag onder de zesde vlechting van beneden af, 0,40 M. onder den bovenkant dier vlechting volgens de verticaal gemeten.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog. Waterstaatsregister VI, Het Scheur. N°. 169.	**1,817**	1,96	+ 0,143
276	**VLAARDINGEN.** Koestal, staande buitendijks aan het westeinde der stad, in 1882 toebehoorende aan W. Moerman, naast het huis gemerkt N°. 64.	Noordelijke gevel, tusschen de twee eerste kelderramen van den linkerkant; de linkerkant van den steen ligt 3,30 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, de onderkant ongeveer 0,85 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,84 M. + A.P.	**3,663**	3,84	+ 0,177

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
277	**VLAARDINGEN.** Koestal, staande buitendijks aan het westeinde der stad, in 1882 toebehoorende aan W. Moerman, naast het huis gemerkt N°. 64.	Onder laatstgenoemden peilmerksteen, 2,19 M. van het linker raamkozijn, 0,65 M. van het rechter raamkozijn, in de voeg tusschen de 11e en 12e laag onder den bovenkant der halve steens rollaag boven de kelderramen.	VIERKANTE KRUISBOUT met enkele sporen van eene horizontale en twee verticale groeven, 20 m.M. hoog. Het midden van den bout. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 160*a*.	**3,413**	3,59	+ 0,177
278	**VLAARDINGEN.** „Delflandsche sluis", schutsluis en uitwateringssluis van Delfland.	Naar het westen gekeerd muurvlak van den zuidelijken binnenvleugelmuur, ongeveer 1,75 M. van den linkerhoek van den muur; het midden van den bovenkant van de steen ligt 0,76 M. onder den bovenkant van den muur verticaal gemeten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,81 M. + A.P.	**0,647**	0,81	+ 0,163
279	**VLAARDINGEN.** „Delflandsche sluis", schutsluis en uitwateringssluis van Delfland.	Boven het midden van laatstgenoemden peilmerksteen, 2,15 M. van den rechterkant van den muur, 0,72 M. onder den bovenkant van den muur verticaal gemeten.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 155*b*.	**0,815**	0,98	+ 0,165
280	**VLAARDINGEN.** „Schipluidensche sluis", uitwateringssluis van Delfland.	Naar het zuiden gekeerd muurvlak van den noordelijken buitenvleugel; de rechterkant van den steen ligt 1,33 M. links van den rechterhoek van den muur, de bovenkant 0,46 M. onder den bovenkant van den vleugelmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,11 M. + A.P.	**0,947**	1,11	+ 0,163
281	**VLAARDINGEN.** „Schipluidensche sluis", uitwateringssluis van Delfland.	Boven het midden van laatstgenoemden peilmerksteen, 1,50 M. links van den rechterhoek van den muur, in de voeg tusschen de 4e en 5e laag beneden de bovenste vlechting, 0,40 M. beneden den bovenkant van den muur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 155*a*.	**1,125**	1,29	+ 0,165
282	**VLAARDINGER AMBACHT.** „De Vijf sluizen," uitwateringssluis van Delfland.	Buitenfrontmuur, van boven afgerond gedeelte, links of ten oosten van de sluisopening.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,07 M. + A.P.	**1,879**	2,07	+ 0,191
283	**VLAARDINGER AMBACHT.** „De Vijf sluizen," uitwateringssluis van Delfland.	Boven het midden van laatstgenoemden peilmerksteen, 0,70 M. beneden de aansluiting van het afgeronde einde van den frontmuur met den zijgevel van het sluishuis.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; de horizontale groef ligt 10 m.M. beneden den bovenkant. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 152*a*.	**2,226**	2,42	+ 0,194

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
284	**VLAARDINGER AMBACHT.** „De Vijf sluizen," uitwateringssluis van Delfland.	Noordoostelijke binnenvleugelmuur; de noordoostzijde van den steen ligt 0,27 M. van den hoek, waar de vleugel eene andere richting aanneemt, het midden van den bovenkant van den steen ligt 0,57 M. onder den bovenkant van den vleugelmuur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,45 M. + A.P.	0,272	0,45	+ 0,178
285	**VLAARDINGER AMBACHT.** „De Vijf sluizen," uitwateringssluis van Delfland.	Boven laatstgenoemden peilmerksteen, 0,45 M. van den bovengenoemden hoek, 3,91 M. van de aansluiting van den vleugelmuur met den frontmuur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven, 15 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 152*b*.	0,492	0,67	+ 0,178
286	**VLAARDINGER AMBACHT.** „De Vijf sluizen," uitwateringssluis van Delfland.	Hardsteenen peilschaal van Delfland aan den noordoostelijken binnenvleugelmuur; de noordoostzijde van de schaal ligt 0,21 M. van den hoek, waar de vleugel eene andere richting aanneemt, de bovenkant van de schaal ligt 0,17 M. onder den peilmerksteen N°. 284. De schaal is verdeeld in heele en halve decimeters, door middel van deelstrepen van 0,014 M. dikte, opgaande tot 0,35 M. Bij het nulpunt staat B.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte van het midden der deelstrepen van 0,30 M. en 0,20 M. boven Delflandsch peil. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 153*b*.	– 0,425	– 0,24	+ 0,185
287	**VLAARDINGER AMBACHT.** Sluishuis bij „de Vijf sluizen".	Noordelijke gevel, nabij den linkerhoek; de linkerkant van den steen ligt 0,57 M. van den linkerhoek des gevels, de bovenkant 0,22 M. onder den band, waarop de onderraamdorpels rusten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: H. V. MD. 1717. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 154*a*; ook vermeld in Hydr. waarn. van Kraijenhoff, IIe Afd., N°. 39; bij de vernieuwing van het sluishuis, in 1842, is de steen uitgenomen en weder ingemetseld.	3,849[1])	4,03 (Volg. Wat. reg.)	+ 0,181
288	**VLAARDINGER AMBACHT.** Sluishuis bij „de Vijf sluizen".	Noordelijke gevel, onder bovengenoemden peilmerksteen, naast een anker; de linkerkant van den steen ligt 0,60 M. van den linkerhoek des gevels, de bovenkant 12 lagen metselwerk onder den onderkant van bovengenoemden steen.	GEDENKSTEEN met eene horizontale naald, ongeveer 0,01 M. dik, en opschrift en relief: VLOED VAN DEN 5 Februari 1825 Midden van de naald. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 154*b*.	3,007[1])	3,19	+ 0,183

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 355.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
289	**SCHIEDAM.** Schutsluis tusschen de Schie en de Lange Haven, bij de Beurs.	Westelijke muur van de schutkolk, ten noorden van de brug over die schutkolk; het midden van den bovenkant van den steen ligt 1,36 M. onder den bovenkant van de dekzerk, volgens de verticaal gemeten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 1,74 M. + A.P.	1,572	1,74	+ 0,168
290	**SCHIEDAM.** Schutsluis tusschen de Schie en de Lange Haven, bij de Beurs.	Boven laatstgenoemden peilmerksteen, 5,90 M. ten zuiden van de aansluiting van den westelijken met den noordwestelijken bekleedingsmuur van de schutkolk.	VIERKANTE BOUT. De groeven, volgens het waterstaatsregister in dezen bout aanwezig, zijn niet meer zichtbaar; 15 m.M. hoog, 15 m.M. breed. Midden van den bout. Waterstaatsregister VI, Nieuwe Maas. N°. 146*a*.	1,803	1,97	+ 0,167
291	**SCHIEDAM.** Schutsluis tusschen de Schie en de Lange Haven, bij de Beurs.	Benedensluishoofd, naar het noordoosten gekeerd muurvlak van den westelijken binnenvleugel; het midden van den bovenkant van den steen ligt 1,01 M. onder den bovenkant van de dekzerk, volgens de verticaal gemeten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,14 M. + A.P.	− 0,028	0,14	+ 0,168

HAARLEM—HELDER. 1882—1883.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
292	**VELSEN.** Huis gemerkt C. N°. 9, in de Amstelstraat, hoek Amstelkade, te IJmuiden.	Oostelijke gevel, onder het penant tusschen de twee kleine ramen in het vooruitspringende gedeelte des gevels, 0,97 M. links van den rechter middelpilaster, 0,99 M. rechts van den linker middelpilaster.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenvlak van de nok.	5,950		
293	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Buitenfront van de kleine sluis, zuidelijke rechtstandsmuur, afgerond gedeelte, west- of zeezijde. De steen is alleen bij ebbestanden zichtbaar.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenvlak van de nok.	− 0,110 [1])		

[1]) In deze sluizen bevinden zich drie merken van de rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 361, 362 en 363.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
294	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Binnenfront van de kleine sluis, zuidelijke rechtstandsmuur, afgerond gedeelte, oost- of kanaalzijde.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenvlak van de nok.	— 0,098 [1])		
295	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Buitenfront, penant tusschen de spuisluis en de in 1872 gebouwde groote schutsluis, afgerond gedeelte, noordwestzijde.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenvlak van de nok.	— 0,097 [1])		
296	**VELSEN.** Noordzeesluizen te IJmuiden.	Penant tusschen de spuisluis en de in 1872 gebouwde groote schutsluis, noordzijde, ten oosten van de zuidelijke deurkas der ebdeuren.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje, zonder ingehakt hoogtecijfer. Bovenvlak van de nok.	— 0,100		
297	**PETTEN.** Bekleedingsmuur aan den binnenteen van den zeedijk, tegenover de bergloods van den waterstaat.	De noordzijde van den steen ligt 3,40 M. ten zuiden van den zuidkant der trap in den bekleedingsmuur, de bovenkant 0,23 M. onder den bovenkant van den muur.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje en ingehakt hoogtecijfer van 2,00 M. + A.P. Bovenvlak van de nok.	1,905	2,00	+ 0,095
298	**ZIJPE.** Zijper schutsluis in het Noord-Hollandsch kanaal.	Binnensluishoofd, westelijke vleugelmuur van het zuidelijke front; de oostzijde van den steen ligt 3,43 M. ten westen van den oostelijken kant van dien vleugel, de bovenkant 0,41 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje en ingehakt opschrift: AMSTERD. PEIL. Bovenvlak van de nok.	0,020 [2])	0,000	— 0,020
299	**HELDER.** Koopvaarders schutsluis.	Binnensluishoofd; de deelstrepen der peilschaal zijn uitgehakt in de hardsteenen hoekblokken van den zuidoostelijken rechtstandsmuur, aan den zuidwestkant der deurkas van de binnen ebdeur. De verdeeling gaat opwaarts tot 1,20 M. + A.P. bij den onderkant van de dekzerk.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 1,075 M. + A.P.	0,053 [3])	0,000	— 0,053
300	**HELDER.** Woning van den opzichter van den waterstaat, naast het loodskantoor.	Voorgevel, onder het penant tusschen de beide ramen links van den ingang, 0,55 M. onder den bovenkant der raamdorpels, ongeveer 0,56 M. boven beganen grond.	VIERKANTE BOUT zonder groeven: 30 m.M. hoog, 30 m.M. breed. Bovenkant.	3,930		

[1]) In deze sluizen bevinden zich drie merken van de rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 361, 362 en 363.
[2]) In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 378.
[3]) In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 381.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
301	**HELDER.** „Observatorium"of „Landshok".	Noordelijke toren, noordoostelijk muurvlak, 1,45 M. links van den rechterhoek, 1,42 M. rechts van den linkerhoek van dat vlak, ongeveer 0,73 M. boven beganen grond.	RONDE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef en bijgeplaatst hoogtecijfer van 5,00 M. + A.P.	**5,076**	5,00	– 0,076

ALKMAAR—ENKHUIZEN 1882.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
302	**ALKMAAR.** Friesche brug over het Noord-Hollandsch kanaal bij de Friesche poort.	Zuidwestelijk landhoofd, aan de zijde der stad, naar het oosten gekeerde vleugelmuur; de noordelijke kant van den steen ligt 2,65 M. ten zuiden van de noordzijde des vleugels, de bovenkant van den steen 1,54 M. onder den bovenkant van den muur.	PEILMERKSTEEN met uitstekende nok of tafeltje en ingehakt opschrift: AMSTERD. PEIL. Bovenvlak van de nok.	**0,003**	0,000	– 0,003
303	**HEER HUGO-WAARD.** Brug in den weg van Alkmaar naar Oterleek over de vaart van Alkmaar naar Oterleek, bij de ringsloot aan de grens der gemeente Oudorp.	Noordelijk landhoofd, westelijke vleugelmuur; de westelijke kant van den steen ligt 3,25 M. van den westelijken hoek des vleugels, de bovenkant 0,79 M. onder den onderkant der eerste tandvlechting, van boven af.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,478 M. + A.P.	**0,476**	0,478	+ 0,002
304	**OTERLEEK.** Brug over de vaart van Alkmaar naar Oterleek, bij Oterleek.	Zuidelijk landhoofd, oostelijke vleugelmuur; de noordelijke kant van den steen ligt 2,20 M. van den noordelijken hoek des vleugels.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,492 M. + A.P.	**0,473**	0,492	+ 0,019
305	**AVENHORN.** Herberg genaamd „Welgelegen" aan den weg van Ursem naar de sluis „de Westerkogge".	Zuidelijke gevel, linkerzijde; de linkerkant van den steen ligt 0,85 M. van den linkerhoek des gevels, de onderkant is ongeveer gelijk met den beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,250 M. + A.P.	**0,225**	0,250	+ 0,025

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
306	**BERKHOUT.** Brug bij den zuidoostelijken hoek van het stoomgemaal der Westerkoggen.	Hardsteenen peilschaal in den westelijken vleugelmuur van het zuidelijke landhoofd; de westkant van de schaal ligt 0,48 M. van de aansluiting van den vleugel aan het front van den duiker, de bovenkant der schaal ligt 0,24 M. onder den bovenkant van den muur. De schaal heeft het ingehakte opschrift: B. A. P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 1,00 M. + A.P.	— 0,121	0,000	+ 0,121
307	**BERKHOUT.** Uitwateringssluis, genaamd „Westerkoggesluis", bij het stoomgemaal der Westerkoggen.	Zuidoostelijk of buitenfront, 0,21 M. ten zuidwesten van den steen met het opschrift: WESTER KOGGE ANNO 1725. 1,71 M. ten noordoosten van de zuidwestzijde van den muur, 1,26 M. onder den bovenkant van den frontmuur.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 19 m.M. hoog, 19 m.M. breed.	2,545		
308	**HOORN.** Keersluis bij den Hoofdtoren.	Westelijk- of binnenfront, westzijde van den zuidelijken rechtstandsmuur; de zuidzijde van den steen ligt 1,50 M. van den zuidelijken kant van den rechtstandsmuur, de bovenkant 2,63 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 0,71 M. + A.P.	0,714	0,71	— 0,004
309	**HOORN.** Keersluis bij den Hoofdtoren.	Westelijk- of binnenfront, 1,35 M. boven den bovenkant van laatstgenoemden peilmerksteen.	VIERKANTE BOUT met eene horizontale groef; 25 m.M. hoog, 24 m.M. breed.	2,056		
310	**HOORN.** „Kleine sluisje", of „Sluis aan het kleine Oost".	Peilschaal in den oostelijken rechtstandsmuur van het zuidelijk- of buitenfront, naar het zuiden gekeerd muurvlak; de bovenkant van de schaal ligt 0,67 M. onder den bovenkant van de dekzerk. De schaal heeft twee verdeelingen, de rechtsche in meters, de linksche in rijnlandsche voeten.	NULPUNT DER PEILSCHAAL met rechtsche verdeeling in meters, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 1,80 M. + A.P.	0,055	0,000	— 0,055
311	**ENKHUIZEN.** Schutsluis bij den Dromedaris.	Zuidelijk- of buitensluishoofd, westelijke rechtstandsmuur, kas der westelijke buitenebdeur, 0,64 M. ten zuiden van den achterkant der tweede hardsteenen traptrede van boven af, 0,41 M. onder den bovenkant der dekzerk.	VIERKANTE BOUT met eene horizontale groef; 20 m.M. hoog, 20 m.M. breed.	2,862		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
312	**ENKHUIZEN.** Schutsluis bij den Dromedaris.	Peilschaal in het zuidelijke- of buitensluishoofd; de deelstrepen der schaal zijn uitgehakt in de hardsteenen hoekblokken aan het zuidelijke naar het westen gekeerde gedeelte van den oostelijken rechtstandsmuur. Het merk van „Volzee" op de schaal komt overeen met de deelstreep van 0,40 M. en ligt 3,27 M. onder den bovenkant der dekzerk. De schaal is verdeeld in halve decimeters opwaarts tellende tot 1,00 M.	MERK VAN „VOLZEE" OP DE PEILSCHAAL met ingehakt opschrift: V. Z.	**– 0,057**		
313	**ENKHUIZEN.** Schutsluis bij den Dromedaris.	Peilschaal in het noordelijke- of binnensluishoofd; de deelstrepen der schaal zijn uitgehakt in de hardsteenen hoekblokken aan het noordelijke naar het westen gekeerde gedeelte van den oostelijken rechtstandsmuur. Het merk van „Volzee" op de schaal komt overeen met de deelstreep van 0,40 M. en ligt 2,02 M. onder den bovenkant der dekzerk. De schaal is verdeeld in halve decimeters opwaarts tellende tot 1,00 M.	MERK VAN „VOLZEE" OP DE PEILSCHAAL.	**– 0,026**		

UTRECHT—ZWOLLE. 1883—1884.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
314	**DE BILT.** Schutsluis in de Biltsche Grift, aan den straatweg van Utrecht naar de Bilt, tusschen de kilometerpalen 74 en 75.	Zuidelijke muur van het binnensluishoofd, boven het midden van eene hardsteenen peilschaal, 1,79 M. ten noorden van het zuidelijk uiteinde van den vleugelmuur, in de 7e voeg onder de rollaag, 0,50 M. onder den bovenkant van den muur. De bovenkant van de streep van de peilschaal, waarbij het cijfer 5 is geplaatst, ligt 0,46 M. onder den bovenkant van den bout.	VIERKANTE IJZEREN BOUT zonder groeven. Bovenkant.	**1,393**		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
315	**NIJKERK.** Schutsluis in de haven aan zee.	Hardsteenen rijkspeilschaal in den oostelijken muur van het buitensluishoofd, 3,17 M. van het uiteinde van den muur aan de zeezijde; de voorkant der schaal ligt 0,46 M. van de voorzijde der bovenste traptrede en de bovenkant der verdeeling, welke tot 3,50 M. + A.P. gaat, 0,15 M. onder den bovenkant van de dekzerk. Ter hoogte van de deelstreep van 1,50 M. + A.P. is de schaal gebarsten.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 3,49 M. en 3,40 M. + A.P.	− 0,203	0,000	+ 0,203
316	**ELBURG.** Uitwateringssluis bij de haven aan zee.	Hardsteenen peilschaal, breed 0,33 M., aan het uiteinde van den zuidwestelijken vleugel aan de zijde van den dijk. De verdeeling gaat opwaarts tot 3,52 M. + A.P.; bij de deelstreep van 2,65 M. + A.P. is eene horizontale scheur, welke 4,2 millimeter wijd is.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 3,145 M. en 2,395 M. + A.P. Het eerste hoogtecijfer geldt voor het gedeelte der schaal boven de scheur, het andere voor het gedeelte daaronder.	− 0,227 − 0,232	0,000	+ 0,227 + 0,232
317	**OLDEBROEK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 14, aan den straatweg van Elburg naar Zwolle.	Voorgevel, in het plint onder het raam rechts van de deur; de rechterkant van den steen ligt 1,46 M. van den rechterhoek des gevels, de bovenkant 0,09 M. beneden den bovenkant van het plint.	VLOEDMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt opschrift: WATERHOOGTE 21 DECEMBER 1862.	2,605		
318	**ZWOLLERKERSPEL.** Groote schutsluis aan het Katerveer.	Hardsteenen rijkspeilschaal, breed 0,30 M., in het oostelijke gedeelte van den noordelijken muur van het binnensluishoofd, ten oosten van de brug. De rechterzijde der schaal ligt 1,20 M. van den rechterhoek van den muur en 0,54 M. van den achterkant van het bovenste hoekblok, de verdeeling gaat opwaarts tot 3,40 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 3,00 M. en 3,35 M. + A.P.	− 0,183[1]	0,000	+ 0,183

[1] In deze sluis bevinden zich twee merken der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 423 en 424.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
319	**ZWOLLERKERSPEL.** Groote schutsluis aan het Katerveer.	Hardsteenen rijkspeilschaal, breed 0,30 M. tusschen de freinslagen, in het westelijke gedeelte van den noordelijken muur van het buitensluishoofd. De schaal is ingehakt in de blokken aan de westelijke- of rechterzijde van de schotbalksponning, de linkerzijde der schaal ligt 0,42 M. van de rechterzijde der sponning. De verdeeling gaat opwaarts tot 5,30 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 4,00 M. en 4,15 M. + A.P.	**— 0,185** [1]	0,000	+ 0,185
320	**ZWOLLE.** Keersluis in de Willemsvaart, bij de draaibrug.	Hardsteenen rijkspeilschaal, aan de zijde der Willemsvaart, ingehakt, ter breedte van 0,20 M. tusschen de freinslagen, in de hoekblokken van den zuidwestelijken hoek van den noordwestelijken rechtstandsmuur. De noordoostelijke- of rechterkant van de schaal ligt 0,25 M. van den achterkant van het bovenste hoekblok; de verdeeling gaat opwaarts tot 2,90 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 2,90 M. + A.P.	**— 0,179**	0,000	+ 0,179
321	**ZWOLLE.** Keersluis in de Willemsvaart, bij de draaibrug.	Hardsteenen rijkspeilschaal, aan de zijde van de stad, ingehakt, ter breedte van 0,20 M. tusschen de freinslagen, in de blokken in den noordwestelijken rechtstandsmuur ten noordoosten van de deurkas. De zuidwestkant van de schaal ligt 0,10 M. van het achtereinde der deurkas. De verdeeling gaat opwaarts tot 2,90 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 2,90 M. + A.P.	**— 0,183**	0,000	+ 0,183

TOL N°. 13 BIJ WEZEP (GEM. OLDEBROEK) — MEPPEL. 1883—1884.

322	**KAMPEN.** Huis aan den straatweg van Oldebroek naar Kampen, waar deze uitloopt op den grindweg naar die stad, Wijk V, N°. 36, in 1883 bewoond door L. Streiker.	Noordwestelijke gevel, beneden het penant tusschen de beide ramen. De verticaal door het midden van den steen ligt 1,24 M. rechts van het linker en 1,21 M. links van het rechter raamkozijn, de bovenkant één laag metselwerk beneden den onderkant der raamdorpels.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 3,56 M. + A.P.	**3,299**	3,56	+ 0,261

[1] In deze sluis bevinden zich twee merken der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 423 en 424.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
323	**KAMPEN.** Kaaimuur langs den linker oever van den IJssel, ten zuidoosten van de vakwerkbrug.	Hardsteenen peilschaal; de rechterkant ligt 0,50 M. ten zuidoosten van het landhoofd der brug. De schaal is verdeeld in centimeters en gaat opwaarts tot 2,00 M. + A.P. Tusschen de deelstrepen van 1,20 M. en 1,30 M. + A.P. is eene voeg; het bovengedeelte heeft eene scheur.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 1,00 M. en 2,00 M. + A.P. Het eerste hoogtecijfer geldt voor het gedeelte der schaal boven de scheur, het tweede voor het gedeelte daaronder.	— 0,238 — 0,243	0,000	+ 0,238 + 0,243
324	**KAMPEN.** Kaaimuur langs den linker oever van den IJssel, ten noordwesten van de vakwerkbrug.	Dekzerk van den kaaimuur, ongeveer 2,50 M. ten noordwesten van de brug.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	1,886		
325	**GENEMUIDEN.** Uitwateringssluis van den polder Mastenbroek.	Zuidelijk gedeelte van het eerste middelpenant van de westzijde, naar het westen gekeerd muurvlak; de linkerkant van den steen ligt 8 koppen waalvorm ten zuiden van den slagstijl, de bovenkant 0,39 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,23 M. + A.P.	2,022	2,23	+ 0,208
326	**GENEMUIDEN.** Keersluis bij de haven.	Hardsteenen peilschaal in het noordelijke gedeelte van den oostelijken rechtstandsmuur, tusschen de deurkas en de buiten schotbalksponningen; de rechterkant van de schaal ligt 0,30 M. ten noorden van de deurkas, de bovenkant 0,27 M. onder den bovenkant van de dekzerk; de verdeeling gaat opwaarts tot 3,50 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 3,00 M. en 3,42 M. + A.P.	— 0,225	0,000	+ 0,225
327	**GENEMUIDEN.** Veerhuis aan het Zwarte Water.	Zuidoostelijke gevel; de linkerkant van den steen ligt 0,88 M. van den linkerhoek des gevels, de bovenkant 0,12 M. boven den bovenkant van het plint en 0,30 M. onder den onderkant van de sokkellijst.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,83 M. + A.P.	2,565	2,83	0,265
328	**GENEMUIDEN.** Veerhuis aan het Zwarte Water.	Zuidoostelijke gevel, links boven laatstgenoemden peilmerksteen, 0,55 M. van den linkerhoek des gevels, 0,30 M. boven den bovenkant van het plint, 0,11 M. onder den onderkant van de sokkellijst.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 16 m.M. breed. Waterstaatsregister VIII, Bijlage I, Zwarte Water en Zwolsche Diep. N°. 11.	2,865	3,12	+ 0,255

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
329	**GENEMUIDEN.** Veerhuis aan het Zwarte Water.	Zuidoostelijke gevel, midden boven den laatstgenoemden peilmerksteen, 0,98 M. rechts van den linkerhoek des gevels, 0,32 M. boven den bovenkant van het plint.	VIERKANTE IJZEREN HOOGE VLOEDBOUT gemerkt: H V / 77; 50 m.M. hoog, 50 m.M. breed. Bovenkant.	2,936		
330	**ZWARTSLUIS.** Nieuwe schutsluis.	Hardsteenen rijkspeilschaal aan het binnensluishoofd, aan de zijde van het Meppelerdiep, in het noordoostelijke eindpenant van den noordwestelijken rechtstandsmuur; de schaal is, ter breedte van 0,20 M. binnen de freinslagen, ingehakt in de hoekblokken. De rechterzijde der schaal ligt 0,19 M. van den noordoostelijken hoek van het muurvlak; de verdeeling gaat opwaarts tot 1,95 M. + A.P. De dekzerk draagt het opschrift: RIJKS PEILSCHAAL.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 1,90 M. + A.P.	− 0,213 [1])	0,000	+ 0,213
331	**ZWARTSLUIS.** Nieuwe schutsluis.	Hardsteenen rijkspeilschaal aan het buitensluishoofd, aan de zijde van het Zwarte Water, in het zuidwestelijke eindpenant van den noordwestelijken rechtstandsmuur; de schaal is, ter breedte van 0,20 M. binnen de freinslagen, ingehakt in de hoekblokken. De rechterzijde der schaal ligt 0,27 M. van den rechterkant der breede blokken; de verdeeling gaat opwaarts tot 3,55 M. + A.P. De dekzerk draagt het opschrift: RIJKS PEILSCHAAL.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 3,50 M. + A.P.	− 0,225 [1])	0,000	+ 0,225
332	**ZWARTSLUIS.** Huis in het gehucht Baarloo, aan de noordwestzijde van het Meppelerdiep, aan den weg van Zwartsluis naar Meppel, bij de Beukersluis, gemerkt wijk D, N°. 342, tusschen de kilometerpalen 18 en 19.	Voorgevel, rechts van de deur; de linkerkant van den steen ligt 0,35 M. van het deurkozijn, de onderkant 0,45 M. boven het plint. Het midden van de groef in den steen ligt 0,65 M. boven den bovenkant van een bout, die 0,08 M. beneden den bovenkant van het plint is gelegen.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,229 M. + A.P.	1,918	2,229	+ 0,311

[1]) In deze sluis bevinden zich twee merken der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 434 en 435.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
333	**WANNEPERVEEN.** Tolgaarderswoning bij den tol tusschen Zwartsluis en Meppel, bij kilometerpaal 22, wijk D, N°. 345.	Noordoostelijke gevel, onder het penant ter rechterzijde van het raam; de verticaal door het merk ligt 0,61 M. rechts van het raamkozijn, de bout ligt 1,44 M. onder het merk der rijkswaterpassing 1e Afd. N°. 436, ongeveer 0,47 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog. Bovenkant.	1,634 [1]		
334	**WANNEPERVEEN.** Tolgaarderswoning bij den tol tusschen Zwartsluis en Meppel, bij kilometerpaal 22, wijk D, N°. 345.	Noordoostelijke gevel, rechts van het raam, boven laatstgenoemden kruisbout; de linkerkant van den steen ligt 0,44 M. rechts van het raamkozijn, de onderkant ongeveer 0,76 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,25 M. + A.P.	2,037 [1]	2,25	+ 0,213
335	**MEPPEL.** Koffiehuis en stalling bij de draaibrug in het Noordeinde, in 1883 bewoond door B. Murris, wijk I, N°. 54.	Voorgevel; de linkerkant van den steen ligt 0,55 M. rechts van het deurkozijn, de onderkant ongeveer 1,23 M. boven beganen grond; het midden van de groef van den steen ligt 0,80 M. boven den bovenkant van een vierkanten ijzeren kruisbout.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,95 M. + A.P.	2,698	2,95	+ 0,252
		HUIS DE NOORDEN—LEEUWARDEN. 1883—1884.				
336	**AMBT-VOLLENHOVE.** Huis genaamd „de Noorden", bij de samenkomst van den veerweg van Genemuiden en den dijk van Zwartsluis naar Vollenhove, sectie F, N°. 967.	Noordoostelijke- of voorgevel, onder het eerste raam van den linkerkant, 3,94 M. van den linkerhoek des gevels, 2,52 M. onder den knoop van een anker boven genoemd raam.	VIERKANTE IJZEREN BOUT. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage I, Zwarte Water en Zwolsche Diep. N°. 9.	4,171 [2]	4,42	+ 0,249
337	**WEST STELLINGWERF.** Sluis genaamd „de Schoterzijl", aan den mond van de Kuinder of Tjonger, te Scherpenzeel.	Buitenzijde van den oostelijken rechtstandsmuur, zuidelijk eindvlak; de linkerkant van den steen ligt 0,44 M. van den linkerhoek, de rechterkant 1,17 M. van den oostelijken- of rechterhoek van den muur, de bovenkant 0,22 M. beneden den onderkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 3,27 M. + A.P. en 3,69 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 370. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 514.	3,002	3,27	+ 0,268

[1] In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 436.
[2] In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 433.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
338	**LEMSTERLAND.** Boerenwoning, in 1883 bewoond door J. Rinkema, onder Oosterzee, aan den grindweg van Kuinre naar Lemmer, sectie C, N°. 2027.	Zuidelijke gevel; de rechterkant van den steen ligt 0,56 M. links van den rechterhoek des gevels, de onderkant 0,06 M. beneden den onderkant der ventilatie-opening (0,20 M. in middellijn) en ongeveer 0,73 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 2,22 M. + A.P. en 2,64 M. + Z. P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 376. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 299.	1,937 [1])	2,22	+ 0,283
339	**LEMSTERLAND.** Boerderij bij het Breedschar te Oosterzee, aan den weg van Kuinre naar Lemmer, in 1883 bewoond door Vogelzang.	Noordwestelijke gevel; de rechterkant van den steen ligt 0,25 M. links van den rechterhoek des gevels, de linkerkant 0,24 M. van het eerste raamkozijn van den rechterkant, de onderkant ongeveer 1,47 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 2,58 M. + A.P. en 3,00 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 377. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 300.	2,315	2,58	+ 0,265
340	**LEMSTERLAND.** Openbare school te Lemmer.	Voorgevel, tusschen het eerste en tweede raam links van den ingang; de linkerkant van den steen ligt 0,58 M. van het eerste, de rechterkant 0,57 M. van het tweede raamkozijn, de onderkant ligt ééne laag metselwerk hooger dan de onderkant van den raamdorpel en ongeveer 1,57 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 2,70 M. + A.P. en 3,12 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 383. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 307.	2,433	2,70	+ 0,267
341	**LEMSTERLAND.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 8, te Eesterga, aan den straatweg van Lemmer naar Sneek, bij kilometerpaal 45.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,45 M. rechts van den houten pilaster, 2,13 M. links van den rechterhoek des gevels, 0,09 M. boven het plint, ongeveer 0,78 M. boven beganen grond.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 15 m.M. hoog, 15 m.M. breed. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 109. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 296.	1,516 [2])	1,77	+ 0,254

[1]) In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 442.
[2]) In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 444.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
342	**LEMSTERLAND.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 7, te Follega, aan den straatweg van Lemmer naar Sneek, tusschen de kilometerpalen 42 en 43.	Zuidelijke zijgevel; de rechterkant van den steen ligt 1,83 M. links van den rechterhoek van den gevel, de bovenkant komt overeen met den onderkant van de 4e laag metselwerk onder den dorpel van het raam.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 2,09 M. + A.P. en 2,51 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 105. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 292.	**1,829**	2,09	+ 0,261
343	**DONIAWERSTAL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 6, nabij Wollegaast, aan den straatweg van Lemmer naar Sneek, tusschen de kilometerpalen 39 en 40.	Voorgevel, rechts van den ingang, 0,15 M. links van den rechterhoek des gevels, 0,15 M. boven het plint, ongeveer 0,94 M. boven beganen grond.	VIERKANTE BOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 24 m.M. hoog, 24 m.M. breed. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 348. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 129.	**1,902** [1]	2,16	+ 0,258
344	**DONIAWERSTAL.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 5, nabij Woudsend, aan den straatweg van Lemmer naar Sneek, bij de Wellebrug, bij kilometerpaal 34.	Noordelijke zijgevel; de linkerkant van den steen ligt 1,80 M. rechts van den linkerhoek van den gevel, de rechterkant 0,26 M. links van het raamkozijn, de onderkant ongeveer 2,08 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 2,46 M. + A.P. en 2,88 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 353. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 124.	**2,210** [2]	2,46	+ 0,250
345	**SNEEK.** Waterpoort.	Noordelijke of rechter vleugelmuur van het oostelijke front; de rechterkant van den steen ligt 2,46 M. links van het oostelijke einde des vleugels, het midden van den bovenkant 2,15 M. onder den bovenkant van den vleugel, volgens de verticaal gemeten, de onderkant ligt ongeveer 0,97 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,58 M. + A.P. en 1,00 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 264. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 418.	**0,312**	0,58	+ 0,268

[1] In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 445.
[2] In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 446.

LEMMER—STAVOREN. 1884.

Volgnummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
346	**GAASTERLAND.** Schutsluis te Tacozijl.	Binnensluishoofd, noordwestzijde van den noordoostelijken rechtstandsmuur. De noordoostkant van den steen ligt 0,96 M. van den noordoostelijken hoek van den muur, de bovenkant 0,96 M. onder den bovenkant der rollaag.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,81 M. + A.P. en 1,23 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 389. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 158.	0.550[1]	0,81	+ 0,260
347	**HEMELUMER OLDEPHAERT en NOORDWOLDE.** Sluis te Molkwerum, genaamd „Molkwerumerzijl".	Buitensluishoofd, oostelijke rechtstandsmuur, tusschen de deurkas en de eerste schotbalksponning, waarin in 1884 eene peilschaal was geplaatst. De bout ligt 0,53 M. van de sponning en 0,45 M. onder den bovenkant van den muur.	VIERKANTE BRONZEN KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 10 m.M. hoog en 10 m.M. breed. Bovenkant.	2,738		
348	**HEMELUMER OLDEPHAERT en NOORDWOLDE.** Sluis te Molkwerum, genaamd „Molkwerumerzijl".	Binnensluishoofd, oostelijke rechtstandsmuur; de zuidzijde van den steen ligt 0,27 M. ten noorden van de meest zuidelijke schotbalksponning.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,43 M. + A.P. en 0,85 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 408. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 196.	0,178	0,43	+ 0,252
349	**HEMELUMER OLDEPHAERT en NOORDWOLDE.** Sluis te Molkwerum, genaamd „Molkwerumerzijl".	Binnensluishoofd ten noorden van den laatstgenoemden peilmerksteen, in eene voeg van de hoekblokken aan de zuidzijde der kas voor de binnenebdeur, 0,32 M. ten noorden van de meest noordelijke schotbalksponning in het binnenhoofd, 0,53 M. ten zuiden van de deurkas, 0,97 M. onder den bovenkant van den muur.	VIERKANTE IJZEREN BOUT met eene horizontale en eene verticale groef. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 409. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 195.	0,542	0,80	+ 0,258

[1]) In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 459.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
350	**STAVOREN.** Kaaimuur langs de oude haven.	Hardsteenen rijkspeilschaal ten westen van de sluis, in den hoek van de oude haven. De schaal steekt een weinig uit boven het metselwerk van den kaaimuur en is aan de bovenzijde geprofileerd; de verdeeling gaat opwaarts tot 2,35 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 2,30 M. + A.P.	− 0,245	0,000	+ 0,245
351	**STAVOREN.** Zeesluis.	Binnensluishoofd, oostzijde van den zuidelijken rechtstandsmuur, 0,55 M. van de aansluiting met den kaaimuur. De bovenkant van den steen komt overeen met de 11e voeg onder den bovenkant van den muur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,07 M. + A.P. en 1,49 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 404. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 430.	0,814	1,07	+ 0,256

LEEUWARDEN—HARLINGEN. 1884—1885.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
352	**FRANEKERADEEL.** Keersluis „de Kiestrazijl".	Westelijke- of buitenvleugel van het zuidelijke landhoofd; de oostzijde van den steen ligt 1,40 M. van de aansluiting van den vleugel met den rechtstandsmuur van het landhoofd, het midden van den bovenkant ligt 0,68 M. onder den bovenkant van den vleugel, volgens de verticaal gemeten.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,75 M. + A.P. en 1,17 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 187. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 144.	0,519	0,75	+ 0,231
353	**FRANEKERADEEL.** Sluiswachterswoning aan „de Kiestrazijl".	Noordelijke gevel, 0,19 M. rechts van den linkerhoek, ongeveer 0,39 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 22 m.M. hoog, 22 m.M. breed. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 186. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 148.	2,513	2,77	+ 0,257

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
354	**HARLINGEN.** Groote schutsluis in de Noorderhaven.	Binnensluishoofd, noordelijke rechtstandsmuur, tusschen de binnenvloeddeuren en de binnenebdeuren; de zijkanten van den steen liggen 0,90 M. van de slagkanten der beide deuren, de bovenkant 1,25 M. onder den bovenkant der rollaag.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,64 M. + A.P. en 1,06 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 451. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 174.	0,382	0,64	+ 0,258
355	**HARLINGEN.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal aan de haven.	Oostelijke zijgevel, onder het raam, 0,94 M. links van den rechter hoekpilaster, 0,05 M. boven het plint.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog, 20 m.M. breed. Bovenkant.	3,593 [1])		

LEEUWARDEN—GRONINGEN. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
356	**TIETJERKSTERADEEL.** Schanzerbrug, in den straatweg van Leeuwarden naar Groningen, tusschen de kilometerpalen 5 en 6.	Dekzerk op den zuidelijken vleugel van het oostelijke landhoofd.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	2,347		
357	**TIETJERKSTERADEEL.** Vaste brug bij Hardegarijp, in den straatweg van Leeuwarden naar Groningen, even voor het kruispunt van den spoorweg en den straatweg, bij kilometerpaal 9.	Dekzerk op den zuidelijken vleugel van het oostelijke landhoofd.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	1,419		
358	**TIETJERKSTERADEEL.** Openbare school te Hardegarijp.	Westelijke gevel, links van het vooruitspringende gedeelte; de linkerkant van den steen ligt 3,20 M. rechts van den linkerhoek des gevels, de rechterkant 0,75 M. links van het vooruitspringende deel, de onderkant ongeveer 0,35 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,73 M. + A.P. en 2,15 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 138. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 446.	1,459	1,73	+ 0,271

[1]) In dit gebouwtje bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 472.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
359	**TIETJERKSTERADEEL.** Brug, genaamd de „Zwartetille", in den straatweg van Leeuwarden naar Groningen, tusschen Hardegarijp en Twijzel, over de Kuikhornstervaart, het uitwaterings- of boezemkanaal naar de Dokkumer Nieuwe zijlen, bij kilometerpaal 16.	Hardsteenen peilschaal in de noordzijde van het oostelijke landhoofd. De schaal is binnen de lijst 0,24 M. breed en geeft de waterstanden aan ten opzichte van het zomerpeil van Frieslands boezemwater. De noordelijke- of linkerkant van de schaal ligt 0,54 M. rechts van den linkerhoek van het landhoofd, de deelstreep van 1,40 M. + Z.P. ligt 1,65 M. onder den bovenkant van het landhoofd. De verdeeling gaat opwaarts tot 1,45 M. + Z.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 1,10 M. + Z.P. en 1,45 M. + Z.P.	− 0,662	− 0,42	+ 0,242
360	**ACHTKARSPELEN.** Brug, genaamd „Steenharstertille", in den straatweg van Leeuwarden naar Groningen, over het boezemkanaal, nabij Buitenpost, bij tol N°. 6 en bij kilometerpaal 27.	Noordelijke vleugel van het oostelijke landhoofd; de zuidelijke- of rechterkant van den steen ligt 0,73 M. van de aansluiting van den vleugel met den rechtstandsmuur van het landhoofd, de bovenkant ligt 1,35 M. onder den onderkant van het hoekblok bij de aansluiting.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,12 M. + A.P. en 1,54 M. + Z.P. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 236.	0,866	1,12	+ 0,254
361	**GRIJPSKERK.** Draaibrug te Visvliet over de Visvlieter vaart, in den straatweg van Leeuwarden naar Groningen.	Noordelijke vleugel van het westelijke landhoofd, de zuidelijke- of linkerkant van den steen ligt 0,02 M. van de aansluiting van den vleugel met den rechtstandsmuur van het landhoofd, de bovenkant ligt 0,27 M. onder den onderkant van het hoekblok bij die aansluiting.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,00 M. + W.P. en 0,81 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 173.	0,612	0,81	+ 0,198
362	**GRIJPSKERK.** Logement „Spoorzicht" te Grijpskerk, in 1884 bewoond door de Wed. A. Brouwer.	Voorgevel, tusschen het tweede en derde raam van den rechterkant, in de benedenverdieping; de linkerkant van den steen ligt 0,24 M. rechts van het linker raamkozijn, de rechterkant 0,87 M. links van het rechter raamkozijn, de onderkant ongeveer 0,48 M. boven beganen grond. De groef komt overeen met den onderkant der raamdorpels.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,50 M. + W.P. en 2,31 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 172.	2,088	2,31	+ 0,222

Volgnummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
363	**ZUIDHORN.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 4, nabij Niezijl, aan den straatweg van Leeuwarden naar Groningen, tusschen de kilometerpalen 17 en 18.	Voorgevel langs den straatweg, links van den tolboom, onder het penant tusschen de beide ramen; de verticaal langs den linkerkant van den steen ligt 0,11 M. rechts van het linker raamkozijn, de verticaal langs den rechterkant 0,15 M. links van het rechter raamkozijn, de onderkant ligt 0,03 M. boven het plint of ongeveer 0,37 M. boven beganen grond. Twee lagen metselwerk of 0,15 M. boven den bovenkant van den steen ligt het midden van een vierkanten ijzeren bout.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,50 M. + W.P. en 2,31 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 171.	**2,044** [1])	2,31	+ 0,266
364	**ZUIDHORN.** Gemeentehuis en logement te Zuidhorn, in 1884 bewoond door J. V. Spruijt, A. N°. 306.	Voorgevel, onder het penant tusschen de beide ramen rechts van den ingang; de linkerkant van den steen ligt 1,84 M. rechts van het deurkozijn, de rechterkant 2,14 M. links van den rechterhoek des gevels, de bovenkant 0,14 M. onder den onderkant der raamdorpels, de onderkant ongeveer 0,25 M. boven beganen grond. Twee lagen metselwerk of 0,12 M. boven den bovenkant van den steen ligt het midden van een vierkanten ijzeren bout.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 3,50 M. + W.P. en 4,31 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 169.	**4,092**	4,31	+ 0,218
365	**HOOGKERK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 2, nabij het Aduarderdiep, aan den straatweg van Zuidhorn naar Groningen.	Voorgevel, rechts van het eerste raam van den rechterkant, 0,61 M. rechts van het raamkozijn, 0,65 M. links van den rechterhoek des gevels, 0,31 M. boven de groef van den daaronder gelegen peilmerksteen, ongeveer 1,11 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 20 m.M. hoog, 20 m.M. breed. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. IX, Westerkwatier. Lijn van Groningen langs den straatweg naar de Friesche grenzen. N°. 7.	**1,876** [2])	2,110	+ 0,234

[1]) In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 481.
[2]) In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 484.

Volgnummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
			BUITENPOST—HOLWERD. 1884.			
366	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Brug genaamd „Kollumerbrug", over het kanaal van Dokkum naar Stroobos, nabij den mond van de vaart naar Kollum, tusschen de kilometerpalen 12 en 13.	Oostelijke vleugel van het noordelijke landhoofd; de linkerkant van den steen ligt 0,58 M. ten oosten van de aansluiting van den vleugel met den rechtstandsmuur, de bovenkant 26,5 laag metselwerk beneden het hoekblok bij de aansluiting.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakte hoogtecijfers doch met opschrift: M. BOVEN A.P. M. BOVEN Z.P.	**0,830**		
367	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Brug over de Zijlsterrijd te Kollum, bij het telegraafkantoor en politiebureau.	Zuidelijk gedeelte van den rechtstandsmuur van het oostelijke landhoofd; de rechterkant van den steen ligt tegen den zuidelijken hoek van den rechtstandsmuur, de bovenkant ligt 0,95 M. onder den bovenkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,88 M. + A.P. en 1,30 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 40. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 253.	**0,639**	0,88	+ 0,241
368	**OOST DONGERADEEL.** Dokkumer Nieuwe zijlen te Engwierum.	Binnensluishoofd, zuidelijke muur van den noordelijken koker; de linkerkant van den steen ligt 0,49 M. ten westen van de kas der binnenebdeur, de bovenkant 1,45 M. beneden den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,22 M. + A.P. en 1,64 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 521. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 340.	**1,001** [1])	1,22	+ 0,219
369	**OOST DONGERADEEL.** Dokkumer Nieuwe zijlen te Engwierum.	Buitensluishoofd, zuidelijke muur van den noordelijken koker, 0,10 M. ten westen van de schotbalksponning, 0,47 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 13 m.M. hoog, 13 m.M. breed. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IX*C*, Friesland. 1872. N°. 524. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 343.	**5,137** [1])	5,36	+ 0,223

[1]) In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 489.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
370	**WEST DONGERADEEL.** Amelander veerhuis aan den zeedijk te Holwerd.	Noordwestelijke gevel; de linkerkant van den steen ligt 0,26 M. rechts van het linker raamkozijn, de bovenkant ligt 11 lagen metselwerk onder den bovenkant des bovendorpels van het raamkozijn, de onderkant ongeveer 0,60 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 5,26 M. + A.P. en 5,68 M. + Z.P. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 494. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 488.	**4,988**	5,26	+ 0,272
371	**WEST DONGERADEEL.** Amelander veerhuis aan den zeedijk te Holwerd.	Noordwestelijke gevel, 0,89 M. links van het rechter raamkozijn, 13 lagen metselwerk onder den bovenkant des bovendorpels van het raamkozijn, ongeveer 0,81 M. boven beganen grond.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 27 m.M. hoog, 27 m.M. breed. Bovenkant.	**5,087**		

GRIJPSKERK—ZOUTKAMP. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
372	**GRIJPSKERK.** Kommerzijl.	Westelijk landhoofd, naar het zuiden gekeerd muurvlak; de rechterkant van den steen sluit tegen de hardsteenen blokken bij de ronding van het landhoofd, de bovenkant ligt 1,84 M. onder den bovenkant van den muur.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,00 M. + W.P. en 0,81 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 198.	**0,633**	0,81	+ 0,177
373	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Oude Munnekezijl, aan den mond van de Lauwers.	Zuidoostelijke buitenvleugel, 0,55 M. ten noordoosten van de kas der buitenvloeddeur, 0,35 M. onder den bovenkant der rollaag.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef. Bovenkant. Waterstaatsregister VIII, Bijlage IXC, Friesland. 1872. N°. 531. Verkenmerken in Friesland door J. Mulder en Jhr. H. van Capellen. N°. 263.	**1,894** [1]	2,09	+ 0,196
374	**KOLLUMERLAND en NIEUW KRUISLAND.** Nieuwe Munnekezijl, duikersluis der provincie Friesland, gebouwd in 1882.	Hardsteenen peilschaal in den zuidelijken vleugel van het westelijke landhoofd; de bovenkant ligt 0,36 M. onder den bovenkant van den muur. De schaal is 0,34 M. breed, met een uitspringenden rand van 0,06 M. breedte, en is in halve decimeters verdeeld.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 1,30 M. Bij de bepaling van de tot nu aangenomen hoogte is ondersteld dat het nulpunt der schaal het zomerpeil van Friesland aangeeft, hetgeen volgens de waterpassingen van Mulder en van Capellen op 0,42 M. onder A.P. ligt.	**— 0,620**	0,42	+ 0,200

[1] In deze sluis bevinden zich twee merken der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 495 en 496.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
375	**ULRUM.** Draaibrug, in den weg van Munnekezijl naar Zoutkamp, bij de Friesche sluis.	Noordoostelijk landhoofd (binnensluishoofd), zuidoostelijke vleugel, bij den zuidwestelijken afgeronden hoek van het hoogste gedeelte van den vleugel, 0,21 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	VIERKANTE IJZEREN BOUT. Bovenkant.	**1,531**		

GRONINGEN—WINSCHOTEN. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
376	**NOORDDIJK.** Tolgaarderswoning bij tol N°. 1, aan den weg langs het Winschoterdiep, tusschen de kilometerpalen 4 en 5.	Voorgevel, onder het penant rechts van het eerste raam van den rechterkant; de rechterkant van den steen ligt 0,74 M. links van den rechterhoek des gevels, de bovenkant 0,37 M. onder den onderkant des raamdorpels, de onderkant ongeveer 0,12 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,00 M. + W.P. en 1,81 M. + A.P. Vermoedelijk is deze peilmerksteen die, welke in de Waterpassing van Groningen door K. van Rijn is opgegeven onder de gemeente Haren als N°. 35 der peilmerksteenen.	**1,630** [1])	1,81	+ 0,180
377	**HOOGEZAND.** Draaibrug over het Winschoterdiep, bij Foxhol, tusschen de kilometerpalen 12 en 13.	Westelijke vleugel van het noordelijke landhoofd; de linkerkant van den steen ligt 2,40 M. rechts van het einde des vleugels, de bovenkant 0,69 M. beneden den onderkant van de tweede tandvlechting; 0,27 M. boven de groef in den steen ligt het midden van een vierkanten ijzeren bout.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, en ingehakte hoogtecijfers van 1,00 M. + W.P. en 1,81 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 36.	**1,627**	1,81	+ 0,183
378	**HOOGEZAND.** Hôtel „Hoogezand", te Hoogezand, in 1884 bewoond door Roelfsema.	Voorgevel, in het plint bij den rechterhoek des gevels; de rechterkant van den steen ligt 0,27 M. van den rechterhoek des gevels, de bovenkant 0,59 M. onder den onderkant van de lijst op gelijke hoogte met de raamdorpels; de onderkant van den steen ligt een weinig beneden beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 2,50 M. + W.P. en 3,31 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 38.	**3,174**	3,31	+ 0,136

[1]) In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 499.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
379	**ZUIDBROEK.** Tolgaarderswoning bij den tol op het jaagpad langs het diep van Zuidbroek naar Scheemda.	Noordoostelijke gevel, beneden het penant tusschen het eerste en tweede raam van den linkerkant; de linkerkant van den steen ligt 2,82 M. rechts van den linkerhoek des gevels, de bovenkant 0,49 M. onder de raamdorpels, de onderkant ongeveer 0,14 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,00 M. + W.P. en 1,81 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 41.	1,621 [1])	1,81	+ 0,189

SCHEEMDA—DELFZIJL. 1884—1885.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
380	**NIEUWOLDA.** Huis, bij de kleine aanleghaven aan de Termunsterzijlvest te Nieuwolda, gemerkt wijk A, N°. 138 en Sectie C, N°. 556, in 1884 bewoond door D. J. Klein.	Zuidwestelijke gevel, beneden het penant tusschen het eerste en tweede raam van den linkerkant; de linkerkant van den steen ligt 1,68 M. rechts van den linkerhoek des gevels, de bovenkant 0,30 M. onder den onderkant der raamdorpels, de onderkant ligt ongeveer 0,26 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,00 M. + W.P. en 0,81 M. + A.P.	0,562	0,81	+ 0,248
381	**TERMUNTEN.** Logement te Termunten, gemerkt wijk A, N°. 172 en Sectie B, N°. 443, in 1884 bewoond door de Wed. T. Dik, bij kilometerpaal 13.	Zuidwestelijke gevel van de schuur of doorreed, behoorende bij het logement; de linkerkant van den steen ligt 0,62 M. rechts van den linkerhoek van den muur, de onderkant ongeveer 0,60 M. boven beganen grond.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 1,50 M. + W.P. en 2,31 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 26.	2,089	2,31	+ 0,221
382	**DELFZIJL.** Groote- of Dorpsterzijl, uitwateringssluis van het Damsterdiep te Delfzijl.	Binnensluishoofd, zuidoostelijke vleugel, ten zuidwesten van de schotbalksponningen; de linkerkant van den steen ligt 1,55 M. ten zuidwesten of rechts van de hardsteenen blokken, waarin zich de schotbalksponningen bevinden, de bovenkant ligt in het midden 0,32 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakte hoogtecijfers van 0,00 M. + W.P. en 0,81 M. + A.P. Waterpassing van Groningen door K. van Rijn. Peilmerkst. N°. 24.	0,547	0,81	+ 0,263

[1]) In dit huis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 503.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
383	**DELFZIJL.** Groote- of Dorpsterzijl, uitwateringssluis van het Damsterdiep te Delfzijl.	Binnensluishoofd, zuidoostelijke vleugel, ten noordoosten van den laatstgenoemden peilmerksteen, 0,37 M. ten noordoosten of links van de tweede schotbalksponning geteld van den peilmerksteen, 0,92 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 22 m.M. hoog. Bovenkant.	**0,646**		
384	**DELFZIJL.** Muurtje aan den buitenteen van den dijk aan de haven, ten zuidwesten van het huisje voor de registreerende peilschaal.	Noordoostelijk gedeelte van den muur, 2,98 M. rechts van een hardsteenen hoekblok, langs het ronde voorvlak gemeten, 1,67 M. links van de lijn, volgens welke het bovenvlak van den muur het talud snijdt, 0,84 M. onder het bovenvlak van den muur.	VIERKANTE BRONZEN BOUT met eene horizontale en eene verticale groef; 10 m.M. hoog, 10 m.M. breed. Bovenkant.	**2,668**		
385	**DELFZIJL.** Haven.	Peilschaal aan een dukdalf tegenover het huisje van de registreerende peilschaal, dienende tot verificatie van die peilschaal; de verdeeling gaat opwaarts tot 3,40 M. + A.P.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstreep van 3,30 M. + A.P.	**— 0,273**	0,000	+ 0,273

NIEUWE SCHANS—STATENZIJL. 1884.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
386	**BEERTA.** Sluis de „Nieuwe Statenzijl".	Peilschaal in den oostelijken rechtstandsmuur van het buitensluishoofd; de bovenkant van de peilschaal ligt 0,30 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte van den bovenkant der schaal, die 5,37 M. boven volzee en 6,75 M. boven het nulpunt ligt.	**— 0,088**	0,000	+ 0,088
387	**BEERTA.** Sluis de „Nieuwe Statenzijl".	Peilschaal in den oostelijken rechtstandsmuur van het binnensluishoofd, ten zuiden van de schotbalksponning; de bovenkant van de schaal ligt 0,35 M. beneden den bovenkant van de dekzerk.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte van den bovenkant der schaal, die 2,81 M. boven Aapeil en 3,25 M. boven het nulpunt ligt.	**— 0,078**	0,000	+ 0,078
388	**BEERTA.** Sluis de „Nieuwe Statenzijl".	Oostelijke rechtstandsmuur van het binnensluishoofd, noordelijk of links van de laatstgenoemde peilschaal, 0,30 M. van de schaal, 0,45 M. onder den bovenkant van de dekzerk.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en eene verticale groef. Bovenkant.	**3,073**		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.

PUTTEN—HEYST. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
389	**LILLO.** (België.) Schelde voor het fort Lillo, bij de registreerende peilschaal.	Houten peilschaal, geplaatst bij de registreerende peilschaal, 0,18 M. breed, wit geverfd; de deelstrepen, 1 centimeter hoog, zijn driehoekig uitgehakt en zwart ingevuld. De verdeeling is in decimeters, beurtelings door eene streep en een punt aangeduid; de meterstrepen loopen over de geheele breedte der schaal door en zijn genummerd. De bovenkant geeft aan 8,00 M.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte der deelstrepen van 6,40 M. en 6,65 M.	− 1,801		
390	**AXEL.** „Buthduiker" in den dijk van Axel naar de Axelsche Sassing.	Zuidelijk- of buitenfront, in het midden boven de westelijke- of linkeropening; de bovenkant van den steen ligt eene laag baksteen onder de dekzerk, rechts van den steen bevindt zich het opschrift: O. W. D. N°. 2.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,11 M. + A.P.	2,021	2,11	+ 0,089
391	**AXEL.** Woning, gemerkt C, N°. 124, aan de Axelsche Sassing, in 1885 bewoond door schipper C. van Doorn.	Voorgevel, beneden het penant tusschen het eerste en tweede raam rechts van de deur; de verticaal door den bout ligt 0,57 M. rechts van het linker raamkozijn, de bout ligt 0,30 M. beneden den onderkant der raamdorpels, ongeveer 0,43 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	2,996		
392	**AXEL.** Woning, gemerkt C, N°. 124, aan de Axelsche Sassing, in 1885 bewoond door schipper C. van Doorn.	Voorgevel, de verticaal door den linkerkant van den steen ligt 0,55 M. rechts van het linker raamkozijn, de bovenkant 0,13 M. beneden den bovengenoemden bout.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 2,84 M. + A.P. De cijfers staan op een uitgehakt vlak en vervangen vermoedelijk een vroeger hoogtecijfer.	2,744	2,84	+ 0,096
393	**AXEL.** Gewezen sluis van de Axelsche Sassing.	Zuidelijke rechtstandsmuur van het westelijke landhoofd, 0,54 M. rechts of ten westen van de westelijke schotbalksponning, 0,31 M. beneden den bovenkant der dekzerk. Het muurwerk is zeer vervallen.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	2,764		

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
394	**PHILIPPINE.** Herberg en stalling genaamd „Land- en Zeezicht", in 1885 bewoond door N. Voerman bij de haven van Philippine, gemerkt A, N°. 125.	Voorgevel, beneden het penant rechts van het eerste raam van den rechterkant, 0,48 M. links van den rechterhoek des gevels, 2 lagen metselwerk of 0,12 M. beneden den onderkant des raamdorpels, ongeveer 0,64 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	**4,590**		
395	**OOSTBURG.** Openbare school.	Voorgevel onder het penant links van het vierde raam van den rechterkant, 0,36 M. rechts van het vooruitspringende middelgedeelte des gevels, 0,18 M. boven het plint.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	**4,204**		
396	**OOSTBURG.** Brug in den weg van Oostburg naar Sluis, over het uitwateringskanaal naar de Wielingen, tusschen de kilometerpalen 14 en 15.	Noordwestelijk front, rechts van de eerste opening van den zuidwestelijken- of rechterkant; de rechterkant van den steen ligt 1,21 M. van den rechterkant van den frontmuur, de bovenkant van den steen 0,33 M. onder den onderkant of 0,55 M. onder den bovenkant van de rollaag.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**0,795**		
397	**SLUIS.** Haven in de stad dicht bij het begin van den weg naar St. Anna ter Muiden.	Noordoostelijke kaai- of bekleedingsmuur, de haven invarende, voorbij het plankier voor het douanegebouwtje, boven eene geëmailleerde peilschaal, 0,73 M. beneden den onderkant van de dekzerk.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	**2,632**		
398	**WESTCAPPELLE.** (België.) Katholieke kerk.	Portiek, rechts van den ingang, 1,00 M. van het deurkozijn, 0,53 M. links van den rechterkant van het portiek, ongeveer 0,70 M. boven beganen grond.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 29 m.M. hoog, 29 m.M. breed. Bovenkant.	**2,500**[1])		
399	**HEYST.** (België.) Uitwateringssluis in het Leopoldkanaal (Canal de Selzaete).	Noordwestelijk- of buitenfront, zuidwestzijde van het eerste penant van den zuidwestkant, 3,40 M. ten zuidoosten van den kop van het penant, volgens de as gemeten, 0,54 M. onder den bovenkant der dekzerk, schuin boven de hoogwaterpeilschaal.	VIERKANTE IJZEREN BOUT zonder groeven; 27 m.M. hoog, 31 m.M. breed. Bovenkant.	**4,752**[2])		

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 543 en een merk der Belgische waterpassing, 1e Afd. N°. 544.
[2]) In deze sluis bevinden zich twee merken der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 553 en 554 en een merk der Belgische waterpassing, 1e Afd. N°. 552.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M.		Verschil in M.
				Gevonden.	Tot nu aangenomen.	
400	**HEYST.** (België.) Uitwateringssluis in de Schipdonck-sche vaart (Canal de dérivation de la Lys).	Zuidoostelijk- of binnenfront, noordoostzijde van het eerste penant van den noordoostkant, 3,10 M. van den kop van het penant, volgens de as gemeten, 0,47 M. onder den bovenkant der dekzerk, links van de binnenpeilschaal.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	2,246		

KRUYSWEG—CALLOO—LIEFKENSHOEK. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
401	**FORT ST. PHILLIPPE.** (België.) Schelde voor het fort St. Philippe, bij de registreerende peilschaal.	Houten peilschaal, geplaatst bij de registreerende peilschaal, 0,19 M. breed, wit geverfd, de deelstrepen, 1 centimeter hoog, zijn driehoekig uitgehakt en zwart ingevuld. De verdeeling is in decimeters, beurtelings door eene streep en een punt aangeduid; de meterstrepen loopen over de geheele breedte der schaal door en zijn genummerd; de bovenkant der schaal geeft 8,00 M. aan.	NULPUNT DER PEILSCHAAL, afgeleid uit de hoogte van de deelstreep van 6,00 M.	— 2,060		

SLUISKIL—TER NEUZEN. 1885.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Gevonden.	Tot nu aangenomen.	Verschil in M.
402	**TER NEUZEN.** Draaibrug voor gewoon verkeer te Sluiskil.	Zuidelijke vleugelmuur van het westelijke landhoofd, 3,40 M. ten oosten of rechts van het uiteinde des vleugels, 0,75 M. onder de tweede tandvlechting van de brug af, 1,13 M. onder den bovenkant van den vleugel, volgens de verticaal gemeten.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	3,297		
403	**TER NEUZEN.** Draaibrug voor gewoon verkeer te Sluiskil.	Zuidelijke vleugelmuur van het westelijke landhoofd, rechts boven laatstgenoemden kruisbout, de rechterkant van den steen ligt 1,20 M. links van den ronden noordoostelijken hoek van den vleugel, de bovenkant ligt ééne laag metselwerk onder de eerste tandvlechting van de brug af.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef en ingehakt hoogtecijfer van 4,08 M. + A.P.	3,985	4,08	+ 0,095

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Ge-vonden.	Tot nu aange-nomen.	Verschil in M.
404	**TER NEUZEN.** Zuidwestelijke bekleedingsmuur van den afgegraven dijk vóór den steenen beer bij de westelijke schutsluis.	Buitenzijde van den muur, ten zuidoosten van den beer, in het naar het noordoosten gekeerde muurvlak, 0,67 M. ten noordwesten van het punt, waar de vleugel hellend afloopt, tusschen de 4e en 5e laag metselwerk beneden de anderhalvesteens rollaag op het horizontale gedeelte van den muur.	VIERKANTE IJZEREN KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant. Waterstaatsregister VII, Bijlage I. Noord-Brabant en Wester Schelde. N°. 94.	4,993 [1]	5,16	+ 0,167
405	**TER NEUZEN.** Westelijke schutsluis.	Buitensluishoofd, dekzerk op den zuidoostelijken rechtstandsmuur, 0,26 M. van den noordoostelijken- of voorkant der dekzerk, 3,91 M. van het zuidoostelijke muurvlak, waarin een merk der rijkswaterpassing is geplaatst.	BRONZEN KNOPBOUT. Hoogste punt.	6,140 [2]		

SCHOONDIJKE—BRESKENS. 1885.

406	**SCHOONDIJKE.** Brugje in den weg van Schoondijke naar Breskens, ongeveer 600 M. van de Katholieke kerk te Schoondijke.	Noordelijke vleugel van het westelijke landhoofd, 0,39 M. van de aansluiting met den frontmuur, 0,36 M. beneden het schuine bovenvlak des vleugels, volgens de verticaal gemeten. Onder den bout bevindt zich eene houten peilschaal.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene verticale en twee horizontale groeven. De bout helt. Bovenkant van het voorvlak.	2,024		
407	**GROEDE.** Tolgaarderswoning bij den tol onder Kruisdijk, aan den weg van Schoondijke naar Breskens.	Noordelijke zijgevel, onder het penant tusschen den linkerhoek des gevels en het raam, 0,25 M. rechts van den linkerhoek, 0,40 M. beneden den onderkant der rollaag onder het raam.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 16 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	3,409		
408	**BRESKENS.** Westelijke spuisluis in de haven.	Buitenfront, 1,09 M. van de aansluiting met den linkervleugel, 0,52 M. beneden den bovenkant of 7 lagen metselwerk beneden den onderkant der dekzerk.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 17 m.M. hoog, 17 m.M. breed. Bovenkant.	3,066		

[1] Dit merk is bij de herstelling van den muur in den zomer van 1885 verwijderd.
[2] In deze sluis bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 561.

Volg-nummer.	Gemeente en plaats van het merk.	Nadere plaatsbeschrijving.	Omschrijving van het merk.	Hoogte boven A.P. in M. Gevonden.	Hoogte boven A.P. in M. Tot nu aangenomen.	Verschil in M.

OOSTBURG—DE WIELINGEN. 1885.

409	**CADZAND.** Gebouwtje voor de registreerende peilschaal, bij de sluis aan de Wielingen.	Oostelijke gevel, een weinig beneden en links van het raam, 0,43 M. rechts van den linker hoekpilaster, 0,29 M. boven het plint.	VIERKANTE KRUISBOUT met eene horizontale en twee verticale groeven; 18 m.M. hoog, 18 m.M. breed. Bovenkant.	**6,350** [1])		
410	**CADZAND.** Uitwateringssluis aan de Wielingen.	Westzijde van het middelpenant, zeezijde, tusschen de schotbalksponningen; de rechterkant van den steen ligt 0,41 M. noordelijk of links van de zuidelijke- of rechtersponning, de linkerkant 0,46 M. van de linkersponning, de bovenkant van den steen ligt 0,96 M. beneden den bovenkant of 15 lagen metselwerk beneden den onderkant der dekzerk.	PEILMERKSTEEN met eene horizontale groef, zonder ingehakt hoogtecijfer.	**4,429**		

---

[1]) In dit gebouw bevindt zich een merk der rijkswaterpassing, 1e Afd. N°. 566.

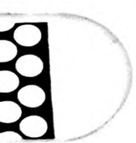
ALPHABETHISCHE REGISTERS

VAN DE

LIJNEN DER RIJKSWATERPASSING EN VAN DE GEMEENTEN,

WAARIN ZICH MERKEN BEVINDEN, WELKE IN DIE

WATERPASSING ZIJN OPGENOMEN.

LIJST VAN DE LIJNEN DER RIJKSWATERPASSING.

De romeinsche cijfers I en II geven aan of die lijnen voorkomen in de 1e of 2e afdeeling, de daarachter gevoegde cijfers de bladzijden, waar zij in elke afdeeling aanvangen.

L.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

T.

U.

V.

W.

Z.

LIJST DER GEMEENTEN, WAARIN MERKEN VOORKOMEN.

De romeinsche cijfers geven aan in welke afdeeling zij voorkomen, de daarop volgende getallen de bladzijden, waarop de gemeenten gevonden worden.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

VERBETERINGEN.

Bladzijde 16, 4e kolom, bij merk 109, staat: en twee pijpbouten, een 278 millimeters er boven
lees: en twee pijpbouten, een 278 millimeters er onder.

Bladzijde 40, 1e kolom, voor Maarheeze staat: 179,
lees: 178.